

ARODERGi

A N T A L Y A R E H B E R L E R O D A S I D E R G İ S İ

ANTALYA'nın TURİZM TARİHİ IV

**TACIN GİZEMLİ ŞEHİRİ:
AMASYA**

**MEVLANA, MEVLEVİLİK ve
SEMA**

**TÜRK ŞİİRİNDEN USTALAR:
RIFAT ILGAZ**

**BU TOPRAĞIN YETİŞTİRDİKLERİ:
APOLLONIUS**

**KAPADOKYA'nın KRALİÇESİ:
ERCIYES**

**ANTALYA'da İLK İNSANIN DOĞUŞU:
KARAIN MAĞARASI**

BİTKİLER ve MİTOLOJİ

**ANTİK DÖNEMDE
HAMAM KÜLTÜRÜ**

**RÖPORTAJ:
Prof. Dr. KLAUS SCHMIDT**

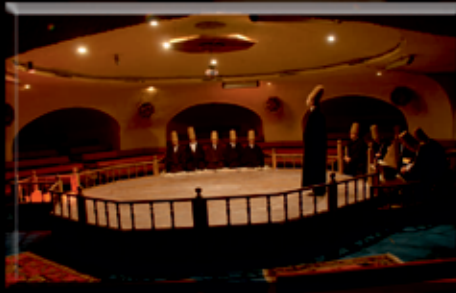
**UZAKDOĞU'ya SEYAHAT:
HİNDİSTAN ve NEPAL**

**ÇANAKKALE GERÇEĞİ ve
ULUSAL BİLİNÇ**

UCRETSİZ

Kaya oyma mekânımıza adım atar atmaz kendinizi adeta bir sema dergâhında buluyorsunuz. Koridorları geçip ayin salonuna ulaştığınızda, sahnenin oturma bölümlerine olan yakınlığı, antika aksesuarlar, mekânın bu işin ruhunu yansıtabilmek için mimari açıdan ne kadar iyi planlandığını gösteriyor. Ayin başlayıp da dergâh eğitimi almış semazenler sahnede huşu içinde döndüklerinde tennurelerindeki rüzgârı hissediyor, mimiklerine dalıp gidiyorsunuz... Onların ruhundaki ilahi huzur hemen size de geçiyor. 45 dakikalık ayini içinizi kaplayan huzur ve enerji ile izliyorsunuz. Ayin sonunda semazenlerle sohbet etmek, ikram edilen şerbeti içmek de ayrı bir keyif veriyor. Güzel bir Kapadokya gününü böylesine anlamlı bir akşamda sonlandırmaktan mutluluk duyuyor, Motif'in kusursuz hizmet vermeyi hedef edinen profesyonel ekibine teşekkürü borç biliyorsunuz...

Tel : +90 384 511 48 59 - Fax : +90 384 511 38 93
Yeni Mah. Hasan Kalesi Mevkii No: 1 AVANOS / NEVŞEHİR

www.kapadokya-motif.com

İdare Etmek

Rehberlik mesleğini icra ederken hepimizin yıllardır sürekli duyduğu sözlerden biri. Bir tane örnek mi?

Restorana girersin grubunla, rezervasyonun olduğu halde yer bulamazsın ya da büfe talan olmuştur, “idare et abi / abla” derler, neyse dersin.

Otele girer, 45 dakikada check-in yaparsın sonra da “rehber ve kaptana otelden yer veremiyoruz” derler; isyan edersin, “konfirmasyonda rehber ve kaptan odası var” dersin “ne olur idare et, hepimiz aynı gemideyiz” derler.

Otobüste arıza vardır, saatlerce tamirini beklersin ya da lastikleri kabaktır. Müşteri alaycı bir gülümsemeyle dikkatini çeker, acenteye haber verirsin; “idare et, başka araç yokmuş” derler.

Şoföre sorarsın; “burayı, şurayı biliyor musun” diye, “biliyorum” der. Güvenip yola arkasını dönersin ve bir bakarsın Aksaray yerine Ankara istikametine gidiyorsun. Şoför kardeşimiz “bilmiyorum abi idare et ne olur” der, adamın ekmek parası diye düşünürsün.

Mağazaya belirlenen saatte girersin, ana baba günü, grubun hizmet alamaz, ‘bu seferlik böyle oldu, idare et’ derler, fakat 1 hafta sonra aynısı tekrar yaşanır.

Acente arar, lütufta bulunur gibi iş önerir (sanki o işi rehber dışında birilerine yaptırabilecekmış gibi), 50 tane şart ve kural anlatır sana, ondan sonra senin hakkın olanın çok altında bir ücret teklif eder. İtiraz edersin, “ağabey / abla zararına geliyor müşteri, idare et”. Peki kardeşim “ya ulaşım giderleri ne olacak?” ses yok.

İyi de arkadaşlar, taşımacıyı, otel, mağaza, restoran işletmecisini, acenteyi ve müşteriyi neden hep biz rehberler idare etmek durumundayız, neden her zaman daha çok biz ödün vermek zorunda kalıyoruz?

Ben, sen, hepimiz, “profesyonel turist rehberiyiz”. Bizden profesyonellik bekleniliyorsa ve çoğumuzda beklentiye karşılıyorsak, bizim beklentimiz neden karşılanmıyor?

Neden diğer aktörlerin bir kısmı profesyonel çalışmıyor? Turisti ülkemize getirmek zor; acenteler büyük risk taşıyor, ama grubunu bize teslim ettikten sonra da oluşabilecek bütün sorunların çözümünü bizden bekliyor. Sevgili meslektaşlarım, ne kadar sorumluluk taşıdığınızın farkında mısınız? Sorunlarla büyük ölçüde baş edip, iş ortakları ve grubunun % 95’inin ülkemden memnun ayrılımlarını sağlayabiliyorsan, büyük iş başarıyorsun demektir.

Ama ben idare etmek istemiyorum artık, buraya kadar... Özellikle yevmiye, ücret ve sosyal güvenlik konusunda hakkımı istiyorum, alana kadar da mücadele edeceğim ve sizin de etmenizi istiyorum. Etmezseniz, yarının bugünden daha kötü olacağını da unutmamalısınız. Hepinize kazasız ve sorunsuz turlar diliyorum.

Saygı ve sevgiler,

Hasan UYSAL

ARO Başkanı

NOT: Meslek yasa taslağımız şu anda TBMM’de. Artık herkesin kulis yapmasına, yaşamızı siyasi aktörlere anlatıp destek istemesine ihtiyaç var. Elbirliği ile bunu yaptığımız takdirde yaşamıza daha çabuk kavuşacağız ve yarınlarımız bugünümüzden daha güzel olacaktır.

ARO

ANTALYA
REHBERLER ODASI
DERGİSİ

İMTİYAZ SAHİBİ ARO

(Antalya Rehberler Esnaf Odası) adına
HASAN UYSAL (ARO Başkanı)
hasanuysal@aro.org.tr

SORUMLU MD. GENEL YAYIN YÖNETMENİ

AHMET ZEKİ APALI
(ARO Yönetim Kurulu Üyesi)
zekiapali@aro.org.tr

YAYIN KURULU

Prof.Dr. Bekir DENİZ
Prof.Dr. Nevzat ÇEVİK
Prof.Dr. Şadan GÖKOVALI
Yavuz Ali SAKARYA
Hüseyin ÇİMRİN
Mehmet ERDEM
Recep YAVUZ
Oktay TILKI

KATKIDA BULUNANLAR

Ertuğrul BİROL
Serdar SEVİNÇ
Sacit ŞAHİN
İsmet ÖZTÜRK

KAPAK FOTOĞRAFI

İsmet ÖZTÜRK

GRAFİK TASARIM

Adnan SAYKI
www.adnansayki.com
asayki@gmail.com

BASKI

Başak Matbaacılık ve Tanıtım
Hiz. Ltd. Şti. ANKARA
0 312 397 16 17

YAZIŞMA ADRESİ ve İLETİŞİM BİLGİLERİ

Demircikara Mah.
Burhanettin Onat Cad.
Artürk Sitesi, A-Blok, No: 89
Kat: 1 D: 4 ANTALYA
TEL: 0 242 311 11 30 (Pbx)
FAKS: 0 242 322 91 75
www.aro.org.tr
dergi@aro.org.tr

"Yazıların sorumluluğu yazarlarına,
reklamların sorumluluğu reklam
sahiplerine aittir. Yazılı izin
olmaksızın hiçbir yazı, fotoğraf
ve grafik içerik başka bir yerde
kullanılamaz."

İçindekiler

6-8	ANTALYA'nın TURİZM TARİHİ IV. Bölüm
10-28	TACİN GİZEMLİ ŞEHİRİ: AMASYA
30-36	MEVLEVİLİK ve SEMA
38-40	TÜRK ŞİİRİNDEN USTALAR: RIFAT ILGAZ
42-46	BU TOPRAĞIN YETİŞTİRDİKLERİ: APOLLONIUS
48-51	DAĞ TURİZMİ
52-55	BALIKLARIMIZ
56-64	KARAIN MAĞARASI
66-67	BİTKİLER ve MİTOLOJİ
68-72	ROMA HAMAM KÜLTÜRÜ
74-77	RÖPORTAJ: Prof. Dr. KLAUS SCHMIDT
78-87	HİNDİSTAN ve NEPAL
88-89	REHBER ANILARI
90-95	ÇANAKKALE GERÇEĞİ ve ULUSAL BİLİNÇ
96-103	HABERLER
104-105	ÖDÜLLÜ BULMACA
106	BİRAZ DA GÜLELİM

Merhabalar,

İçi içine sığmayan, coşkulu bir ekip olarak; uzunca bir süre çalışıp didinerek hazır hale getirdiğimiz yeni bir sayı ile yine huzurlarınızdayız.

Bugün size dördüncü sayı ile ulaşırken, işe başlayışımızın birinci yılını da doldurmuş oluyoruz. Bundan tam bir yıl önce bu zamanlarda izinlerin alınması için başkanla birlikte resmi makamlara başvurular yapıyor, derginin çıkış tarihine dek planlamamızı çalışıyorduk. Çok şükür ki, her sayıda hem içerik hem de kalite olarak bir öncekini geride bırakıp hep daha iyisiyle karşınıza çıkabildik.

Çalışmalarımızın bu denli başarılı olmasında siz değerli okurların güveni ve destekleri bizim için gerçekten çok anlamlıydı. Aldığımız her övgü, hiçbir maddi beklenti içinde olmadan büyük çabalarla çalışan ekibimize itici bir moral gücü oldu.

Dergimizin Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü'nün koleksiyonuna kaydedilecek değerde bulunup artık arşivlerinde yer alacağı haberini veren AKMED müdürü Kayhan Dörtlük'e; övgülerini telefonla aktaran Akdeniz Üniversitesi Arkeoloji, Sanat Tarihi ve Turizm Bölümleri ile Ege Üniversitesi Tarih ve Turizm Bölümlerinin değerli hocalarına buradan teşekkür etmek isterim. Zira, bu övgüler derginin kalite standartının anlaşılmasında yol gösterici olacaktır.

Dergi kolay okunsun ve anlaşılsın, bilgileri güncel, doğru, uzmanların fikirleri alınarak hazır hale getirilmiş olsun diye özel bir çaba gösterilirken; fotoğrafların yerleşiminden alt yazılarına dek ince elenip sık dokunuşu ile bambaşka bir ruhu yansıtıyor. Sanırım asıl başarı burada saklı.

Geçen sayımızı 116 sayfa ve 4 bin adet bastık. Başta üyelerimiz olmak üzere ülkemizin dört bir yanındaki turizmle ilgili kişi ve kuruluşlara kargo ya da mikro kurye aracılığı ile 3.137 tanesinin dağıtımını gerçekleştirdik. Geriye kalanları da elden dağıttık. Elimizde ne büyük gururdur ki araştırmacılar için sakladığımız son 100 adet dergi kaldı.

Araştırmacılar deyince hemen şunu da paylaşmak isterim. Dergimizi bir şekilde elde edip inceleyen çok sayıda araştırmacı-yazar ilk sayımızdan itibaren tüm baskıları istediklerini belirtir elektronik iletiler gönderdi. Bu istekleri de elimizden geldiğince karşılamaya çalışıyoruz.

Geçen sayımızda bir söz vermiş, dergimizin basımı için kesilen ağaçların yerine en az 3 katı fidan diktireceğimizi beyan etmiştik. İç sayfalarda görebileceğiniz gibi TEMA Vakfı'na 100 adet fidan için bağışta bulunduk ve bundan sonraki sayılarımızda da aynı uygulamaya devam edeceğiz. ARO DERGİ her zaman doğa dostu, çevreye duyarlı bir yayın olacaktır, tıpkı varoluş sebebi rehberler gibi.

Önümüzdeki aylarda "Özel Sayı" çıkarma düşüncemiz var. İlk olarak Kapadokya'ya 2011 ve 2012 yıllarında artan talep nedeniyle "Kapadokya Özel Sayısı" çıkarmayı planlıyoruz. Konu ile ilgili bilgi, belge ve fotoğraf yardımıyla bulunacak tüm arkadaşlarımıza kapımız açık. İkinci özel sayımızı da sizlerden gelecek fikirler ışığında belirleyeceğiz.

Bahar aylarının bütün güzellikleriyle kendini gösterdiği bu günlerde elinizde tuttuğunuz dergiyi keyifle okumanız, bilgilerinden yararlanmanız dileğiyle...

A. Zeki APALI

Genel Yayın Yönetmeni

Antalya Tophane Parkı'nda 1958 yılında işletmeye açılan Turistik Teras Otel, Fotoğraf: Hüseyin Çimrin arşivi

Antalya'nın Turizm Tarihi IV. Bölüm

Antalya Tanıtımı İçin Yapılan Dua

Hüseyin ÇİMRİN, Kent Tarihçisi

Radio spikerine göre kötü haber, uzaya fırlatılan uzay aracının ana gövdesinden ayrılan bir parçanın dünyaya düşeceği idi.

Fakat düşeceği yer belli değildi. Çocuk aklımca bunun Antalya Körfezi'ne düşüp, tüm dünya basını gazeteslerinde Antalya'yı konu etsin diye Allah'ıma dua etmişim.

1963'e kadar Antalya Belkıs Tiyatro ve Müzik Festivali'ni 'Antalya'yı Tanıtma ve Turizm Derneği' yürüttü. O yıl Antalya Belediye Başkanı Avni Tolunay festivalin organizmesini Antalya Belediyesi çalışma alanı içine aldı. O yıllarda Antalya'da yaşayan herkeste öyle büyük bir Antalya sevgisi vardı ki sözlerle anlatılamaz. Ben de diğer Antalyalılar gibi, Antalya sevdasında bazen çok ileri giderdim.

Benim çocukluğumdaki Antalya, tüm doğal güzelliklerine karşın çok yalnız bırakılmış bir kentti. Okuldaki yıllarımı hatırlıyorum da coğrafya kitabımızda boş yere Antalya ile ilgili bir bölüm arar dururdum. Antalya kenti ve çevresi, coğrafya kitabımızda tek bir cümle ile geçiştirilirdi: "Türkiye'nin güneyinde Adana ve Mersin illerinin yanında bir de Antalya ili vardır." İşte hepsi o kadar.

Çocukluluğumda kentimin güzelliklerini bu dünyada yaşayan bütün insanlarla paylaşmak, Antalya'nın, bu güzelliklerinin herkes tarafından bilinmesini, görülmesini isterdim. Deprem olsun, doğal bir afet olsun da Antalya'nın birkaç fotoğrafı ga

Konyaaltı Plajı'nda Turizm Demeği Kampiği Açılışı. En sağda Belediye Başkanı Dr. Avni Tolunay (1965)
Fotoğraf: Hüseyin Çimrin arşivi

zetelerde yayınlansın; radyolar Antalya'dan söz etsin isterdim, çocuk aklımca.

Hatta bir olayı bugün gibi hatırlıyorum. Ruslar 12 Nisan 1961 günü "İlk İnsanlı Uzay Uçuşu"nu gerçekleştirmişler ve Rus Astro not Yuri Alekseyeviç Gagarin'i uzaya göndermişlerdi. Radyodan verilen haberlere göre Gagarin'i taşıyan "Vostok 1" isimli uzay kapsülünden ayrılan roketin itici bölümü, teknik bir hata sonucu dünyanın herhangi bir yerine düşecekti. Radyo spikerine göre kötü haber, uzaya fırlatılan uzay aracının ana gövdesinden ayrılan bir parçanın dünyaya düşeceği idi. Fakat düşeceği yer belli değildi.

Çocuk aklımca bunun Antalya Körfezi'ne düşüp, tüm dünya basını gazetelerinde Antalya'yı konu etsin diye Allah'ıma dua etmiştim. **"Allahım n'olursun! Bu uzay aracının parçası Antalya Körfezi'ne düşsün de, bütün dünyadan gazeteciler gelsin Antalya'ya. Hem Antalya'nın güzelliğini görsünler, hem de gazetelerinde yazsınlar."** diye, o çocuksu aklımla çok umutlanmış ve dua sözlerimi birbiri ardından sıralamıştım.

Duam hemen gerçekleşmedi ama; herhalde benim o gün çocukken yaptığım bu duam gereğinden fazla kabul görmüş olmalı ki şimdi Antalya, hemen hemen tüm dünyanın tanıdığı bir yer oldu.

Fakat bu betonlaşmayı, kentimin doğasının bozulduğunu gördükçe hatta "duanın dozunu biraz fazla kaçırmışım" diye üzülür; bundan kendimi sorumlu bile tutarım.

İlk Turistler Almanlardı

Antalya'da ilk turizm hareketleri hep kişiseldi. Genellikle hep Almanlar geliyordu. Alman turistler genellikle Burdur'a kadar trenle gelirler; oradan otobüslerle Antalya'ya ulaşırlardı. Ama bunları toplasanız 30-40 kişiyi geçmezdi.

Ben de 1950'li yılların sonlarında Antalya'da ortaokula başladım. Almanca sınıfına kaydedildim. Almanca öğrenmeye çok hevesliydim. Ortaokul ikinci sınıfta iken, lise üçüncü sınıfın Almanca kitaplarının tüm gramerlerini öğrenmeyi bitirmiştım.

Antalya'yı Tanıtma Turizm Demeği'ne

yaşım tutmadığı için fahri üye olarak kayıtlı idim. Dernekte bir turizm neferi gibi çalışıyor; bayram ve festival günlerinde Antalya'ya gelen yerli turistleri dernekten diğer arkadaşlarımla, Antalya Valiliği'nin ve Belediyesi'nin tahsis ettiği ciplerle ev pansiyonlarına dağıtıyorduk. Bazı sabırsız ev sahipleri, kendileri gelip turisti alır, faytonlarla evlerine götürürdü.

O zamanlar Antalya'ya kendi araçları ile gelen Alman turistlerle konuşmayı ve Almanca mı ilerletmeyi kendime hedef edinmiştim. **Turistleri Antalya içinde ve çevrede gezdirirken kendim de onlardan çok şeyler öğreniyordum. Çünkü Antalya o zamanlar 35 bin nüfusu ile bir ilçe görünümündeydi.** Turistlerle gezerken, onlarla sohbet ederken bana sanki başka dünyaların pencereleri açılıyordu. Önceleri ücretsiz yaptığım bu rehberlik hizmetleri için turistler bana daha sonraları para bile vermeye başlamışlardı.

Konyaaltı'nda İlk Turistler

Antalya'nın Alman turistlerle yoğun olarak ilk tanışması ise çok ilginç bir olayla başlar. Alman Bunte Dergisi'nden bir bayan gazeteci dönemin Antalya Valisi Niyazi Akı ile röportaj yapmaya gelmişti. Valinin Almanca tercümanlığını yapmak için beni çağırdılar. Alman gazeteci bayan çevrede dolaşırken Konyaaltı'ndaki obaları görmüştü. Valiye "bu obaların niye boş durduklarını" sordu.

Vali Niyazi Akı, **"Antalyalıların yazın yaylalara giderek kentin boş kalmasını engellemek, Antalya'lıları kentten koparmamak için bu obaların yapıldığını ve Antalya'lıların denizi sevmediğini"** söyleyemedi.

O an aklına geliveren bir cümle döküldü dudaklarından. **"Biz bu obaları Almanlar turistler için,**

Alman Bunte Dergisi
Fotoğraf: Hüseyin Çimrin arşivi

burada bedava tatil yapabilsinler diye yaptık” deyiverdi. Ben Valinin sözlerini Alman gazeteci bayana tercüme ettim. Gazeteci bayan çok şaşırdı. Heyecanlandı. Görüşmeden bir ay sonra bu heyecanın nedenini anladık.

Çünkü Antalya Valisi Niyazi Akı'ya bir ay kadar sonra gönderilen Bunte Dergisi'nin kapağında arkada karlı Beydağları ve ön planda Konyaaltı obaları resmi üzerine atılan şu manşet vardı: **“Türk Rivierası'nda bu obalar, bedava olarak Almanları bekliyor”**.

Yaşanan Telaş

1959 yılı yazında Bunte Dergisi'nde bu haberi okuyan Alman aileler Amerikan filmlerinde 'Altına Hücum' örneğinde gördüğümüz gibi özel arabaları ile Antalya'ya akın etmeye başladılar. Gelenler ellerinde Bunte Dergisi, bu obalarda bedavadan tatil geçirmeye Antalya'ya geldiklerini söylüyorlardı.

Biz ne böyle bir akını bekliyorduk, ne de Konyaaltı'ndaki obalar bu ihtiyaca göre hazırlanmıştı. Obaları nasıl tefriş edecektik? Hepimizde bir telaş başladı. Neyse ki Antalya'nın misafirperver halkı büyük bir özveri ile gelen konukların ihtiyaçlarını karşıladı.

Evlerden ödünç alınan yatak, yorgan, masa ve sandalye ile gelen Almanlar tatillerini o yıl, Antalya'nın Konyaaltı Plajı'ndaki obalarda bedava geçirdiler.

Daha sonraki yıllar ise gelen Alman ailelere “biz bu kampanyayı bir yıllığına yapmıştık” dendi ve bu sayfa da böylece kapandı. Ancak bu olay Antalya'nın ilk kez yurt dışında tanıtımı yönünden çok önemlidir.

Bu yıllarda tek tük yabancı ve sırt çantalı Alman turistler gelmeye başladı. Yerli turist hareketleri de başladı. Bu hareket daha ziyade bayram ve tatil günlerine rastlardı. Bir de iki haftada bir turist gemileri gelirdi. Bu gemiler, iskeleden uzak durur, turistler, kayak ve motorlar ile iskeleye taşınır; gelen turistler otobüslere binerler Perge, Aspendos, Side gibi tarihi ören yerlerine gezilere giderlerdi.

O zamanlar turizmin 'T' harfinden bile kimsenin haberi bile yoktu. Zaten o zaman Turizm Bakanlığı da yoktu, Basın Yayın Turizm Genel Müdürlüğü de yeni kurulmuştu. Bu turizm işini herkes amatörce yapıyordu. Hele bilinçli hiç değildi. Hem nereden bilsin ki?

Vakıflar İdaresi Yat Limanı üzerinde Tophane Parkında, 1958 yılında Teras Otel adında bir otel yaptırmıştı. Bundan başka eski otogarın yakınında Park Otel ve İzmir Palas otelleri ve Merkez Bankası yanında Yayla Palas Oteli vardı. Kentin çeşitli yerlerinde Süngül Palas, Yeşil Finike, Elmalı Oteli gibi evden bozma oteller de zaman zaman kirli yatakları ile turistlere de hizmet ederlerdi.

1957 ve 1958 senelerinin tatil günlerinde başlayan yerli turist akını, az olan bu otelleri doldurduğu için, Antalya Turizm Derneği öncülüğü ile evlere turist alma işi başladı.

Evlere alınan turistlerden, Antalya Turizm Derneği'nin tayin ettiği bir ücret alınıyordu. Ve bu ev sahipleri de bu işi sevdiler. Zamanla Turizm Derneği kapısını bekleyip, gelen turistleri evlerine bizzat ev sahipleri bizzat götürür oldular.

GELECEK SAYI:
Antalya'da İlk Turizm Seyahat Acentesi

Antalya Turizm ve Tanıtma Derneği Binası, Fotoğraf: Hüseyin Çimrin arşivi

Bakanımıza Selam Olsun!..

Recep YAVUZ, ITM Travel Genel Müdürü

Bir zamanlar Marmara Adası'ndan getirilen prokonnesos mermerinden yapılmış yüzlerce sütun yeni açmış gelincikler gibi süslüyordu Perge'nin her bir köşesini. Hepsi aynı boyda, hepsi aynı estetikte birbirinin kopyası gibi dönemin el işçiliğinin en güzel örneklerini teşkil eden yüzlerce sütun. Ana caddeden agoraya, hamamlardan tapınaklara kadar şehrin her yerini süsleyen sütunların çok zarif başlıkları vardı. Kimi kıvrımlı ion, kimi akantus yapraklı kompozit... Kurşunla kaidelerine sabitlenen sütunlar zamanla savaşımlara, doğal afetlere yenik düştü. Her bir sütun onlarca parçaya bölünerek şehrin sokaklarına dağıldı. Zarif sütunlarından yoksun Akdeniz'in en muhteşem şehri çıplak kaldı. Böylelikle eşsiz prokonnesos mermerinden işlenen sütunlar Perge'nin toprak zemininde uzun bir uykuya daldı.

Ne asırlar boyu gelip geçen kavimlerin, ne de civara yerleşen insanların gücü yetti dev sütunları ayağa kaldırıp Perge'yi eski ihtişamına kavuşturmaya. Yüzyılların karanlığını aydınlatacak ışık yanana kadar yalnızlığını sürdürdü Pamfilya'nın incisi.

Şimdi bir meşale yakılıyor sütunlu caddenin kalbinde. Rehberler, yüzyıllık uykusundan uyandırıyorlar sütunları. Ülke turizmüne sağladıkları katkıyı, kültürel değerlerin yaşatılması için sürdürüyor rehberlerimiz. Hem de ülke

tarihinde, hatta dünyada benzeri görülmemiş bir katılımla. Yaklaşık 400 rehber kazançlarının bir bölümünü "Perge Sütunlarını Ayağa Kaldırma" kampanyasına bağışlayarak, önemli bir kültürel hamleyi hayata geçiriyorlar. 1500 yıl önceki yerlerine birer birer dikiliyor sütunlar. Perge'yi eski günlerine çevirecek, ışıltılı aydınlatacak meşaleler her geçen gün çoğalıyor. 210 ITM Travel Almanca Rehberi ve 195 Turedd (Turist Rehberleri Dayanışma Derneği) üyesi Fransızca, İspanyolca, İtalyanca ve Portekizce rehberler elele verip 25 sütunun onarılıp, dikilmesi için gereken 55.000 TL'yi toplamak için dev bir kampanya başlattılar. Paranın yarısı toplandı bile. Nisan sonunda para tamamlanmış ve "Kültür Bilincini Geliştirme Vakfı"na teslim edilmiş olacak. Bu, Perge kazıları başkanı Prof. Dr. Haluk Abbasoğlu yönetiminde "Kültür Bilincini Geliştirme Vakfı" vasıtası ile hayata geçirilen kampanyaya şu ana kadar yapılmış en büyük destek olacak...

Kazıları yürüten Haluk Hoca der ki, *"Bir sütunun onarımı 2 bin-2 bin 200 TL civarında. Bu sütunların kaideleri genellikle eksik oluyor. Sütun kaideleri o dönemde Marmara Adası prokonnesos mermerinden yapılmış. Biz de onarım için mermeri Marmara Adası'ndan getiriyoruz. Yani orijinal malzeme kullanıyoruz. Sütun tek bir parça olursa onu ayağa kaldırmak*

biraz daha ucuza oluyor. Ama bazısı 20-30 parçadan oluşuyor. Dolayısıyla onları birleştirmek daha pahalıya mal oluyor. Ödenek bulunabilirse her yıl 30-40 sütunu onarabiliriz."

Bağış yapanların isimlerini de antik geleneğin devamı olarak küçük bir plakette ölümsüzleştiriyoruz. Antik çağda kente bağışta bulunanlarla, kente birtakım yapılar yaptıranların isimlerine hazırlanan yazıtta yer verilirdi.

Geçen sene Kültür ve Turizm Bakanımız Sn. Ertuğrul Günay'ın ziyareti sırasında dile getirdiği ve turizmcilerin destek vermeleri konusundaki arzusu, oldukça sınırlı kaldı. Oysa sadece 2.200 TL karşılığında her turizm kuruluşunun Perge'de bir sütunu olabilir, yerdeki yüzlerce sütun ayağa kaldırılmış olabilir.

Rehberler başlattıkları bu büyük ve anlamlı çalışma ile Perge'yi güneyin Efes'i haline getirecekler. Yaz aylarında başlayacak kazılarda sütunların önemli bir bölümü tekrar yaşama dönecek.

Projenin duyurulması ve arkadaşlara aktarılması bana düştü. Bu onur, zor şartlarda hayatının önemli bir bölümünü yollarda geçirerek ülkenin tanınmasına büyük katkı sağlayan ve halâ bir meslek yasasına kavuşamamış olan rehberlerimizdir.

Tacın Gizemli Şehri: AMASYA

Hayati KORUCU, Rehber

Amasya, Orta Karadeniz'in iç kısmında yer alır. Yüzölçümü 5.701 km²'dir. İl genelinin denizden yükseklik ortalaması 1.150 m; il merkezinin ise 411 m'dir. Uzaklıklar; Ankara'ya 336 km, İstanbul'a 671 km, Samsun'a ise 131 km'dir.

Yıl	Türkiye Nüfusu	Amasya Nüfusu	Amasya İl Merkezi	Sıralamadaki Yeri
1927	13.648.270	115.191	29.972	51 (63 il içinde)
2010	73.722.988	334.786	86.667	54 (81 il içinde)

"Amasya, eski tarihlerde Harşena adıyla bilinir. Amasya'ya hangi sıkıntı ile girilirse girilsin insanın gönlü rahatlar, huzur bulur. Her

türlü sıkıntıdan uzaklaşılır. Mısır gibi şöhretlidir. Nil gibi nehri vardır. Akan ırmağı hayat suyudur. Çok temiz ve çok güzel kokuludur.

Seyretmeye doyum olmaz. Eski köşkleri muhteşem ve manzaralıdır."

Kemalpaşazade (16. yy)

Amasya derler bir il vardır Anadolu'da...

Amasya derler bir il vardır Anadolu'da... Ortasında kah nazlı nazlı kıvrılarak, kah çağıl çağıl çağlayarak akan Yeşilırmak'ın, uğradığı yerlere hayat ve bereket dağıtarak geçtiği, yeşilden kızıla,

kahveye her tonun doğasına ayrı bir ahenk kattığı Amasya...

Misket derler bir elma vardır Amasya'da. Öylesine bütünleşmiş ki bu topraklarla, adı "Amas-

ya elması" olmuştur zamanla.

Her yerinin misketi güzeldir ama Amasya'nın misketi; rengi, tadı ve kokusuyla bir başkadır. Aşkın ateşine düşen yürekler, onu sev-

Amasya Kirazı

gilinin yanağına denk tutar. İhtimal ki, Havva'nın elinden Adem'e sunulan zelle odur.

Yeşilırmak - Fotoğraf, Sacit Şahin

kiye'nin en büyük kiraz deposu artık. Kirazın göz alıcı her çeşidini bulabilirsiniz Amasya'da.

rada. Amasya bamyasının tahrından inmeye hiç mi hiç niyeti yok gibi...

Sadece elma mı? Amasya Tür-

Şeftalinin tadı da bir başkadır bu-

Amasya Adının Kaynağı

Kentin adı ilk kez Hititler Dönemi'ndeki yazılı belgelerde "Hak-miş" olarak geçmiştir. Frig, Med ve Pers dönemleri ile ilgili olarak kesin bilgiler bulunmamakla beraber, Amasya ismi ilk defa yazılı olarak Hellenistik Dönem'de şehir

sikkeleri üzerinde görülmektedir. MÖ II. yüzyılın son çeyreğinde, IV. Mitridates zamanında Amasya Kenti adına basılan sikkeler üzerinde AMASEIA-AMASSIA, yine MÖ 65 yılında basılmış olan halen Amasya Müzesi sikke seksi-

yonunda kayıtlı olan AMASSEIAS yazıları okunmaktadır. Yine Roma Dönemi'nde, adına darp edilen sikkelerde bu ismini korumuş ve hiçbir değişikliğe uğramadan günümüze kadar gelmiştir.

Tacın Gizemli Şehri "Amasya"

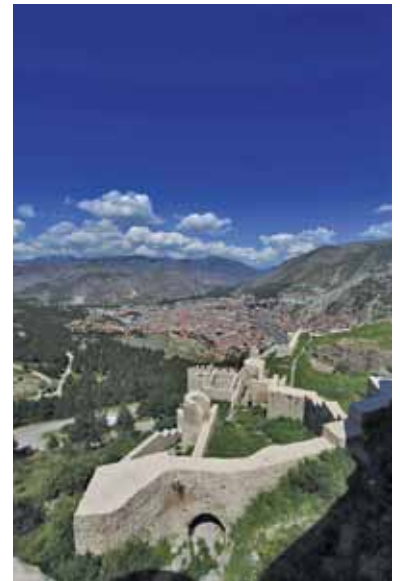
"Küçük bir tepeyi aşar aşmaz ömründe gördüğüm en güzel manzara önümüzde açılıverdi; Kadim Amasya şehri..." diye tanıtıyor Amasya'yı Mareşal Moltke. Dünyanın ilk coğrafyacısı Strabon da "Hayal gücünün görebildikleri asla yok edilemez." demişti bir yazısında Amasya için. Çünkü hayal gücü, bu topraklara nice krallar, sultanlar, şehzadeler için ev sahipliği yaptırdı. Kralların ve sultanların mutlak hakimiyetleriyle taçlandı ve birinden diğerine devrildi. Dilleri ve dinleri farklı birçok millet yaşadı Yeşilırmak Vadisi boyunca. Prens, prenses, şehzade, kral ve sultanlar doğdu bu vadinin bereketli toprakları üzerinde. Bu şehrin büyüğü, tacın kudretini hep cezbedi kendine. Tarih boyunca sahneden hiç çekilmedi Amasya ve hep önemli idi.

Bugünün Amasyalısı da 7500 yıllık tarihle koyun koyuna yaşıyor ve adımda bir uygarlığın ayak izlerine basıyor. Dünle bugünün kaynaştı-

ğı coğrafyada birlikte yaşamının keyfine varıyor.

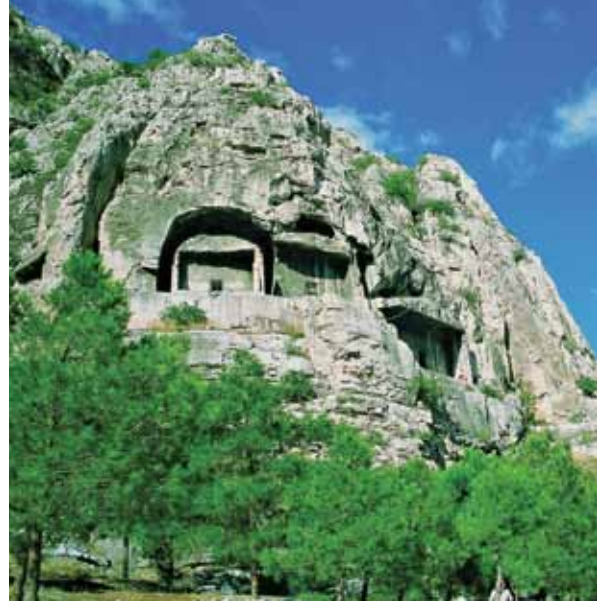
Vadideki Amasya

Restore Edilmiş Surlar

Aynalı Mağara

Aynalı Mağara Genel Görünüm

Tarih adeta her gün yeniden yaşanır bu şehirde. İşte o tarih, buranın suyunu, rüzgarına ve insanına karışmıştır.

Bilim ve sanatın yuvası olmuştur Amasya. Tarihin tapusu, kültür ve uygarlıkların beşiği...

Tarihçe

Yapılan arkeolojik araştırmalar ve kazılardan elde edilen veriler ışığında, kentin tarihi Kalkolitik Çağ'a uzanmaktadır (MÖ 5500 - MÖ 3800). Günümüze kadar gelen tarihi süreç içerisinde Tunç Çağı'ndan itibaren (MÖ 3800 - MÖ 3200); MÖ 1680'lerde Hitit, MÖ 1200'lerde Frig, MÖ 700'lerde Kimmer - İskit, MÖ 331 yılında itibaren de Helenistik Çağ'da

Pers-Pontus hakimiyetine geçmiş, MÖ 29 - MS 395 yılları arasında Roma egemenliğinde kaldıktan sonra, Melik Ahmed Danişmend Gazi 1075 yılında 700 yıllık Bizans hakimiyetine son vererek ilk Türk egemenliğini kurmuştur.

1243'te Selçukluların Köseadağ Savaşı'daki yenilgisi sonrasında,

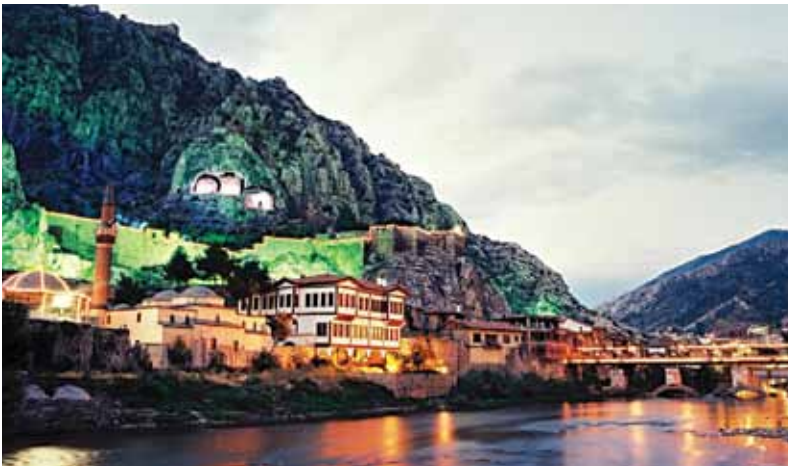
bölge Moğol hakimiyetine girmiştir. 1341 yılında Eretna Beyliği'nin egemenliğine geçen Amasya, 1386'da Şehzade Yıldırım Bayezid tarafından Osmanlı topraklarına katılmıştır.

1402'deki Ankara Savaşı'ndan sonra Osmanlı yönetiminde meydana gelen karışıklıklar ve şehzadeler arasında yaşanan mücadeleler sonrasında, o sırada

Amasya Valisi olan Çelebi Mehmed duruma hakim olmuş, ikinci defa Osmanlı Birliği'ni sağlamıştır.

“Şehzadeler Şehri”

Osmanlı Dönemi'nde önemli şehirler arasındaki yerini koruyan Amasya, yıllarca pek çok şehzadenin ilk valilik yaptığı bir sancak olma özelliğini de koru-

Akşam Üzeri

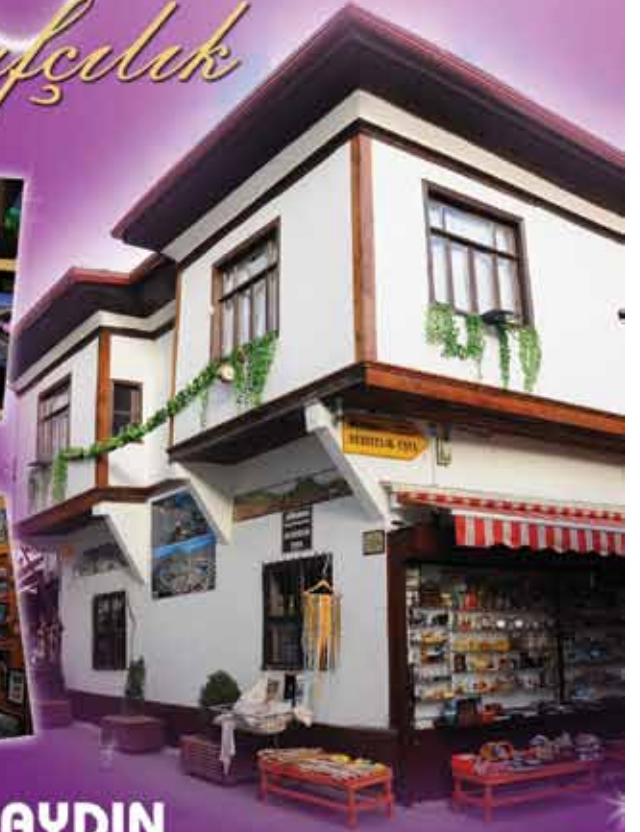

Sultan Beyazid Camii

foto APAYDIN

*Hediyelik Eşya
Fotoğrafçılık*

Erol - Tolga APAYDIN

Merkez : Ziya Paşa Bulvarı No: 13/A - AMASYA
Şube 1 : Yavuz Selim Meydanı (Atatürk heykeli Yanı)
Şube 2 : Hatuniye Mah. (Hazeranlar Konağı Yanı)

Tel : 0358 218 41 22

Gsm : 0532 592 82 25

www.studioapaydin.com

tolga_apaydin@hotmail.com

Yeşilirmak Kıyısındaki Amasya

muştur. Osmanlıyı zirveye taşıyan padişahların Amasya'da doğmuş ve şehzadeliklerinin burada geçmiş olması sebebiyle bu kent "Şehzadeler Şehri" olarak ün yapmıştır.

Yıldırım Bayezid

I. Murad'ın oğlu Yıldırım Bayezid, 1386 yılında Amasya'yı Osmanlı sınırları içine almış, 1389'da Amasya Valiliğine atanmış, aynı yıl Osmanlı tahtına davet edilmiştir.

Şehzade Beyazid Anıtı

Şehzade Beyazid adına 1916'da yapılan beyaz mermer anıttır. Kitabesinde; "II. Beyazid Abidesi, Fatih'in oğlu, Yavuz'un pederi, Bayezid'in gençliği burada geçti. 332" ibaresi mevcuttur.

Çelebi Mehmed (I. Mehmed)

Yıldırım Bayezid'in oğlu Çelebi Mehmed, babasından sonra Amasya Valisi olarak tayin edilmiştir. 1402 Ankara Savaşı'nda Timur'a yenilen ve dağılan Osmanlı birliğini Amasya'daki dirayetli yönetim anlayışı ile yeniden sağlamıştır.

II. Murad

1404 yılında Amasya Sarayı'nda doğmuştur. 1415'te 11 yaşındayken Amasya valiliğine atanmıştır. Babası Çelebi Mehmed'in 1421 yılında vefatı ile birlikte tahta davet edilmiştir.

Fatih Sultan Mehmed (II. Mehmed)

Kardeşi Şehzade Ahmed'in Amasya valiliği sırasında ölümü (1438) üzerine atanan Şehzade Mehmed, bu görevini bir yıl kadar sürdürmüştür.

III. Murad

II. Selim'in oğludur. 1506'da Amasya valiliğine tayin edilmiş olup, yaklaşık bir yıl bu görevinde kalmıştır. Amasya'da valilik yapan son şehzade olmuştur.

Sultan II. Bayezid

1454 yılında 7 yaşındayken Amasya'ya vali olarak gönderilen Şehzade Bayezid, 27 yıl görevde kaldıktan sonra 1481 yılında Osmanlı tahtına padişah olarak gitmiştir.

Yavuz Sultan Selim (I.Selim) Amasya Valisi Şehzade Bayezid'in (II.Bayezid) oğludur. 1470'de Amasya Sarayı'nda doğmuş, 11 yaşına kadar babasının yanında Amasya'da eğitim almış ve 1481'de Trabzon'a vali olarak tayin edilmiştir.

Sultan Beyazid Camii

ELIS KAPADOKYA HAMAM TURKISH BATH

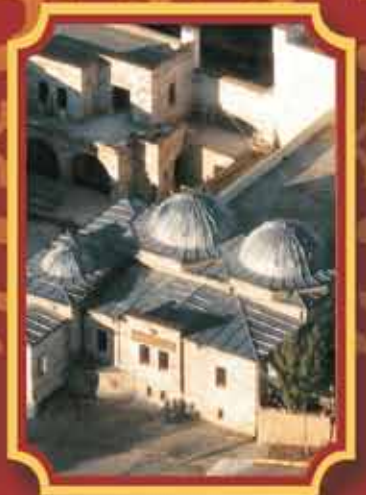
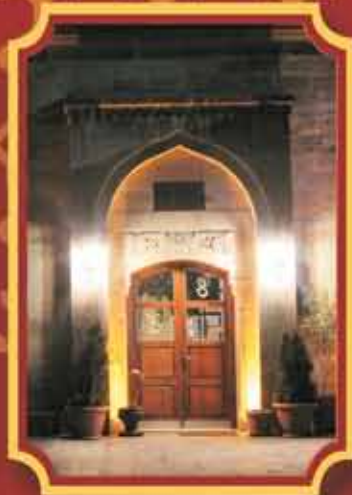
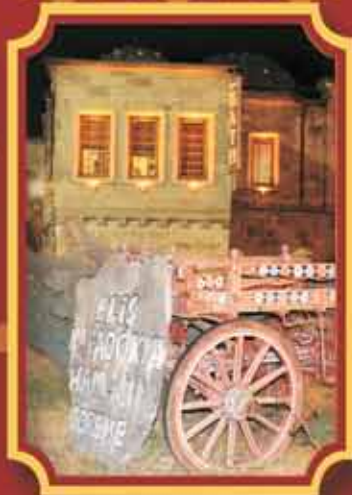
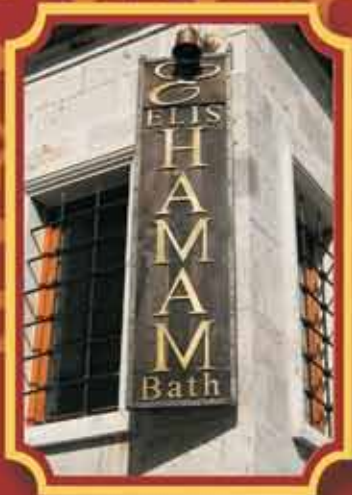
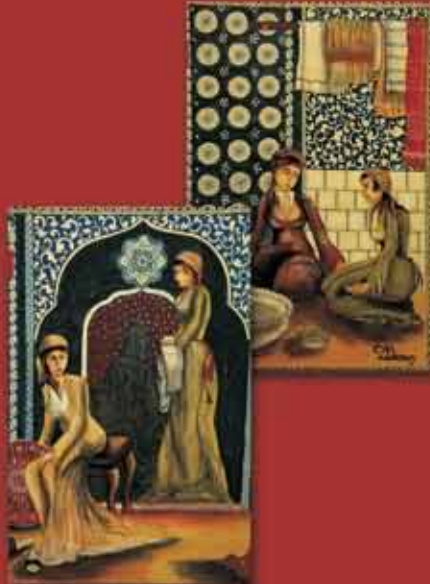

ARO

üyelerine

SÜRPİZ
HEDİYELER

**Kusursuz bir mekan,
deneyimli bir ekip ve
Geleneksel
Hamam
Sefası...**

Elis Kapadokya Hamam Göreme

Göreme Tourism and Development Cooperative Complex TR- 50180 Göreme, Nevşehir Tel: 0384 271 29 74-75 Faks: 0384 271 29 73

www.elishamam.com info@elishamam.com

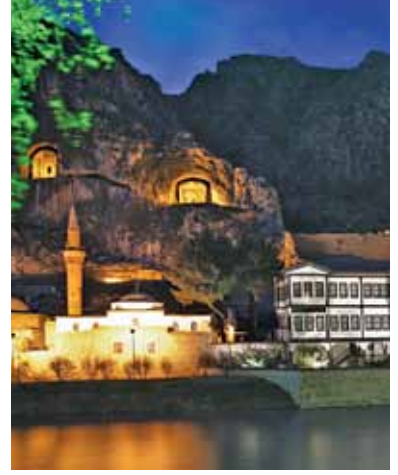
1540-1553 yılları arasında Amasya valiliği yapan
Şehzade Mustafa, veliaht olarak yetiştirildi.
Ancak, 1553'te bođdurularak öldürüldü.

Yeşilirmak Kıyısındaki Tarihi Yapılar

Aynalı Mağara Gece Görünümü

Amasya'nın Milli Mücadeledeki Önemi

19 Mayıs 1919'da Samsun'da başlayan Milli Mücadele Hareketi, 12 Haziran 1919'da Mustafa Kemal'in Amasya'ya gelmesi ile hız kazanmıştır.

Kurtuluş mücadelemizin ilk planları burada hazırlanmış, 22 Haziran 1919'da yayımlanan Amasya Tamimi ile "Hakimiyet, kayıtsız ve şartsız milletindir." prensibi ilk

defa, "Milletin istiklalini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır." şeklinde tüm yurda buradan duyurulmuştur.

Tarihi Güzelliklerimiz

Amasya (Harşena) Kalesi

Şehri savunmak için en elverişli yer olan Harşena Dağı üzerinde, Erken Tunç Çağı'nda inşa edilmiştir (MÖ 3200). Kalenin iç duvarları kesme taş, surları moloz taştan yapılmış olup, sekiz savunma kademesine sahiptir. Harşena Kalesi olarak da bilinir.

Hitit Fırtına Tanrısı Teşup Heykelciği

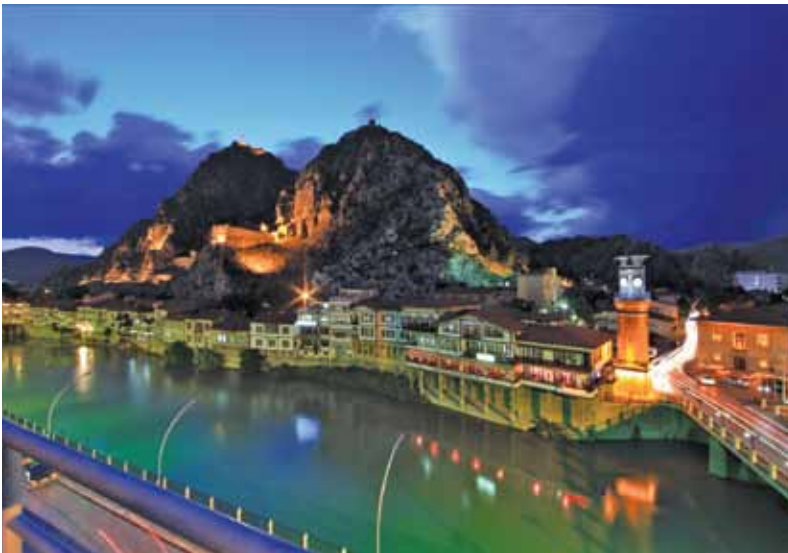
Doğantepe Beldesi'ndeki höyükte 1962 yılında bulunmuştur. Hitit dönemine ait bronzdan döküm tekniği ile yapılmış; Amasya Heykelciği veya Hitit Fırtına Tanrısı (Teşup) olarak bilinen ünik bir eserdir.

Mumyalar

14. yüzyıl Amasya'sında hüküm sürmüş İlhanlı Dönemi şahsiyetlerinden Anadolu Nazırı Şehzade Cumudar, Amasya Emiri İşbuğa Noyin, İzzeddin Mehmed Pervane Bey, eşi, erkek ve kız çocuklarına ait mumyalar, Amasya Müzesi'nde teşhir edilmekte olup, müzenin en önemli ünik eserlerindendir. Mumyalama tekniği açısından dünyadaki diğer örneklerinden farklı olarak, bedenin iç organları çıkarılmadan, kurutma ve tahnit işlemleri birlikte yapılmıştır.

Kral Kaya Mezarları

Helenistik Dönem'de, Harşena Dağı'nın güney eteklerindeki kalker kayalara oyulmuş anıt mezarlardır. Antik Çağ yazarı Strabon, bu mezarların krallara ait olduğunu belirtmektedir.

Aynalı Mağara Gece Görünümü

Bir gelenek,
Bir tutkudur
Bursa'da

YÜCE
HÜNKAR

kebab salonu

pizza salonu

cafe & pasta salonu

çay bahçesi

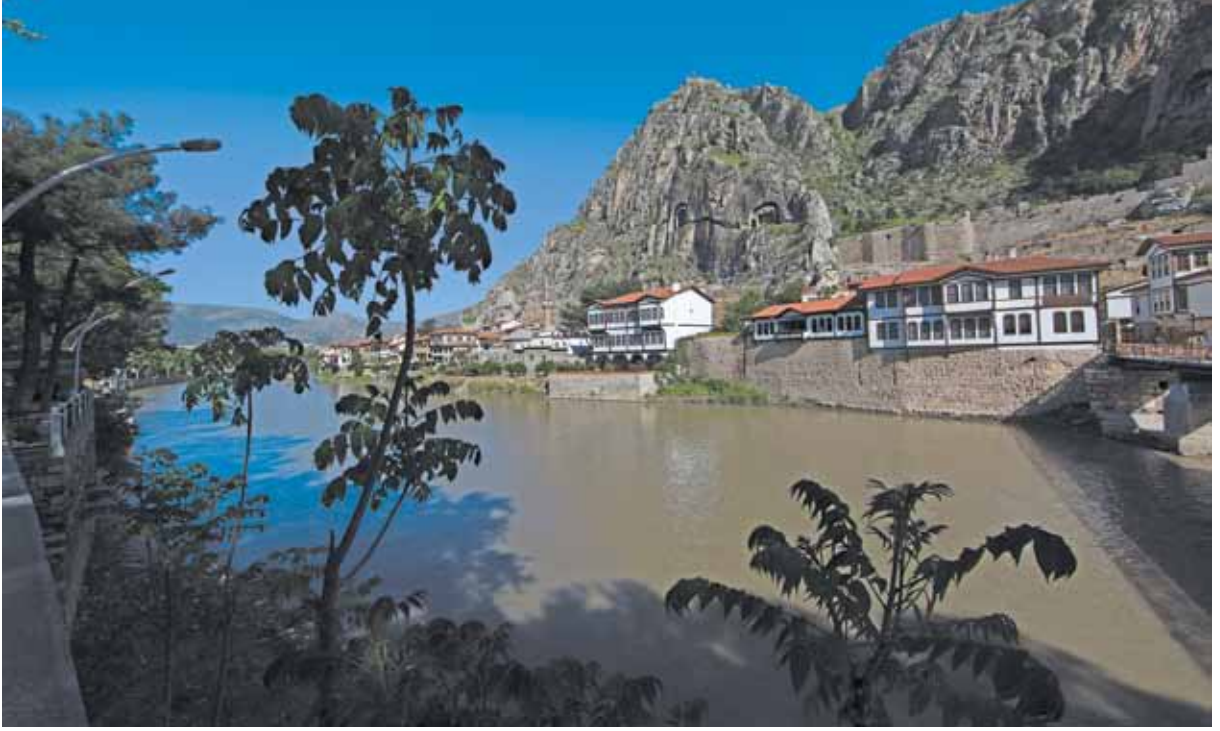
düğün salonu

Yeşil Cami Yanı
No: 17-19 BURSA

Tel.:
(0 224) 327 55 06
(0 224) 327 89 10

Faks:
(0 224) 327 20 65

Kaya Mezarları ve Kızlar Sarayı. Fotoğraf, Sacit Şahin

Hitit Fırtına Tanrısı (Teşup Heykeliği)

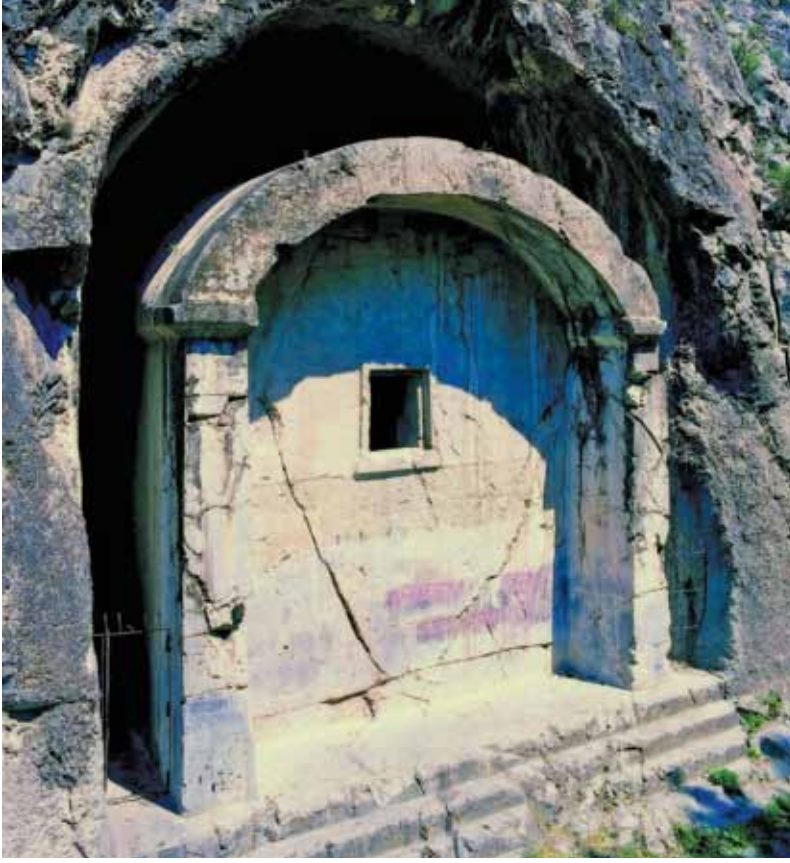
Sikke, Amasya Müzesi

Toprak Kaplar, Amasya Müzesi

Sikke, Amasya Müzesi

Aynalı Mağara

Kızlar Sarayı

Amasya Kalesi'nin Helkıs Kapısı'nın üst kısmında bulunan ve şehzadeler tarafından harem olarak kullanılan bölümdür. Kaya mezarları ile birlikte, ören yeri sınırları içindedir.

Kızlar Sarayı'nda bulunan 15. yüzyıl Osmanlı Dönemi'ne ait iki adet hamamın kazı çalışmaları devam etmektedir.

Aynalı Mağara

Krallar Vadisi içerisinde Helenistik Dönem'e ait anıtsal kaya

mezarıdır. İçerisinde mezar odası ve tavandan zemine kadar yapılmış renkli Hz. Meryem ve On İki Havari tasvirlerinden oluşan Bizans Dönemi freskleri bulunmaktadır. Şapel olarak kullanıldığı sanılmaktadır.

Ferhat Su Kanalı

Geç Helenistik – Erken Roma Dönemi'ne aittir. Antik Amasya kentinin su ihtiyacını karşılamak üzere, kayalar oyulup tüneller açılarak, yer yer duvar örülerek ve arazi eğimine uygun, terazi sistemine göre yapılmıştır.

Su kanalı, Ferhat ile Şirin Efsanesi'ne de konu edilmiştir.

Ferhat ile Şirin

Efsaneye göre; Persler döneminde Ferhat meşhur bir nakkaştır. Sultan Mehmene Banu'nun kız kardeşi Şirin için yaptırdığı köşkün süslemelerini yaparken Şirin'i görür ve birbirlerine sevdalanırlar.

Ferhat ile Şirin - Fotoğraf, Sacit Şahin

Şirin'i ister. Sultan, kız kardeşini vermek istemez. Ferhat'ı oyalamak için Elma Dağı'nı delip şehre su getirmesini şart koşar. Ferhat, sevdanın verdiği aşkla dağları delmeye başlar. Mehme-ne Banu, dağı delip suyun aka-cağı kanalı tamamlamak üzere olan Ferhat'ın yanına yaşlı da-dısını göndererek Şirin'in öldüğü haberini ulaştırır.

Ferhat, bu acı haber üzerine, elinde tuttuğu külüngünü hava-

ya atar, düşen külünk, Ferhat'ın başına isabet eder ve Ferhat orada ölür.

Ferhat'ın acı haberini alan Şirin korku ve heyecanla olayın geçtiği kayalığa gelir. Ferhat'ın öldüğünü görünce bu acıya dayanamaz ve kayalıklardan aşağı yuvarlanarak orada can verir.

Her iki sevgiliyi, can verdikleri kayalıklarda yan yana gömerler. Derler ki, her bahar iki mezar

üzerinde iki gül bitirmiş, tam bir birlerine kavuşmak üzereyken, mezarların ortasında bir karaçalı peydah olur, iki gülün kavuşmalarını engellemiş.

Efsaneden yola çıkarak sevgililer günü" nün; sevenleri öykünün geçtiği yerde bir araya getirip, günün anlamına uygun kutlanması çalışmaları sürdürülmektedir.

Köprüler

Alçak Köprü

Künç Köprü

Alçak Köprü, Yalı Evleri

Alçak Köprü

Roma Dönemi'nde, Amasya Kalesi'nden karşı mahallelere geçişi sağlamak amacıyla İris (Yeşilırmak) üzerinde inşa edilmiştir.

Nehir yatağının yükselmesi sonucu köprü kemerlerinin aşağıda kalması nedeniyle sonraki dönemlerde üzerine ilaveler yapılmıştır.

Çağlayan Köprü (İltekin Gazi)

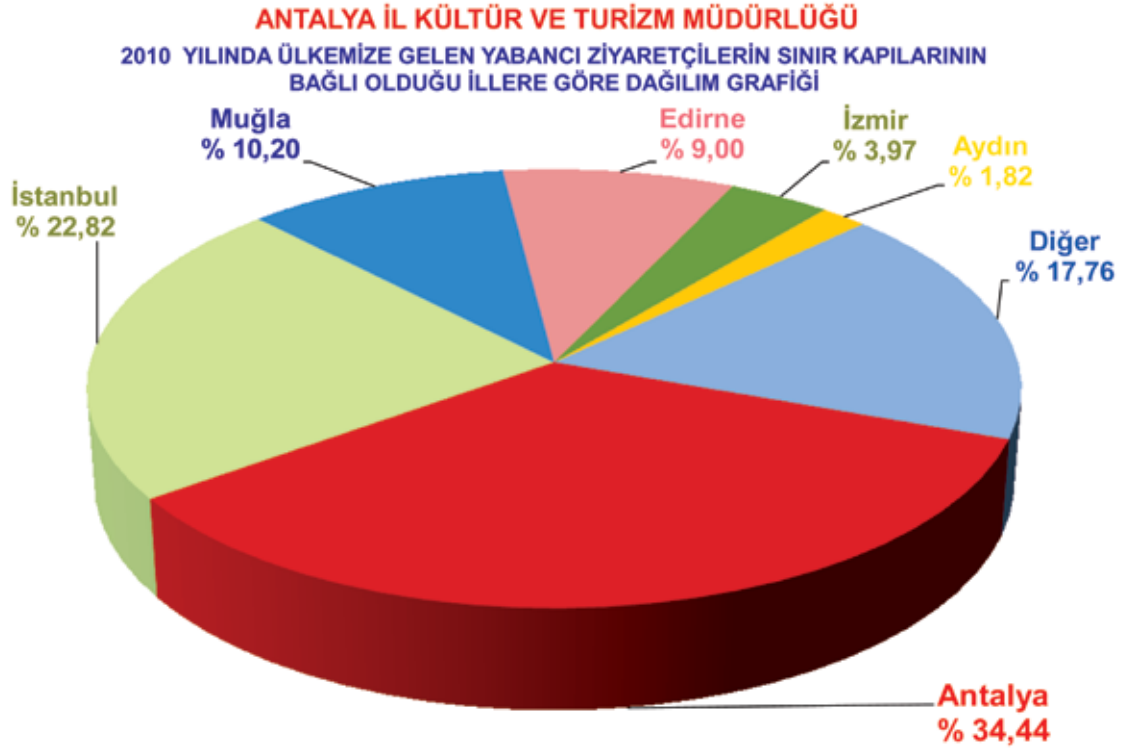
1076 yılında Danişmend emirlerinden İltekin Gazi tarafından yaptırılmıştır. Köprü, 6 yuvarlak kemer üzerine oturtulmuş ve tamamı kesme taştan yapılmıştır.

Künç Köprü

Selçuklu Hükümdarı Sultan Mesud'un kızı Hundi Hatun tarafından yaptırılmıştır.

Beyazıtpaşa ile Şamlar mahallelerini birbirine bağlar.

Üç büyük ayak üzerindeki geniş kemer açıklığı en dikkat çeken özelliğidir.

Castle Travel Türkiye ve Yunan Adaları Turlarında Uzman

Uzun yılların getirdiği deneyim ve birikimi siz değerli rehberlerimizle paylaşmaktan mutluluk duyarız. Özellikle Ege Bölgesi ve Yunan Adaları kültür, eğlence turlarında bize danışmadan hareket etmeyiniz.

Süleyman Demirel Bulvarı
Şengel Melis Apt. B Blok
Kat: 4 Daire: 15 Kuşadası, Aydın
Tel: 0256 613 44 45

e-posta: info@travelephesus.net
www.travelephesus.net

Camilerimiz

Burmali Minare Camii

Selçuklu Sultanı II. Gıyaseddin Keyhüsrev zamanında Vezir Ferruh ve kardeşi Haznedar Yusuf tarafından 1237 - 1247 tarihleri arasında yaptırılmıştır. 1590'da deprem, 1602'de yangın sonucu hasar gören bina onarım görmüş, ahşap minaresi kesme taştan burmalı olarak yapılmıştır. Ahşap minberi kitabeli dir. "Mahkeme Camii" olarak da bilinmektedir.

Gümüşlü Camii

Gümüşlüzade Taceddin Mahmud Çelebi tarafından, 1326'da kesme taştan yaptırılmıştır. Kare plan şemasına sahip olan eser, ahşap kubbe ile örtülüdür.

Beyazidpaşa Camii

Amasya Emiri Beyazid Paşa tarafından 1414 yılında yaptırılmıştır. Ters T plan şemasına sahip zaviyeli camilerdendir. Son cemaat mahallini çevreleyen mermer üzerindeki geometrik süslemeler, dikkat çekici özellikleri arasında yer almaktadır.

Çilehane Camii

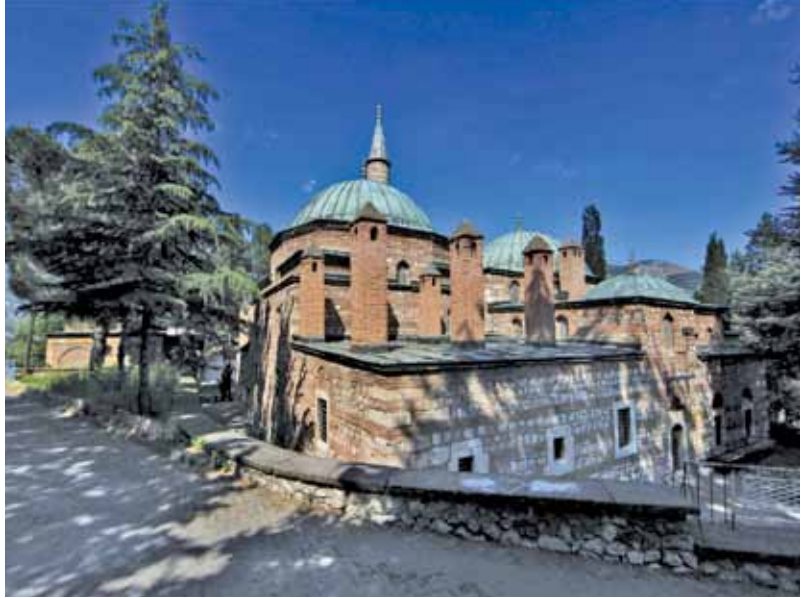
Yakup Paşa tarafından 1413 yılında yaptırılmıştır. Dikdörtgen plana sahip eserin, beden duvarları moloz taştan inşa edilmiş olup, zaviye ve tekke olarak kullanılmıştır. İçerisinde türbe, mescit, divanhane ve riyazet odaları mevcuttur.

Yörgüçpaşa Camii

II. Murad'ın vezirlerinden Yörgüç Paşa tarafından 1428 yılında yaptırılmıştır. Ters T planlı olan eserin, dış duvarları kesme taş-tandır. Giriş cephesi kemerle rinde kırmızı ve beyaz mermer geçmeler, yapının görünümüne ayrı bir güzellik katmıştır.

Köprübaşı Camii Sokağı

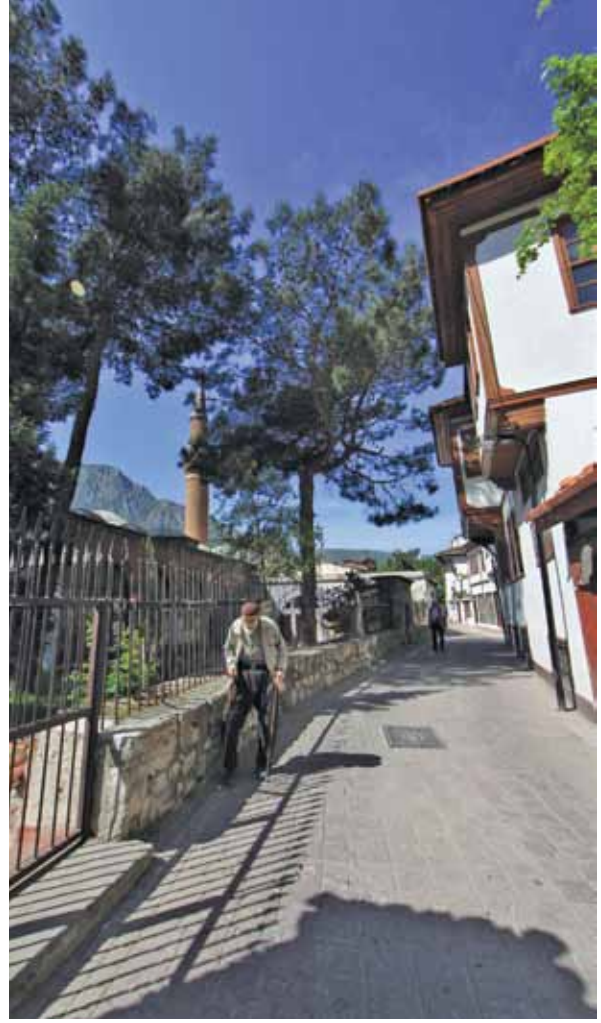
Çilehane Camii

Abide Hatun Camii

Sultan Bayezid Camii

Amasya Evleri

Sultan II. Beyazid Külliyesi

Sultan II. Beyazid adına 1486'da Amasya Valisi Şehzade Ahmed tarafından; cami, medrese, ima-

ret, şadırvan ve çeşmeden müteşekkil külliye olarak yaptırılmıştır. Caminin mimarı Şemseddin Ahmed'dir. İki büyük kubbe ile örtülü olan caminin mihrap, minber

ve taç kapısı beyaz mermerden özenli bir biçimde yapılmıştır.

Eser, Osmanlı mimarisinin karakteristik yapıları arasında yer almaktadır. Pencere kapaklarının ahşap kanatları 15. yüzyıl künde-kari sanatının en güzel örneklerindendir.

Caminin batısında, U planlı, revaklı, açık avlulu, 18 küçük odası bulunan medresesi, doğusunda L planlı imareti bulunmaktadır.

Mehmetpaşa Camii

Kitabesine göre, Sultan II. Beyazid'in vezirlerinden Mehmet Paşa tarafından 1486'da yaptırılmıştır. Ters T planlıdır. Sade mimarisinin mermerden, çok sanatlî biçimde işlenmiş minberi, mermer işçiliğinin en nadide örneklerini yansıtmaktadır.

Şirvanlı İsmail Türbesi

Yörgüç Paşa Camii

Şamlar Ayasağa Camii

Sultan II. Beyazid'in Kapı Ağası Ayas Ağa tarafından 1495'te yaptırılmıştır. Kare planlı ve tek kubbeli olan caminin, beden duvarları moloz taştan örülmüştür.

Bir ucu kısa olan U planlı cami

avlusunu üç taraftan medrese odaları çevirmektedir.

Şirvanlı (Azeriler) Camii

Karabağlı Şeyh Hacı Mahmud Efendi tarafından Azerbaycan'ın Şirvan Kenti'nden toplanan yarıdımrlarla yapımına 1876'da başlanmış, 1895'te bitirilmiştir.

Kare planlı caminin, kuzey cephesinde dört sütunlu ve üç kemerli son cemaat yeri bulunmaktadır.

İlimizde 19. yüzyılda barok stilde yapılmış tek cami olması bakımından ayrıca önem taşınmaktadır.

Türbeler

Halifet Gazi Kümbeti

Danışmend Emiri Halife Gazi adına 1146'da yaptırılmıştır. Sekizgen planlıdır.

Halifet Gazi'nin mezarı üzerinde Roma Dönemi'ne ait Eros figürü, akroterli ve girland bezemeli bir mermer lahit bulunmaktadır.

Torumtay Kümbeti

Amasya Valisi Seyfeddin Torumtay tarafından 1278'de dikdörtgen planlı, iki katlı olarak kesme taştan yaptırılmıştır.

Güney cephesi Selçuklu taş işçiliğinin en güzel örneklerini sergilemesi açısından bu kümbet de ilimizin anıtsal eserleri arasındadır.

Darüşşifa (Bimarhane)

Saat Kulesi

1308 - 1309 yıllarında İlhanlı Hükümdarı Sultan Mehmed Olcaytu ve eşi İlduz Hatun adına yaptırılmıştır.

Dikdörtgen planlı, açık avlulu, eyvanlı, kenarlarında tonoz örtülü mekanları bulunan tipik Selçuklu medrese planına sahip bir eserdir.

Taç kapı, giriş detaylarının güzelliği ile ünlüdür.

Gökmedrese

Amasya Valisi Seyfeddin Torumtay tarafından 1267'de yaptırılmıştır. Cami, türbe ve medrese fonksiyonlu tipik bir Selçuklu eseridir.

Kümbet üzeri mavi (turkuaz) çinilerle süslediği için külliye Gökmedrese adı verilmiştir.

Büyükağa Medresesi

Sultan II. Beyazid'in Kapı Ağası Hüseyin Ağa tarafından 1488'de yaptırılmıştır.

Osmanlı medrese mimarisinde, tertip ve plan şeması bakımından ender görülen sekizgen planlıdır.

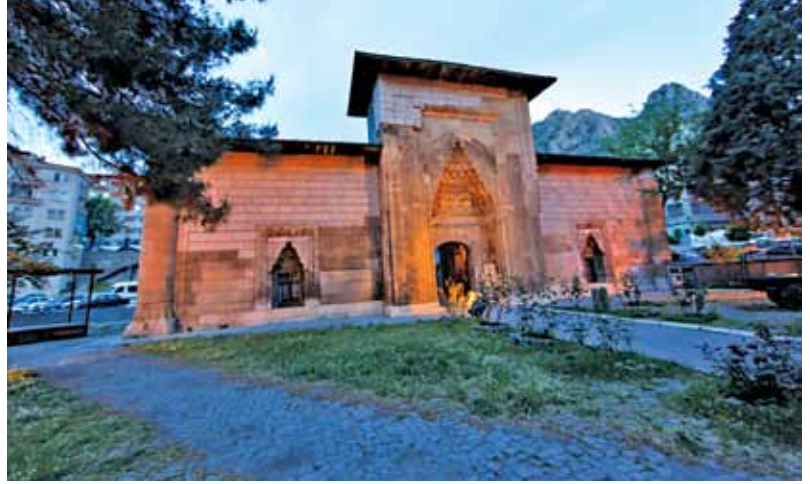
Taşhan

1758'de Amasya Mutasarrıfı Rahtuvan Mehmed Paşa yaptırmıştır. Bina, Mimar Mehmed Kalfa tarafından dikdörtgen planlı, iki katlı ve 34 odalı inşa edilmiştir.

Beden duvarları, kesme taş ve tuğladan örülmüş olup, giriş kapısı üzerinde iki satırlı kitabesi vardır.

Amasya Valisi Seyfeddin Torumtay tarafından 1267'de yaptırılmıştır. Cami, türbe ve medrese fonksiyonlu tipik bir Selçuklu eseridir.

Kümbet üzeri mavi (turkuaz) çinilerle süslediği için külliye Gökmedrese adı verilmiştir.

Bimarhane - Fotoğraf, Sacit Şahin

Hamamlar

Mustafabey Hamamı

Yörgüçpaşazade Mustafa Bey tarafından 1436'da yaptırılmıştır.

Büyük bir kubbe ile örtülü soğukluğu, üç küçük kubbe ile örtülü ılıkılığı ve sıcaklığı vardır.

Kumacık Hamamı

1494'te Kapağası Ayas Ağa tarafından yaptırılmıştır. Bir büyük kubbeli soyunmalık, iki küçük kubbeli sıcaklık ve ılıkıktan müteşekkildir.

1990'da restore edilerek kullanıma açılmıştır.

Restore Edilmiş Yalıboynu Konağı

Diğer görülmeye değer eserler;

- * Çeşmeler
- * Hükümet Konağı
- * Anıt Ağaçlar
- * Kazanasmazlar Konağı
- * Belediye Konağı
- * Ahşap Camiler
- * Gar Binası

Amasya Evleri

Amasya Mimarisinin temelini oluşturan Osmanlı Mimarisi'nin canlı örneği kabul edilen evler, Yeşilirmak kıyı şeridini süslüyor. Yeşilirmak kıyı şeridinde, tarihi

sur duvarlar üzerine, ahşap çatı arası kerpiç dolgulu olarak, kırma ya da beşik çatı üzeri oluklu kiremitle örtülü bir biçimde düzenlenmiş olan ve geleneksel Osmanlı evinin bütün özelliklerini bünyesinde taşıyan bu evler,

Amasya'nın tarihsel kimliğiyle uyumlu bir görünüm sergiliyor. Yalıboynu Evleri olarak da bilinen çoğu 19. yüzyıla ait Amasya Evleri'nin Ankara Kültür ve Tabi-

at Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından koruma altına alınmıştır Amasya Evleri; bodrum üzeri tek ya da iki katlı olarak inşa edilmiş.

Genellikle avlu ve bahçeli olan Amasya evlerinde dikkat çeken, bazısında ilk bazısında ikinci kat ta yer alan köşk olarak bilinen şahnişlerdir. Amasya Evleri'nde iç düzenleme, genellikle haremlik ve selamlık tarzda yapılmış.

Hazaranlar Konağı

Hatuniye Camii'nin doğusunda yer alan Yalı Evleri dizisindeki en güzel konaktır. 19. yüzyıl geleneksel sivil mimari örneklerinden biridir. Defterdarlık görevinde bulunan Hasan Talat Efendi tarafından kız kardeşi Hazaran Hanım adına 1872 yılında yaptırılmıştır.

Konağın iki ayrı girişi vardır. Bunlardan birisi sübyan mektebi ile evler arasında arnavut kaldırımli dar yolun bulunduğu avlu kapısıdır.

Saçak üzerine kiremit örtülü, bodrum kat ve haremlik mevcuttur. Avlunun batı köşesinde bina ile bütünleşmiş kazan ocağı dikkat çekicidir. Bu ocak farklı bir üslupla "hayat" denilen girişlerde değil avluda gerçekleştirilmiştir.

Diğer bir giriş Hatuniye Camii avlusu ile irtibatlıdır. Çift kanatlı selamlık kapısından alçak tavanlı bir mekâna girilir.

Konağın planında, konakta bulunan 11 oda Amasya'nın geleneksel evlerinin dekorasyonu örnek alınarak düzenlenmiş ve "Müze Ev" olarak ziyarete açılmıştır.

Konağın bodrum katı, Devlet Güzel Sanatlar Galerisi Müdürlüğü'dür.

*Sayın ARO Dergi Okurları,
Değerli Meslektaşlarım,*

Memleketine hayran bir Amasyalı olarak bu sayıda şehrimi tanıtmak istedim. Bana bu yazının hazırlanmasında, fotoğraf ve kaynakların sağlanmasında yardımlarını esirgemeyen başta Amasya Valiliği'nin değerli çalışanları ile Hamdi Yanık'a (il basın ve halkla ilişkiler müdürü) teşekkürü borç bilirim.

ARO DERGİ'nin
bu sayısının basımı için kesilen
29 yetişmiş çam ağacının yerine
en az 100 tane
fidan dikildiğini
biliyor muydunuz?

Altınaova Sinan Mah.
Serik Cad. No: 441 ANTALYA
e-mail:
jewellerycenter@hotmail.com
Tel: 0242 342 00 04

Selçuk-Aydın Karayolu Üzeri 3. Km
Mersinlik Mevkii, İZMİR
e-mail:
kgjewellerycenter@hotmail.com
Tel: 0232 892 83 84

Mevlana Celaleddin-i Rumi, Mevlevilik ve Sema

Esin Çelebi BAYRU

ARO'nun Ocak ayında organize ettiği konferans, ünlü Türk düşünürü Mevlana Celaleddin-i Rumi hazretlerinin 22. kuşaktan torunu olan Esin Çelebi Bayru hanıme-

fendi tarafından birçok rehber ve diğer meslek mensuplarının katılımıyla gerçekleşti.

Konu ilginç ve önemli olduğu için herhangi bir gerekçeyle

oturuma katılamayan arkadaşlarımızı da gözönüne alarak konferans metnini sayın Bayru'nun onayını da alarak burada yayımlamak istiyoruz. Buyrun...

Yayın Kurulu

Esin Çelebi BAYRU

Esin Çelebi BAYRU ve ARO Başkanı Hasan Uysal

Esin Çelebi BAYRU ve ARO Yönetimi

Mevlana adı

Sözlerime Mevlana Muhammed Celaled-din-i Rumi'nin ismin-den bahsederek başlayacağım. Doğduğu zaman ailesi O'na Muhammed Celaled-din ismini koymuştur.

"Mevlana", "efendimiz" anlamındadır. "Rumi", "Diyar-ı Rum" yani "Anadolu" demektir. Mevlana'nın yaşadığı yeri belirtmektedir.

Özetle ifade edecek olursak, "Mevlana" ve "Rumi" sözcükleri, Celaled-din ismine sonradan ilave edilmişlerdir.

Soyağacı

Hazreti Mevlana Celaled-din, 30 Eylül 1207 tarihinde Türk boylarının yaşadığı Horasan'ın Belh kentinde dünyaya gelmiştir.

Belh kenti, günümüzde Afganistan sınırları içinde kalmıştır.

Mevlana'nın annesi, Belh emiri Rükned-din'in kızı Mümüne Hatun, babası "Sultan-ul ulema" (bilginler sultanı) olarak anılan Bahaeddin Veled'dir.

RE/MAX Premium Gayrimenkul Danışmanlık

Gayrimenkul Alım Satım veya
Kiralama işlemlerinizde Profesyonel
Hizmet almak ister misiniz?

Size nasıl yardımcı olabileceğimi
gösterebilmem için, Lütfen beni arayın!

AZİME DOĞAN

0505 580 59 65

Bülent Ecevit Bulvarı No 141/B Çağlayan Antalya

(242) 329 10 15

www.remax-premium.net

Anadolu'ya geliş nedeni

Mevlana Celaledin-i Rumi, Göç Yolu

O devrin filozoflarından Fahrreddin Razi ile fikir ayrılıkları ve Moğol istilasının yaklaşıyor olması gibi nedenler, Bahaeddin Veled ailesinin yakınları ile birlikte Belh'ten batıya göç etmelerine neden olmuştur.

Bu göç, Bağdat, Mekke, Medine, Şam, Malatya, Erzincan ve Karaman'da bir süre kaldıktan sonra Konya'da 3 Mayıs 1228 tarihinde sona ermiştir. Mevlana ve yakınları, Konya'ya Selçuklu sultanı 1. Alaaddin Keykubat'ın daveti üzerine gitmişlerdir.

Kısaca yaşamı

Karaman'da bulunduğu dönemde Gevher Banu ile evlenen Mevlana Celaledin Rumi'nin Sultan Veled ve Sultan Alaaddin adlarını taşıyan iki oğlu olmuştur. Birinci karısı Gevher Banu'nun ölümünün ardından bu kez Kerra Hatun ile evlenmiş ve bu evliliğinden de Muzaffereddin Emir Alim Çelebi ve Melike Hatun isimli iki çocuğu daha olmuştur.

Hazreti Mevlana, öğrenim hayatına çok küçük yaşlarda iken babasının derslerine devam ederek, Allah yolunda hakikatleri ve sırları bulmaya çalışmış, Türkçe'nin yanı sıra Arapça, Farsça, Halk Rumcası, Eski Yunanca dillerini öğrenmiştir.

İslam dini ile birlikte diğer dinleri

de incelemiş, tarihten, tıp ilmine kadar pek çok alanda bilgiyi öncelikle babasından, sonra da Seyyid Burhaneddin Tirmizi'den ve o devrin diğer kıymetli alimlerinden almıştır. Edindiği bu bilgileri medreselerde yüzlerce öğrenciye aktarmıştır.

Şems-i Tebrizi ile karşılaşması

Bu sırada Şems-i Tebrizi, ulaştığı manevî makama kanaat etmeyip, ruhen anlaşıcağı bir hak dostu, kendi mertebesine uygun bir sohbet arkadaşı aramaktadır. Hazreti Mevlana ile önce Şam'da sonra Konya'da karşılaşırlar. Allah aşığı olan bu iki veli, bir araya geldiklerinde ilahi sohbetlere dalarlar ve nice ulu mertebelere ulaşırlar.

Vaktinin çoğunu manevî dostu Şems-i Tebrizi ile sohbet edip, şiirler okuyup, sema ederek

geçirmeye başlayan Hazreti Mevlana'yı medresedeki öğrencileri kıskanırlar. Şems-i Tebrizi hakkında ileri geri konuşmaya başlarlar. Şems bu sözlerden çok incinir ve Konya'dan Şam'a gider.

Hazreti Mevlana bu ayrılığa çok üzülür. Bütün dostları ile ilgisi ni kesip, bir köşeye çekilir ve Divan-ı Kebir'de okuduğumuz pek çok şiiri söyler. Bu olaya neden olanlar, kendisinden özür dilerler. Hazreti Mevlana'nın oğlu Sultan Veled başkanlığındaki kafil Şam'a gidip, Şems-i Tebrizi'yi geri getirirler. Fakat kıskançlık yeniden başlar ve Şems ansızın ortadan kaybolur. Mezarı Konya'da olsa da şehri terk mi etti, yoksa öldürüldü mü soruları günümüze kadar cevapsız kalmıştır.

Hazreti Mevlana, can dostu Şems-i Tebrizi'nin ayrılığı ile yeni bir döneme girer. Önce Şeyh Salahaddin Zerkubi'yi, onun vefatından sonra da talebelerinden Çelebi Hüsameddin'i kendi adına ders vermeleri için görevlendirir.

Hz. Şems-i Tebrizi'nin Konya'da Bulunan Türbesi

"Divan-ı Kebir" den bir sayfa

Hiz. Şems-i Tebrizi'nin Konya'da Bulunan Türbesi

*"Canım sağ oldukça Kuran'ın kölesiyim ben.
Seçilmiş Muhammed'in yolunun toprağıyım ben.
Kim, bundan başka bir söz naklederse benden
Ondan da şikayetçiyim, o sözden de şikayetçiyim ben."*

Hazreti Mevlana'nın bu sözlerinden de çok net bir biçimde anlaşıldığı gibi Mevlana hazretleri, Hazreti Muhammed'in gösterdiği yolda Allah'a yönelmiş, O'nun emirlerine uymuş, İslami esaslar içinde söylemiş ve yaşamıştır.

Dine sonradan giren yobaz düşüncelerden hep şikayetçi olmuştur.

Eserleri

İlk onsekiz beyitini Hazreti Mevlana'nın yazdığı daha sonra da O'nun söyleyip talebesi Hüsameddin Çelebi'nin kaleme aldığı Mesnevi'den başka Divan-ı Kebir, Fih-i Ma Fih, Mecalis-i Seba ve Mektubat adlı eserleri bulunmaktadır. O devirde Selçuklu devletinin resmi dili ve edebiyat dili Farsça, ticaret dili Arapça olduğu için Hazreti Mevlana eserlerini Farsça yazmıştır. Günümüzde eserlerinin tümü Türkçe'ye çevrilmiş durumdadırlar.

Ölümü

Hazreti Mevlana, 17 Aralık 1273 günü ansızın hastalanır, hemen arkasından da Allah'a ve sevgili peygamberine kavuşur. Ayrılığın

sona erdiği bu geceye Mevleviler, "**Şeb-i Arus**" yani "**Düğün gecesi**" derler.

Çok kalabalık olan cenazesine her dinden insan kendi dualarını ederek katılmışlardır.

Öğütler

Şimdi de hayatını kısaca özetlemeye çalıştığım Hazreti Mevlana Celaleddin Rumi'nin manevi ve dünyevi görüşlerine örnek olacağına inandığım oğlu Bahaeddin Veled'in öğütlerini aktarmak istiyorum sizlere.

Bahaeddin!

*Eğer daima cennete olmak istersen,
Herkesle dost ol, hiç kimsenin kinini yüreğinde tutma,
Fazla bir şey isteme ve hiç kimseden fazla olma!
Melhem ve mum gibi ol! İğne gibi olma!*

*Eğer hiç kimseden sana kötülük gelmesini istemiyorsan,
Kötü söyleyici, kötü öğretici, kötü düşünceli olma!
Çünkü bir adamı dostlukla anarsan, daima sevinç içinde olursun.*

İşte o sevinç cennetin ta kendisidir.

Eğer bir kimseyi düşmanlıkla anarsan, daima üzüntü içinde olursun.

İşte bu dert cehennem ta kendisidir.

*Dostlarını andığın vakit,
Gönül bahçen, dikenler ve yılanlarla dolar;
Canın sıkılır, içine pejmürdelik gelir.
Bütün peygamberler ve veliler böyle yaptılar,
İçlerindeki karakteri dışarı verdular.
Halk onların bu güzel huyuna mağlup olup tutuldu,
Hepsi gönül hoşluğu ile onların ümmeti ve müridi oldular.
Hazreti Mevlana*

(Ahmed Eflaki, Ariflerin Menkıbeleri, II, sayfa 213, 214)

Mevlana Celaleddin-i Rumi

Hiz. Mevlana Türbesi

Hazreti Mevlana, eserlerinde daima kendi ile barışık, huzurlu, Tanrının kendisine verdiği maddi ve manevi güzelliklerin farkında olan, ona şükreden, zorluklar karşısında nasıl düşünüp hareket edeceğini bilen, hoşgörülü, sevgi dolu bir insan olabilmenin yollarını anlatmaktadır.

Mevlevilik

Mevlevilik, Hazreti Mevlana'nın oğlu Sultan Veled ve torunu Ulu Arif Çelebi zamanında kurulmuştur.

Mevlevilik, sadece Anadolu'da değil, Balkanlar'da, Asya'da, Afrika'da ve Arap yarımadasındaki insanları da yüzyıllarca aydınlatan ve bugün ise, Amerika ve Avustralya kıtaları da dahil bütün dünyayı aydınlatmaya devam eden bir "insan-ı kamil" (olgun insan) yetiştirme yolu olmuştur.

Mevlevihaneler

Mevlevihaneler, Hazreti Mevlana'nın düşüncelerinin anlatıldığı, dini ve edebi bilgiler yanında birer konservatuvar, birer akademi gibi sanat eğitimi de veren okullar olmuştur ve hep Sultan Veled soyundan gelen Çelebilerin başkanlık ettiği bir sistem ile idare edilmişlerdir.

Sema

Mevlevilik denince, ilk aklı gelen "Sema", Mevleviğin bir sembolü olmuştur. Müziği ile bütünleşen ve belirli kurallara bağlanan dönme hareketi daha tesirli, daha görkemli ve daha ruha hitap eder bir hale gelmiştir. Yine Hazre-

ti Mevlana'nın torunlarından biri olan ve 1490 senesinde ölen Pir Adil Çelebi zamanında bugünkü şekline yakın bir hal alan "Sema", Mevleviler tarafından bir tören haline getirilmiştir.

"Sema; kulun hakikate Yönelip akılla-aşkla yücelip, nefsinin terk ederek Hak'ta yok oluşu ve olgunluğa ermiş, kamil bir insan olarak tekrar kulluğa dönüşüdür."

Dr. Cemaleddin Bâkır Çelebi

Dr. Cemaleddin Bâkır Çelebi

Sembollerin anlamı

Bu törendeki her şey ayrı bir manaya, ayrı bir güzelliğe sahiptir. Sema edilen, "Semahane" denilen alanın şeklinden, üstüne oturan postların renklerine, semazenin giydiği her giysiden, yaptığı her harekete kadar hepsinin bir manası vardır. Hepsi ayrı bir sembol ifade etmektedir. **Mesela, semahane, dairevi bir alandır ve dünyayı sembolize eder. Şeyhin üzerinde oturduğu kırmızı post, Hazreti Mevlana Cemaleddin-i Rumi'nin makamı sayılır ve şeyh efendi vekaleten bu makama oturur. Kırmızı renk, "vuslat" yani Allah'a kavuşma rengidir.** Hazreti Mevlana Cemaleddin-i Rumi, güneş batarken Allah'a kavuşmuştur. Bilindiği gibi güneş batarken de, doğarken de gökyüzü kırmızı bir renk alır. İşte şeyh postunun kırmızı rengi maddi dünyadan batışı, manevi dünyaya doğuşu anlatmaktadır. Mevleviliğe yeni girenlerin postu siyah olur. Derviş, bilgilenip yol alınca, beyaz renkli posta oturmaya hak kazanır.

Şeb-i Aruz Töreni

Semazenin kıyafetine gelince, nefsinin mezartaşını başındaki “sikke”si, nefsinin kefeninin üstündeki “tennure”si, nefsinin mezarını ise, giymiş olduğu “hırka” sı temsil eder.

Günümüzde sema töreni Mustafa İtri Efendi'nin (ölümü 1712) Peygamber efendimizi öven Nat-ı Şerif'i ile başlar. Allah'ın kainatı (evreni) yaratışındaki “OL” emrini sembolize eden kudüm sesinin ardından ilahi nefes olan ney sesi duyulur. Artık kainat oluşmuş ve can bulmuştur. Şeyh efendinin önderliğindeki semazenler, semahanenin etrafında dairevi bir yol izleyerek yürürler. Her bir dairenin ilk yarısı maddi dünyayı, ikinci yarısı manevi dünyayı sembolize eder. Sultan Veled devri denen bu üç devir manevi bir yolculuğa hazırlanıştır.

Semazen, semaya başlarken, nefis sembolü olan hırkasını çıkartır ve manevi bir temizliğe adım atmış olur. Semazenin kollarını bağlı olarak duruşu Allah'ın birliğini, tam bir teslimiyeti ifade eder. Semazen şeyhinden izin alarak semaya başlar. Yani semazen şeyhinin elini öper, şeyh efendi de semazenin başını öperek sema için ona izin vermiş olur. Semazen kollarını iki yana açarak sağdan sola dönerken, adeta kainatı bütün kalbiyle kucaklar gibidir. Gökyüzüne dönük olan sağ eli ile Hak'tan aldığını

yeryüzüne dönük olan sol eli ile halka dağıtır. Dört selam olan semanın ilk iki selamı nefsin temizlenerek derece kazanmasını, üçüncü selam arınmış bir ruhla Allah ile bir olmayı, dördüncü selam asıl yaratılış nedenimiz olan kulluğa geri dönüşü anlatır.

Dördüncü selama şeyh efendi de katılır. Bu da bir yolda ilerlerken mutlaka bir rehber ihtiyacı olduğunu anlatır. Tören, Kuran-ı Kerim tilaveti ve okunan bir dua ile son bulur.

Bir sema töreninden sonra semazen de, töreni izleyen de Yaradan'ına biraz daha yaklaşır, O'na olan aşkı kuvvetlenir, arınır, tertemiz bir biçimde mutlu ve huzurlu bir ruha kavuşur.

Sema ayin-i şerifi babam Celaleddin Bakır Çelebi'nin de belirttiği gibi şöyle özetlenebilir.

“Sema, kulun hakikate yönelip akılla, aşkla yücelip, nefsinin terk ederek, Hak'ta yok oluşu ve olgunluğa ermiş, kamil bir insan olarak tekrar kulluğa dönüşüdür.”

Muhterem dostlar, Yurdumuzda tekkelerin kapatılma kararı alınmadan önce Konya Makam Çelebisi, Türkiye Cumhuriyeti 1. Meclis Reis (başkan) vekili babamın büyükbabası **Abdülhalim Çelebi**'ye **Mustafa Kemal Atatürk**'ün Mevlevilik hakkında söyledikleri aynen şöyle:

“Siz Mevleviler asırlardır cehaletle, yobazlıkla mücadele ettiniz. İrfanla ilme ve sanata katkıda bulundunuz. İnkılapta istisnai (ayrıcalıklı) bir muamele yapmamak

Atatürk ve Abdülhalim Çelebi, Ankara'da

Atatürk ve Abdülhalim Çelebi, Konya'da

İçin Mevlevi tekkelerini "Tekâ'ya ve zeva'ya kanunu" içinde mütalaa etmek (ele alıp değerlendirmek) mecburiyetindeyiz. Ancak Hazreti Mevlana'nın düşünceleri ve ilmi ebediyyen yaşayacaktır. Hatta istikbalde daha köklü bir şekilde zuhur edecektir inancındayım."

Bugün dünyanın hemen hemen her yerinde Mevleviliğe gösterilen ilgi Sevgili Atatürk'ün bu sözlerinin doğruluğunu ortaya koymaktadır.

Bu sözlerin ışığında kurmuş olduğumuz ve başkanlığını erkek kardeşim Faruk Hemdem Çelebi'nin üstlendiği, benim başkan vekili olduğum Uluslararası Mevlana Vakfı'nın titiz bir çalışma ile hazırlamış olduğu iki önemli projeden bahsetmek isterim. Her iki proje de öncelikle Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı'mıza sunulmuştur. Bakanlığımız ve Vakfımızın işbirliği ile UNESCO'ya gönderilen projeler, içerikleri ve hazırlanış şekilleri ile beğeni kazanmış ve kabul edilmişlerdir.

Projelerin birincisi, **"Sema ve Mevlevi müziğinin korunma altına alınması"** idi. Bu işin ehli

olan çok kıymetli dostlarımızın, hocalarımızın üstün çalışmaları ile proje hazırlandı, gerekli mercilere sunuldu ve kabul edildi. Sema ve Mevlevi müziği "İnsanlığın korunması gereken soyut kültür mimrası" kapsamına alındı.

İkinci proje, Hazreti Mevlana'nın 800. doğum yıldönümü dolayısıyla **"2007 yılının dünyada Mevlana Celaleddin-i Rumi yılı ilan edilmesi"** idi. Onun da kabul edilmesi neticesinde 2007 yılında Hazreti Mevlana çeşitli etkinliklerle bütün dünyada anılmış oldu.

Vakfımız, yaptığı bu çalışmalar sayesinde UNESCO tarafından Mevlevilik konusunda dünyaca kabul edilmiş tek vakıf olarak ilan edilmiş oldu.

Ayrıca, 2010 İstanbul Kültür Başkenti Projesi kapsamında Haziran ayından başlayıp Aralık ayı sonuna kadar Yenikapı Mevlevihanesi'nde ayda bir konser, konuya ilişkin bir sohbet ve her Pazar sema ayini gerçekleştirildi.

Yurt içinde ve yurt dışında Hazreti Mevlana'ya ilgi duyan ve

Mevleviliği benimseyen pek çok insan ile karşılaşıyoruz. Doğruyu söylemek gerekirse, yurt dışında olanların çoğu bu konuda daha bilgili. Kimi okuduğu bir şiirin, kimi dinlediği bir müziğin peşine düşmüş, kimi Sema izlemiş, kimi rüya görmüş meraklanmış, araştırmış, kaynak bulup okumuş ve bilgilenmiş. Bir çoğu Mevlevilik yoluyla İslamiyete geçecek kadar ileri götürmüş bilgisini. Bunları görmekten mutlu oluyoruz.

Bize miras kalan, kültürümüzün önemli bir bölümünü oluşturan Mevlana ve Mevleviliğe sahip çıkmalı, onu her fırsatta okumalı, araştırmalı ve anlamaya çalışmalıyız.

Günümüzün arayış içinde olan insanına Mevlana hazretlerinin söylediği şu öğüt ile konuşmamı bitirmek istiyorum.

*Bir can var canında o canı ara,
Beden dağındaki gizli mücevheri ara,
Ey yürüyüp giden dost, bütün gücünle ara,
Aradığını dışarda değil, kendi içinde ara.*

Beden dağındaki gizli mücevheri kendi içinizde arayın.

Yapılcanlar Turistik Tesisleri

İpekyolu Üzerindeki Eviniz...

Yapılcanlar Turistik Tesisleri
Konya Yolu 20. km 68100 AKSARAY

Tel: 0382 212 68 90 - 0382 238 43 04 - Faks: 0382 212 22 26 - 0382 238 43 06
www.yapilcanlargrup.com / e-posta: yapilcanlargrubu@hotmail.com

Türk Şiirinden Üç Şair III. Bölüm

Mehmet ULUSOY, Rehber

Toplumcu Gerçekçiler

Rıfat ILGAZ

Toplumcu-gerçekçi ozanlar bölümünde son olarak öğretmen şairlerimizden Rıfat Ilgaz'ı tanıtmak istiyorum.

Ozan Kastamonu'nun ilçesi Cide'de 1911 yılında doğmuştur. Babasının ölümü üzerine liseden ayrılıp yatılı muallim mektebine başlamıştır.

1939 yılında Karagömrük Ortaokulu'na Türkçe öğretmeni olarak atanmış, aynı yıl İstanbul Üniversitesi'nde Felsefe öğrenimine başlamıştır. Bu süreçte Rıfat Ilgaz çeşitli dergilerde yazılar yazma ve edebiyat dünyasının önemli şahsiyetleriyle (kişilikleriyle) tanışıp çalışma olanağı bulmuştur.

1946'da Sabahattin Ali ve Aziz Nesin ile "Gerçek" gazetesini aynı yıl "Yığın" dergisini çıkarmıştır. Dönemin en ünlü politik-mizah dergisi "Markopaşa"nın yazar kadrosuna girmiştir.

Sıkça adı değişen ve toplatılan bu derginin sorumlu müdürlüğünü de üstlenmiştir. Ardından yeniden öğretmenliğe dönmüş ve bir dönem Yozgat Boğazlıyan'da öğretmenlik yapmıştır.

1950'lerde gazetecilik yapan ozan Ilgaz, Tan gazetesinde ve nihayet (en ünlü eseri olan Hababam Sınıfı'nı yayımlayacağı) Dolmuş dergisinde çalışmıştır.

Yazılarını çoğu kez başka isimler ve takma adlarla sürdürmüştür. 1961 Anayasası'nın nispi özgürlükçü yapısından faydalanan ozan bu tarihten itibaren özgürce kendi adını eserlerinin yanına yazmaya başlamıştır.

Bu tarihe kadar çok sayıda eseri yasaklanmış veya açılan davalarından çekinmesi sonucu nam-ı müstear kullanmak zorunda kalmıştır. (ne hazindir ki Hababam Sınıfı bile takma isimle yayımlanmıştır).

1970'lere kadar gazetecilikle uğraşan ozan, daha sonra kendi yayınevini kurarak, kitaplarını orada yayımlamıştır.

74'te emekli olup Cide'ye dönen ozan, 12 Eylül döneminde sebepsiz yere sorgulanmış ve gözaltına alınmıştır. Burada unutulmuş adamcağızın neredeyse 70 yaşında oluşudur.

Bundan sonra ölümüne kadar oğlu ile İstanbul'da yaşamış ve sanatçı-aydın duyarlılığını kanıtlarcasına, 7 Temmuz 1993 günü vefat etmiştir.

Ömrü boyunca nice sıkıntılara göğüs geren Rıfat Ilgaz'ın duygu dolu ve duyarlı yüreciği Sivas katliamına dayanamamıştır...

Aydın mısın?

Kilim gibi dokumada mutsuzluğu
Gidip gelen kara kuşlar havada
Saflar tutulmuş top sesleri geri-
lerden

Tabanında depremi kara güllele-
rin
Duymuyor musun?

Kaldır başını kan uykulardan
Böyle yürek böyle atardamar
Atmaz olsun
Ses ol ışık ol yumruk ol
Karayeller başına indirmeden
çatını
Sel suları bastığın toprağı dö-
nüm dönüm

Alıp götürmeden büyük deniz-
lere
Çabuk ol.

Tam çağı ise başlamanın doğan
günle
Bul içine tükürdüğün kitapları
yeniden
Her satırında buram buram alın
teri
Her sayfası günlük güneşlik
Utanma suçun tümü senin değil

Yırt otuzunda aldığın diplomayı
Alfabelik çocuk ol

Yollar kesilmiş alanlar sarılmış
Tel örgüler çevirmiş yöreni
Fırl fırl alıcı kuşlar tepende
Benden geçti mi demek istiyor-
sun

Aç iki kolunu iki yanına
Korkuluk ol!

Oğluma

Ben de düşkündüm oyuna,
Ben de kumları avuçlar
Kazardım tırnaklarımla toprağı,
O zaman da çocuklar oynardı,
Ama benzemiyor bütün oyunla-
rımız,

Gezdirdim ceplerimde şıkır şıkır
Deniz kokulu taşları,
En güzellerini topladım

Midye kabuklarının.
Saldım bahar rüzgârına
Uçurtmaların en süslüsünü.

Ne kurulunca koşan tramvayla-
rım vardı,
Ne çekince giden develerim.

Balıklarımızı tanırdım,
Adlarını bilirdim kuşların;
Seçerdim düdüğünden
Limanımıza uğrayan vapurları.

Bilirdim yanık yüzlü kaptanlarımı
Denizkızı'nın Selametçin;
Ben de ayırırdım onlar kadar
Poyrazı karayelden.

Gemiler tanıdım, çift direkli,
Tutmazsa rüzgârı
Açıklarımızda volta vuran ge-
miler,
Kızardım, limanımızı hiçe sayan
Paketlere Nemselere;

Dalar da silinen dumanlarına
Düşünürdüm uzak limanları,
Uzak limanların çocuklarını.

Senin de var ufak tefek
Kendine göre bildiklerin;
Çeşitli oyuncakların yoksa da
Bir saniye de tren yapacak
kadar
Kibrit kutularını,

Tecrüben var benden fazla.
Benden üstünsün kuskusuz,
Sigaradan top,
Kutusundan tank,
Kâğıtlarından uçak yapmada!

Sen Gidince

Sen gidiyorsun ya işine yetiş-
mek için
saçlarını, gözlerini, ellerini
neyin varsa toplayıp gidiyorsun
ya
her seferinde bir şey unutuyor-
sun sıcak
termometrede yükselen çizgi
kim bilir nerelerde soğuyorsun

senin gözbebeklerin var ya
kadın kadın gülen
insan insan bakan gözbebek-
lerin
beni tutsa tutsa gözlerin tutar
ayakta
beni yıksa yıksa gözlerin yerle
bir eder

ne gelirse onlardan gelir bana
çalışma gücü yaşama direnci
mutluluk gibi kazanılması zor
mutluluk gibi yitirilmesi kolay

bir açarsın ki mutluyum
bir kaparsın ki her şey elimden
gitmiş.

Antalya'nın
dünyadaki en fazla
mavi bayrak ödüllü
plaj ve marinaya
sahip
şehirleri içinde
1. sırada bulunduğunu
biliyor muydunuz?

Bilsem ki

Bu ayaklar benden hesap soracak,
Bir düşüncenin peşinden dolaştırdım sokak sokak ,

Bu baş, bu eğilmez baş da öyle
Bazı sarhoş, bazı yorgun
Her zaman bir yastığa hasret!

Bu ciğer de hesap soracak,
Esirgedim, güneşini, havasını

Bu ağız bu dişler, bu mide...
Ne ikram edebilirim ki bol keseden

Bu bilekler de hesap soracak,
Göz yumdum çektikleri eziyete.

Bilsem ki kimsenin parmağı yok
Bu sürüp giden işkencede;

Kılım bile kıpırdamadan bir sabah
Çekdim darağacına çekdim kendimi

Bilsem ki suç bende!..

Uyusun da Büyüsün

Tüketme nefesini, maviş kızım,
Bildiğin Türkçe kıt gelir masallarıma.
Sözden sazdan anlamazsın,
Kuştan, yapraktan haberin yok.

Biz yaşlılar neler de bilmeyiz,
Hele sen belle dilimizi.
Biliriz de güzel güzel laf etmesini,
Çekiniriz konuşmaktan;
Yazmasını bilir, yazamayız,

Üzme beni yum gözlerini,
Uyutacak ninnilerim yok.
Türküler mi istersin benden,
Bağrı yanık memleket türküleri,
Ne arasın bizde o ses
Isıklıkla söylenir
Kaçak şarkılar mı istersin;
Bunlar size gelmez
Uykusunu kaçırır çocukların.

Sana hazır ninniler söylesem
Bahçeye kurdum desem salıncak,
İnanır mısın?

Ne bahçe var, ne de beşik...
Bir arabacık da mı istemezdi şu asfalt?

Yorganın, yatağın iğreti,
Doğdun doğalı, ne oyun gördün,
Ne oyuncak!
Uyu benim maviş kızım.
Dem geçecek, devran geçecek,
Keloğlan murada erecek,
Sökülecek Has bahçenin çitleri
Ağlayan nar gülecek!

Bir sonraki sayımızda buluşma dileğiyle...
Şiirle kalın... Sağlıcakla kalın.

Kaynakça

1. Büyük Türk Şiiri Antolojisi (2 Cilt) Modern Türk Şiirinin İki Yüzyılı 19. Yüzyıldan 1950'lere 1950'lerden 2000'lere Ataol Behramoğlu Sosyal Yayınlar.
2. Hasretinden Prangalar Eskittim Metis Yayınevi 40.Yıl Özel Basımı, 2007
3. Nazım Hikmet Bütün Şiirleri (2007) Yapı Kredi Yayınları 12. Bası Şubat 2009
4. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi Kış 2010 Sayısı 5. 4. Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında Şiir Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Dünya Turizm Örgütü verilerine göre Antalya'nın 2010 yılında 10,04 milyon kişi ile en çok ziyaretçi ağırlayan dünyanın 3. şehri olduğunu biliyor muydunuz?

OPTİKCE

Gözlerinizi Zorlamaktan Yorulmadınız mı?

Prograssive (uzak,orta,yakın bir arada)
gözlük camları, yorulmuş gözler için
en rahat çözüm

HOYA

Metin Kasapoğlu Cad. No:25/1 (Çilek Mobilya Yanı) Antalya / Türkiye
Tel: 0 242 322 90 60 ▪ Fax: 0 242 322 90 40 ▪ info@optikce.com ▪ www.optikce.com

Bu Toprağın Yetiştirdikleri: Apollonius

Tuncay NEYİŞÇİ, Öğretim Üyesi

Apollonius, Antalya, Atatürk

Giriş ve Sonuç Niyetine

Soyadı bizzat Atatürk tarafından verilmiş ve Türk Dil Kurumu Başyazmanlığına atanmış olan Agop Dilaçar (soyadına dikkat) 1971 yılında Türk Dil Kurumu tarafından ikinci baskısı yapılan bir geometri kitabına yazdığı önsözde;

“Bu kitabı Atatürk, ölümünden bir buçuk yıl kadar önce, III. Türk Dil Kurultayı’ndan hemen sonra 1936-1937 yılı kış aylarında Dolmabahçe Sarayı’nda kendi eliyle yazmıştır.”

ifadesini kullanır. Atatürk ve geometri. Atatürk’ün pek az bilinen bu ilgisinin köklü bir nedeni olmalı.

Yine Dilaçar’a göre, 44 sayfalık bu kitabın yazılış nedeni Atatürk’ün Türkçe matematik terimlerini üreterek dilimize kazandırma isteği olarak ileri sürülüyor.

Aşağıda bazı örnekleri verilen,

Osmanlıca kelimelere karşılık Atatürk’ün önerdiği kelimeler Dilaçar’ı doğrulamaktadır.

Bu ilgi ve isteğin kökü çok daha derinlerde, bir nedeni olmalı!

dılı	kenar
faraziye	varsayı
hattı munassıf	açıortay
kutur	çap
kavis	yay
kaide	taban,
kaim zaviyeli	dikey
müselles	üçgen
mekan	uzay
muhit-i daire	çember
mümas	teğet
mustatil	dikdörtgen
muhammes	beşgen
mecmu	toplam
mahrut	koni
müselles-i	ikizkenar
mütesaviyü’ssakeyn	üçgen
murabba	kare,
muhit	çevre
nispet	oran
satih	yüzey
şakuli	düşey
zaviye	açı

Ormanlar ve Kentler

Tıpkı bir ormanın sadece ağaçlar ve kuşlardan oluşmadığı gibi kentler de sadece binalar ve insanlardan oluşmaz.

Her ikisi de kendilerini var eden sayısız bileşenin toplamından çok daha fazlasını içerir, çok daha fazlasını ifade eder.

Ormanı ya da içinde yaşadığımız kenti tanımak, anlayabilmek ve de sevebilmek onları oluşturan bileşenlerin toplamından fazlasını bilmeyi, anlamayı gerekli kılar.

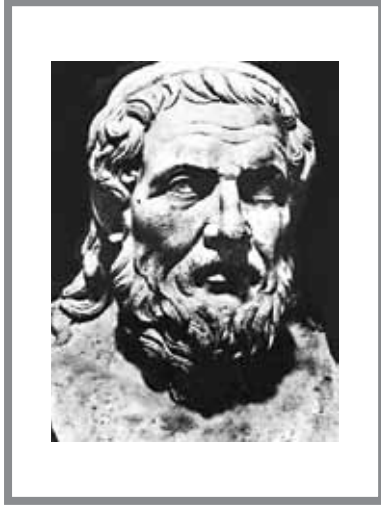
Ormana verilecek zararı kesilecek ağaç sayısı ile eşdeğer hale indirgememiz, üzerinde ağaç yok diye bir alanın orman niteliğini yitirmiş olduğunu ileri sürmemiz, tüm biyolojik ve ekolojik zenginliğine karşın makilik alanları ormandan saymayışımız ile kentleri cadde, sokak, bina yığını olarak algılayıp rüzgarı, kuşu, ağacı dışlayışımız, kentleri bir ortak yaşama alanı olarak değil rant alanı olarak görüşümüz arasında aslında bir fark yok.

Ormanı ne kadar biliyor ve tanıyor-sak içinde yaşamakta olduğumuz ve olacağımız kentlerimizi de o kadar biliyor ve tanıyoruz.

Bilmek ve tanımak, sevmek ve sahip çıkmanın rahmidir.

Bu bağlamda Antalya’yı ne kadar biliyor, tanıyor, seviyor ve sahip çıkıyoruz?

Örneğin, MÖ 262 yılında Perge’de doğan ve bu nedenle **Pergeli Apollonius** olarak bilinen ünlü geometrici size tanıdık geliyor mu?

Pergeli Apollonius

Ay'da bir Antalyalı

Koni kesitleriyle ilgili çalışmaları nedeniyle **“Geometrinin altın çağıının son temsilcisi”** olarak ünlenen Pergeli Apollonius yaşadığı dönemde Antalya (Attelia), ünlü Bergama Kralı II. Attalos tarafından henüz kurulmamış olduğundan Antalyalı Apollonius, yani hemşehrimiz Apollonius olarak da kabul edilebilir.

Mısır'ın İskenderiye kentine giderek, Öklid'ten sonra gelen matematikçilerden dersler alan, bir ara Bergama'ya uzanıp orada matematikçi Odemus ve Bergama Kralı I. Attalos ile bilimsel çalışmalarda bulunan ve MÖ 190 yılında İskenderiye'de yaşamını yitiren hemşehrimizin ölümünden yaklaşık 2200 yıl sonra da kendinden söz ettirebiliyor olması son derece önemli.

Matematik dünyası analitik geometri özelliklerinin hemen hemen tamamını hemşehrimiz Apollonius'a borçludur.

Dairesel tabanlı ve tepesinin her iki tarafından sonsuza kadar uzatılmış bir koninin bir düzlemle kesilmesi durumunda, eğitiminin belirli aşamalarında hepimizin canını sıkmış olan, **eğri, doğru, çember, hiperbol, elips** veya **parabol** elde edileceğini ilk kez Apollonius göstermiştir.

Merminin yörünge denkleminin bir parabol olacağını da Apollonius hesaplamıştır. Apollonius çalıştığı bu konu üzerinde “Koniler” (Conics) adlı sekiz ciltlik bir eser kaleme almıştır.

İlk dört cilt yazılmış oldukları orijinal dildeki kopyalarıyla günümüze kadar korunabilmiştir.

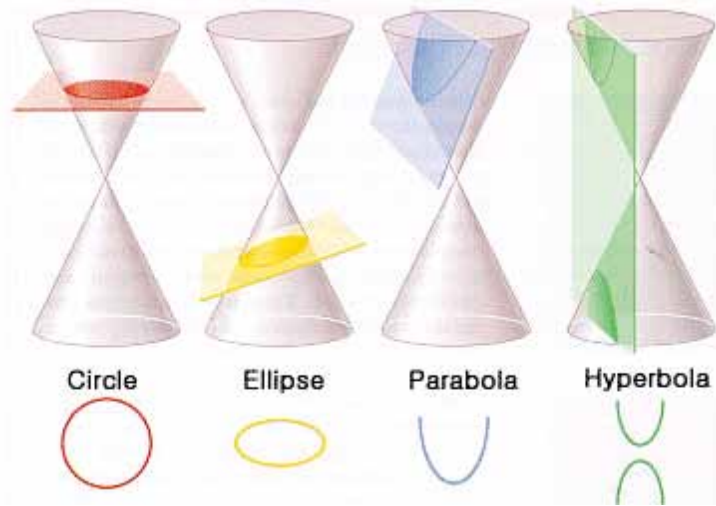
Hemşahrimiz Apollonius'un Antalya'nın kurucusu II. Attalos'un büyük babası I. Attalos'a ithaf ettiği son dört cildin ilk üçü ise ancak Arapça çevirileriyle günümüze kadar gelebilmiştir.

Son cilt ya yazılmamıştır ya da kayıptır. İlk yedi cildin İbnü'l-Heysem tarafından Arapçaya tercüme edilmiş el yazmaları halen Süleymaniye Kütüphanesi'nde korunmaktadır.

Pergel ve cetvel yardımıyla üç çembere teğet çizme, Apollonius problemi olarak bilinir.

Ayrıca Apollonius π (pi) sayısı konusunda Arşimet'in hesaplamalarından çok daha uygun bir hesaplama yöntemi de geliştirmiştir.

Abartmadan ve **“Matematiğin Aydınlatıcı Dünyası”** adlı kitabın yazarı Sayın Sinan Sertöz'ün ifadesiyle, insanlığın uzay macerası Pergeli Apollonius hemşehrimizin

Koni Kesitleri: Çember, Elips, Parabol, Hiperbol

yukarıda sözü edilen çalışmalarıyla başlamıştır.

Bu çalışmalar, kendinden yaklaşık 1800 yıl sonra yaşamış olan Kepler'in 1605 yılında açıkladığı gezegenlerin hareketi yasasına ilham vermiş, temelini oluşturmuştur.

Kepler, gezegenlerin hareketleriyle ilgili çalışmaları sırasında Mars'ın yörüngesini incelerken “bütün gezegenler, odaklarından birinde Güneş'in bulunduğu elips biçimli yörüngeler üzerinde hareket eder” biçiminde formüle ettiği ve kendi adıyla anılan ilk yasayı oluşturmuştur.

Kepler'in bulguları gezegenler sistemiyle ilgili kuvvet ve çekim yasalarının saptanmasını olası kılarak dünyayı evrenin merkezi olmaktan çıkaran Kopernik'in kuramını desteklemiş, haklı çıkarmıştır.

Diğer yandan, kuramın tam olarak yerine oturması için öncelikle sistem olasılığının gözlem yolu ile doğrulanması da gerekmiştir.

Bu konu üzerinde çalışan Galile, gezegenlerin hızları ile güneşe olan uzaklıkları arasındaki ilişkileri inceleyerek, yer çekimi yasalarını belirlemeye çalışmıştır.

Eğer hemşehrimiz Apollonius ve onun çalışmalarından etkilenen Kepler, Kopernik ve Galile gibi geometriciler, astronomlar olmasaydı, Newton çekim yasalarını belki de hiç bulamayacaktı.

Yani, Kepler'in gezegenlerin yörüngeleri hakkındaki ince ve usatıklı hesaplamaları, Newton'un çekim yasalarına kadar uzanan çetin bir bilimsel sürecin ilhamını vermiş, alt yapısını oluşturmuştur.

Aya bir Türk astronot gönderme konusundaki bastırılmış özlemi-miz geçenlerde Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından, bir rica biçiminde de olsa, dile getirilmişti.

Farkında olmasak da, ay ile ilgili çalışmalar da yapmış olan hemşerimiz Apollonius'un adı onun çalışmalarından yararlanmış, kadirşinas kişi ve

kurumlar tarafından ay üzerindeki kraterlerden birine verilmiştir.

Bir başka anlatımla hemşerimiz Apollonius'un adı dünya sınırlarını aşip Ay'a kadar ulaşmış. Bize ulaşmamış olması ne denli düşündürücü ve hüznü verici, değil mi?

Yaşanılan kente ya da ülkeye o kentin ya da ülkenin değerleri eklemlenemediğinde kentler kent, ülkeler ülke olmaktan uzaklaşır, ev sahibi, yurt sahibi olma kararlılığının yerini "kiracı" vurdumduymazlığı alır.

Olağanüstü yetenek ve yaratıcı güce sahip, dahi geometrici hemşerimiz Apollonius bazı gerçekleri yüzlerce yıl öncesinden sezmiş ve kendinden sonra gelenlerin

hizmetine sunarak farklı bir dünya tasarımına yol açmıştır. Geçtiğimiz yüzyılın olağanüstü yeteneğe ve yaratıcı güce sahip, devlet kurmuş, örnek olmuş bir liderinin, Atatürk'ün, son günlerinde, tıpkı hemşerimiz Apollonius gibi, kendi elleriyle bir geometri kitabı yazmaya kalkışması basit bir tesadüf olabilir mi?

Dahiler arasındaki özel ve kişisel iletişim aradan geçen binlerce yıla karşın canlı kalabiliyor. Önderimiz Atatürk ile hemşerimiz Apollonius arasında bu tür bir ilişki olmalı.

Aslında Apollonius sadece bir örnek, meraklısına daha nice Apollonius'larımız var. Alın size hatırlatma babından birkaç örnek daha...

Antalya'da İlkler

"Dünya Kenti" Olarak Adlandırıp Dünya Çapındaki Değerlerini Bilmediğimiz, Görmezlikten Geldiğimiz Antalya

Dünyanın En Büyük Traverten Platosu

Dünyaca ünlü hemşehrimiz Apollonius'un doğduğu Perge kenti aslında dünyanın en büyük traverten platosunun doğu kenarında kurulmuştur. Acaba Antalya'da yaşayan kaç kişi dünyanın en büyük traverten platosu üzerinde yaşamakta olduğunu, kentin kimlik özelliklerinden biri olan yalıyarların (falezlerin) da bu platonun bir bileşeni olduğunu biliyordur? Döşemealtı platosu, Düden platosu ve bir tanesi de deniz altında olmak üzere, basamak şeklinde üç ana terastan oluşan Antalya travertenlerinin kapladığı alan 630 km²'yi aşmakta ve ortalama kalınlığı 280 metreyi bulmaktadır.

Yalıyarlar da dahil bir milyon yılı aşkın bir sürede oluşan bu plato

tümüyle Kırkgöz kaynaklarının bir armağanıdır. Tıpkı bir çaydanlığın altında biriken kireç tabakası gibi, Antalya'nın sıcak güneşinde buharlaşan suların içindeki kirecin yüzeyde çökmesi sabır ve inatla bu yapıyı oluşturmuştur.

Altı-üstü, güneyi-kuzeyiyle Antalya gerçek bir su ve şelaleler kentidir.

Dumanlı; Dünyanın Tek Noktadan Çıkan En Büyük Karstik Su Kaynağı

Hazır su kaynaklarından söz açılmışken içinde yaşadığımız kentin yine pek bilinmeyen bir başka büyüklüğü olan, Dumanlı karstik su kaynağı konusuna değinmeden geçmek doğru olmaz. Kurak dönem sonundaki debisi 35,6 m³/saniye olarak ölçülmüş ve orta-

lama debisi 50 m³/saniye olarak hesaplanmış **Dumanlı, dünyanın tek noktadan çıkan en büyük karstik su kaynağıdır.** Manavgat çayının Akdeniz'e boşalttığı yıllık su toplamının üçte birini tek başına sağlayan Dumanlı kaynağı, hiçbir çevreci ya da doğaseverin desteğini alıp protestosuna tanık olamadan, 1982 yılında Oymapınar baraj gölünün 120 m kalınlığındaki su tabakasının altına gömülmeye mahkûm olmuştur.

Dumanlının resmi bile yok, bu suların 1/3'ü ondan geliyor (Manavgat Şelalesi)

Asya Kıtası'nın Bilinen En Derin, En Gizemli Mağarası; Suluin (Gök, İncirli)

Finike-Kaş karayolunun 2. km'sinde yolun hemen üst kısmında

deniz seviyesinden 18 m yükseklikte, Asya Kıtası'nın en derin ve en gizemli mağarası olarak bilinen Suluin Mağarası bulunur. Bilenlerden bazıları bu mağarayı "İncirli" ya da "Gök" Mağara olarak da adlandırırlar.

Suluin Mağarası

Wyoming Üniversitesi Jeoloji ve Jeofizik bölümü bilim insanı Tod R. Kincaid ve Florida'dan Jarrod Jablonski ile Ankara Sualtı Araştırmaları Grubu'ndan Gökhan Türe, Zafer Kızılkaya, ve Hakan Gönendik'ten oluşan bir ekip 1995 yılında mağarada incelemelerde bulunmuşlardır. Ekip batı-kuzey-batı yönünde uzanan, **ortalama çapı 70 metreyi bulan oldukça büyük bu mağarada 118 m derinliğe kadar inmeyi başarmış ve bunun tüm Akdeniz bölgesinin bilinen en derin sualtı mağarası olduğu saptamasını yapmışlardır.**

Keşfedilmemiş bu gizemli mağaranın dibinden kutsal Güllük (Solimos) dağının zirvelerine tırmanmanın zamanıdır.

Antik Dünyanın En Büyük Nekropollerinden biri Termessos'ta

Termessos'u daha çok Büyük İskender'in ele geçiremediği kent olarak biliriz de, deniz seviyesinden 800-1000 m yükseklikte geniş bir alana yayılan görkemli mezarlığını göz ardı ederiz. Belki de bu nedenle ziyaretçilere bile pek göstermeyiz. Antik kaynaklar Hierapolis'i lahit, tümülüs, anıt mezar gibi farklı yapıdaki sayıları iki bine yakın mezarıyla, en azından Anadolu'nun en büyük nekropollerinden biri olarak kaydederler. Sadece yüzey araştırmaları sonucu Termessos Nekropolü'nde dört binin üzerinde mezar (lahit, kaya, anıt, vb formlarda) bulunmuştur.

Nekropol alanının çekiciliği ve mezarların görkemi dışında bu, Hierapolis Nekropolü'nün iki katı bir büyüklüğü ifade eder. Bu işin yerel boyutu.

Daha da ilginç olanı İtalya'da Necropoli della Banditaccia, Tarquinia Nekropoller'iyle birlikte, çoğu tümülüs biçimindeki 1000 mezar ile Akdeniz Bölgesi'nin en büyük antik mezarlığı olarak tanıtıldığı gibi, UNESCO Dünya Mirası Alanı olarak da tescil ettirilmiştir. Termessos Nekropolü sadece mezar sayısı bakımından bunların 4 katından daha büyüktür. Bu da küresel ya da bölgesel boyutu.

Termessos Antik Kenti'nde 1998 yılında gerçekleştirilen yüzey araştırması sırasında eşine ender rastlanan bir kadının sevgili köpeği için yaptırdığı bir lahit mezar bulunmuştur. Antalya Müzesi Lahitler Salonu'nda sergilen bu ilginç mezarın üzerine, güçlükle okunabilen 11 satırlık şu dizeler kazınmıştır;

"Rhodophe'nin mutluluğuydu o Kuçu kuçu" diye çağırırlardı sevimli Stephanos'u onunla oynayanlar

Bu mezar saklıyor içinde birden bire ölümün alıp götürdüğünü Kaybolup giden köpek Stephanos'un mezarı bu Ağladı ona Rhodophe ve bir insan gibi gömdü onu"

Bu boyutun adını da siz koyun.

Tahtalı Dağı (Olimpos) Zirvesi

Ege Denizi çevresinde sayıları yirmiyi bulan zirve Olimpos adıyla anılır. Hangisinin gerçek olduğu bir spekülasyon konusu. Çevresinde Olimpos adlı bir antik kentin ve binlerce yıldan beri sönmeden yanan "Yanartaş"ın varlığı, en azından benim nezdimde, Tahtalı'yı ön plana çıkarıyor.

Ancak söylemek istediğim, tepesine kondurulan bir gerçek "ucube"yi görmezlikten gelerek

Alketas Anıt Mezarı

Köpek Stephanos'un Lahit Mezarı

Tahtalı'nın bir başka az ya da hiç bilinmeyen bir özelliğini görünür kılmak.

Tahtalı Dağı'nın zirvesi, yuvarlak hesap, deniz seviyesinden 2.400 m Batı Toros Dağları'nın en yüksek zirvesinden yaklaşık 450 m daha alçak. Ancak zirvenin izdüşümünün deniz kıyısına yatay uzaklığı sadece 10.000 m. Bir başka ifadeyle, deniz kıyısına dik ve yatay olarak 10.000 m mesafede 2.400 m yüksekliğe ulaşabilmektedir. Bu, benzeri pek görülmemeyen son derecede özgün bir jeomorfolojik özelliktir. Biliyor muydunuz?

Tahtalı (Olimpos) Zirvesi

Anadolu'nun ve Belki de Avrasya'nın Yaşayan En Yaşlı Canlısı: Ambar Katran (sedir)

Termessos Nekropolü'nde 2400-2500 yıl önce yaşamını kaybet-

miş hemşehrilerimizin mezarlarından söz ettik. Beydağları'nda Ak Dağ kütlesinin Alakır Çayı'na (Akdeniz'e) bakan genel yamaçlarındaki Dibek Ormanı'nda denizden 1830 m yükseklikte bulunan 26,2 m boyunda 2,40 m çapındaki yerel adıyla Ambar Katran (sedir, Cedrus libani) 2000 yıldır sürdürdüğü yaşam serüveni ile ülkemizin ve belki de tüm Avrasya'nın en yaşlı yaşayan anıt ağacıdır.

Milat ile Yaşlı Ambar Katran (Ambar Sedir)

Meraklısına dipnot:

Finike-Elmalı karayolu üzerindeki Arikanda antik kenti, sedir tomruğu ihracatı yapan tüccarların kurmuş oldukları bir kenttir. Elmalı Çamkuyuları ve Dokuzgöller mevkiilerindeki Lübnan (biz buna Toros da diyebiliriz) sediri ormanları dünyanın en iyi durumdaki ormanlarıdır.

Uluburun Batığı; Dünyanın Bilinen En Eski Batığı

1982 yılında Kaş ilçesinin 8,5 km güney doğusunda, Uluburun'un 60 m açığında 45 m derinlikte bir sünger dalgıcı tarafından 3300 yıl önce batan Genç Tunç Devri'ne tarihlenen bir ticaret gemisi batığı bulundu. 1984 yılında başlanılan çalışmaların ve on bir sezon boyunca yapılan binlerce dalışın sonucunda 15 metre boyunda olan ve Sedir ağacından yani Ambar Katran'ın dedelerinin kerestesinden yapılmış eşsiz bir tekne ve 365 bakır külçe, 1 ton kalay külçe ve yüz testi içinde reçineden oluşan yük gün ışığına çıkarılmıştır. Gemideki malzemeyi genelde hammaddelerin oluşturmalarına rağmen üretilmiş mallar da bulunmuştur. Sayıları yüz elli

aşan, kobalt mavisi, turkuvaz ve lavanta renklerindeki yuvarlak, yassı ham cam külçelerinin, Suriye-Filistin kıyılarından geldiği düşünülmektedir. Bu külçeler bilinen en eski ve eksiksiz cam külçeleri oluşturmaktadır.

Bu olayda alışılmadık bir gelişme olmuş ve Uluburun Batığı, 360 Derece Tarih Araştırmaları Çalışma Grubu, Kaş Kaymakamlığı, Kaş Belediyesi ve bölgede bulunan dalış merkezlerinin ortak çalışmasıyla yeniden yaşama döndürülmüştür. İnanılması güç de olsa, Tarih Araştırmaları Çalışma Grubu üyeleri ve tekne ustası Hayrullah Kes tarafından 40 günde yapılan ve "Uluburun III" adı verilen ahşap gemi, 29 Ekim 2006 tarihinde düzenlenen törenle, Kaş yakınlarındaki Hidayet Koy mevkiinde deniz dibine indirilmiştir. Uluburun Batığı National Geographic dergisi tarafından 1987 yılında Kapak konusu yapılarak dünyaya duyurulmuş, iç sayfalarda ise Prof. Dr. George Bass'ın geniş bir yazısı yer almıştır.

Dünya Tarihinde Batırılan İlk Uçak Gemisi; İngiliz Ben My Chree.

Batıran: Türk Zabiti Mustafa Ertuğrul
Tarih: 11 Ocak 1917
Yer: Kaş
Kaynak: *Ben Bir Türk Zabitiyim*, Mustafa Aydemir

2500 Yıldır Kırılmayan Rekor

Yer: Aspendos, Köprüçay'ın Akdeniz'le buluştuğu nokta.
Tarih: MÖ 467
Olay: Yunan komutanın Pers ordu ve donanmasını önce denizde sonra da karada bozguna uğratarak aynı gün içinde çifte zafer kazanması.
Kaynak: *Turkey's Southern Shores*, George Bean.

Yazar, rehber olduğu kadar orman mühendisi de olduğundan sözü ormancılıkla ilgili bir rekorla

Uluburun Batığı

sonlandırmak niyetinde.

Antalya'ya, sınırları içine sığdırdığı 5 Milli Park (Güllük Dağı Termessos, Köprülü Kanyon, Olympos Beydağları Sahil, Altınbeşik Mağarası, Saklıkent-Muğla ile birlikte) ile de bir başka dünya rekorunun sahibidir.

Bu liste uzatılabilir. Uzatmak iyi mi olur, kötü mü bilemiyorum.

Kimilerine göre hava alanı ile otel arasına mahkûm edilmiş 10 milyon turisti Antalya'ya getirmek de bir rekor. Üstelik her yıl yenilenen bir rekor.

Ama bu değerlere sahip olup da bunları hiç merak etmemiş, bunlardan hiç haberdar olmamış olmak da kırılması güç bir rekor olarak kabul edilebilir.

Turistik tesislerinin hemen tamamına yabancı isimler vermede de rekor kırmış olmamız yukarıda özetlenmeye çalışılan rekorlardan bihaber oluşumuzun doğal bir sonucu olabilir mi?

Ya da Antalya konusundaki düşüncelerimiz de bu durumla ilişkili midir dersiniz?

ipekyolu tesisleri

*Günümüzün modern çizgileri ile birlikte,
tarihin nazik dokusunu da içinde barındıran İpekyolu,
Konya'da misafirlerinizi ağırlayabileceğiniz nezih bir ortam.*

Dağ Turizmi

İsmet ÖZTÜRK, Rehber

Ölümsüzlük Çiçeği...

Derler ki bu çiçekte bir dünya var. Bu çiçeğe dokunabilene cennet kapıları açılır, her dilediğine erebilir.

"ERCİYES'te bir çiçek var. Erciyes'in ucunda açar. Koskocaman bir çiçektir bu. Saatten saate, zamandan zamana, günden geceye rengi değişir... Beyaza çalan bir bal rengi... Beyaza çalan bir yeşil, beyaza çalan bir mavi... Yapraklarının arkasında gölgeler dolanır... Çiçek, güz bahçesinde Erciyes'in katmerlenir... Bu çiçek Lokman Hekim'den bu yana orada. Erciyes'in ucunda durup durur... Kimse dokunamaz...

Ejderha bu çiçeği bekler. İş gücü budur. Ejderha yirmi dört saatte ancak bir kere uyur, azıcık uyur. Derler ki bu çiçekte bir dünya var. Bu çiçeğe dokunabilene cennet kapıları açılır, her dilediğine erebilir.

Bu çiçeğe dokunan bütün dertlerden yunur arınır. Bu çiçeğe dokunan hayat kazanır. Bir rivayet ederler ki, bu çiçekten tadan ölmezliğe erer... Bu çi-

Ve Kapadokya'nın Kraliçesi, ERCİYES...

Erciyes Dağı. Fotoğraf: İsmet Öztürk

çek yıllardır, asırlardır bilinir... Bu çiçeğe dokunmak tatmak için nice kimseler hayatlarını vermişlerdir ama erişememişlerdir. Bu çiçek için Lokman Hekim de gücünü sınamıştır. Erişmiş mi erişmemiş mi, belli değil... Bu koskocaman çiçek kapanır da. Yağmurlu günlerde büzülür, tortop olur. Yüzyılda bir tomurcuklanır. Tomurcuğu usul usul, gün gördükçe ışığı emer aralanır... Erciyes'ten gelen sular şifalıdır. Hele bu çiçeğin yanından gelen sular daha şifalıdır.

Bu ejderi öldürmeli. Herkes aynı düşüncededir. Yıllar yılı

bir hünerli yiğit çıkıp da şu ejderi öldüremedi.

Çiçeğin ölmezliği var. Yine rivayet ederler ki, bir gün gelecek bu şanlı ejder gözünü kapayacak. Yaşı uzun. Ettiği çok. Hayat çiçeği cümle insanlar için sersebil olacak.

Yine rivayet ederler ki, bu ejderi öldürüp, çiçeği kurtaracaklar. Kurtaracak erler bozkırın yalnızlığından, düzlüğünden, ıssızlığından, yerden biter gibi çıkacaklar. Baharda ot biter gibi. Su fışkırır gibi. Bu efsaneyi bilenler, ona inananlar bozkırdan çıkacak erleri bekli-

Uçhisar'dan Erciyes Dağı. Fotoğraf: İsmet Öztürk

Kırlangıçkuyruk (*Papilio machaon*), Papilionidae familyasından kanat açıklığı 6-7 cm olan bir kelebek türü. İsmi ni arka kanatlarının altındaki kuyruklardan alır...

Geven Çiçeği (*Astragalus glycyphyllos*)
Fotoğraf: İsmet Öztürk

Uğurböceği, Coccinellidae familyasını oluşturan çok yaygın görülen böcek

yorlar. Soylar soylara, kuşaklar kuşaklara aktarıyor bu bekleyişi, umudu...

Diyorlar ki, bir huruç olacak bozkırdan. Bir gün, çiçeğe mutlak kavuşulacaktır.

Ejder renk renktir. Renkleri dalga dalgadır."

Çiçek Efsanesi

"Büyük Usta" (Yaşar Kemal)* böyle yazmış, anlatmış bu güzel efsaneyi.

Erciyes Dağı, İç Anadolu'nun en yüksek dağı. Sönmüş bir strato volkan olan Erciyes, Kayseri il merkezinin 25 km güneybatısındaki ovaların yanından birdenbire yükselen bir dağ kütlesidir. Zirvesi uzaktan bir kubbeye benzer. İki zirvesi vardır.

Eski tarihlerde kubbeye benzeyen bu dağa kutsal Cytrospis Dağı da denilirdi. Büyük Erciyes (Kuzu Yatağı) zirvesi 3917 metredir. Küçük Erciyes zirvesi 3703 metredir. Erciyes kütlesinin

çapı 72 km ve 3800 km²'lik bir alanı kaplar. Erciyes Dağı üzerinde 2150 m yükseklikte Erciyes Kayak Merkezi bulunmaktadır.

Erciyes için "Uzaklaştıkça yaklaşılan, yaklaştıkça uzaklaşan dağ" diye anlatılır.

Dört mevsim karla kaplı zirvesinin küresel ısınmadan dolayı yalnızca kuzey yamacında çok az bir buzulu kalmıştır.

Jeologlar, Erciyes'in tarihini 20 milyon yıl öncesine kadar götürürler. Yapılan araştırmalara göre, bugünkü dağ ve çevresi, 20 milyon yıl önce denizle kaplıydı. Zamanla yer kabuğundaki çatlamalar sonucu, deniz çevresindeki kara parçaları oluştu ve çevre göl halini aldı. Bu iş için milyonlarca yıl geçti ve nihayet 15 milyon yıl kadar önce, bu gölde volkanik patlamalar oldu. **"Neojen dönemi"** adı verilen bu devrede meydana gelen bu patlamalar, gölün ortasında bu günkü Erciyes'ten 400 metre daha yüksek koni şeklinde

Karda Sıcak Şarap. Fotoğraf: İsmet Öztürk

bir dağın oluşmasına sebep oldu. Tepede bulunan krateri iki baca beslediği için, buradan fışkıran lavların iri parçaları göl içerisinde tortulaşarak yeni bir tabaka; ince toz parçaları ise dağın 100 km ötesine kadar savrularak burarlarda kül yığınları meydana getirdi. Bu durum, bu günkü Kayseri'nin çevresinde bulunan taş ocaklarının teşekkülüne ve Göreme çevresindeki Peri Bacaları'nın

Gelengi Anadolu Yer Sincabı (*Spermophilus xanthopyrmnus-Gelengi*)
Fotoğraf: İsmet Öztürk

Anadolu Çok Gözlüsü (*Plebeius hyacinthus*). Fotoğraf: İsmet Öztürk

Göçerler. Fotoğraf: İsmet Öztürk

oluşmasına ve özellikle de bims dediğimiz krater küllerinin çevrede büyük kütleler halinde bulunmasına sebep oldu.

Tomarza ve Develi bölgesindeki bims yatakları, Cırgalan, Güzelyurt, Gesi çevresindeki taş ocakları, Ürgüp ve Göreme'deki rüzgarın aşındırarak oluşturduğu Peri Bacaları, Erciyes Dağı'nın bu dönemde püskürttüğü lav ve küllerin sonucu meydana geldi. Erciyes Dağı, bu ilk oluşumundan sonra, uzun bir sessizlik dönemine girdi. Bu dönemde, çevresindeki gölün suları çekildi ve kara parçası oluşarak bunda da kırılma ve kaymalar meydana geldi.

Tekir Yaylası, Koç Dağı, Sultan Sazlığı teşekkül etti. Dağ, daha sonra yeniden faaliyete geçti. Bunun tarihi de takriben, 2-2,5 milyon yıl önceye rastlar. Bu yeni volkanik hareket, Ali Dağı, Yılanlı Dağı, Beşparmak Dağı ve Kara Siri Dağı'nı meydana getirdi. Bu dönemdeki patlamalarda küçük taş parçaları dağın etrafındaki volkanik tepelerin oluşmasını sağladı.

Artık çevre, tamamen kara parçasıdır. Sular çekilerek oluşan

Kuzeydeki Yaylalarda, Türkmen Çadırları. Fotoğraf: İsmet Öztürk

arazinin tek bekçisi ise Erciyes'tir. Erciyes Dağı, bu ikinci hareketinden sonra derin bir sessizliğe gömüldü. Bundan takriben bir milyon yıl önceye rastlayan bir dönem, buzul çağıdır. Erciyes'i de kalın bir buzul tabakası kapladı. Bu, asrın buzullaşma dönemi ya da dördüncü zamanın başlangıcıdır. İnsanoğlu da bu dönemde ortaya çıktı. Erciyes kendisini, insanoğluna, buzlarla kaplanmış bir halde takdim etti. Bugün o dönemden kalma buz parçalarının yükseklerdeki iki bazalt yatağında bulunduğu ifade edilir. Yer kabuğunun oluşumu üzerinde araştırma yapan uzmanlar, Erciyes Dağı'nın meydana gelişini böylece anlatırken, onun üçüncü defa ateş püskürttüğü ve bununda oldukça yeni olduğunu söylerler.

Bu konuda en önemli kaynak da, Miladi takvimin başlangıç dönemine rastlayan yıllarda Kayseri'ye gelen coğrafyacı Strabon...

Erciyes Dağı'nda kızgın ateş bacalarının bulunduğunu, buradan geceleri lavların çevreye ateş yağdığını söyler. Araştırmacılar, bu söylenenlerin doğru olduğunu, Erciyes'in volkanik yapısının bunu gösterdiğini ifade ederler.

Bu dönemdeki püskürtmeler sonucu Büyük ve Küçük Kızıltepe'ler ile kefe ve Kırmızı Dağlar meydana gelir. Artık **"Sönmüş Bir Volkan"** ya da **"İhtiyar Bir Yanardağ"** olarak adlandırılan Erciyes, ilk harekete geçtiği dönemin izlerini tamamen kaybetmiştir. İlk bacalar, şimdiki iki büyük zirvenin bulunduğu yerde kaybolmuş ve dağ, bugünkü şeklini üçüncü ve son faaliyet döneminde almıştır. Dağın, ilk oluşumundaki yüksekliğinden de takriben 400 m kaybettiği sanılmaktadır. Bu durumun, dağın tek bir volkan yerine, çeşitli volkanlardan meydana gelen bir "volkanlar topluluğu" oluşundan kaynaklandığına ayrıca işaret edilmektedir.

Erciyes'in Kuzey batısında Sarıgöl. Fotoğraf: İsmet Öztürk

Tekir Yaylası ve Göleti. Fotoğraf: İsmet Öztürk

Tekir Yaylası Oteller Bölgesi ve Kayak tesisleri, 2150 metrede. Fotoğraf: İsmet Öztürk

Günümüzde, heybetine rağmen cazip görünüşü, büyüleyici silüeti Kayseri'yi kucaklayan ihtişamı, onu tabiattan çok, Kayseri'nin vazgeçilmez tek sembolü haline getirmektedir.

Üzerine yazılan sayısız şiir de bunun en güzel göstergesidir. Uzmanlar, son yıllarda dünyanın çeşitli bölgelerindeki yanardağlarda görülen volkan püskürtmelerinden hareket ederek, Erciyes Dağı için de öyle bir durumun söz konusu olup olmayacağı sorusuna, "çok uzak, hatta çok zayıf bir ihtimal" diye cevap veriyorlar. Uzmanlar, bir yanardağın harekete geçmeden önce belirtilerinin görüleceğini ifade ederek, "Sismografik araştırmalar, Erciyes'te böyle bir şeyin olmayacağını ortaya koyuyor. Çünkü çevrede ne yer sarsıntısı oldu, ne de dağda buhar ya da duman izleri görüldü. Bir dağın yeniden faaliyete geçebilmesi için bunların olması gerekir." diyor ve ilave ediyorlar: "Jeolojik araştırmalar, Erciyes'in tamamen sönmüş bir dağ olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır. Erciyes'in Roma sikkelerinin üzerinde görülen figürlerden yola çıkarak MÖ 253'te son olarak patlamalar yaptığı düşünülmektedir."

Kayseri ili Kültepe kazılarında yapılan araştırmalar, çevrede MÖ 3500 yıl öncesine kadar uzanan

bir yerleşme bölgesi çıkarmaktadır. Bu kazılarda ele geçenler ilk Tunç Çağı'nın izlerini taşır. Ayrıca, **Eğriköy Höyüğü**, **Fraktin**, **Şimşekkaya**, **Erkilet**, **Taşçı**, **Yağmurluköy** ve **Hanyeri**'nde yapılan kazılarda, buradaki insanlık tarihinin çok eskilere gittiğinden söz edilmektedir.

Kayseri ve çevresindeki yazılı tarih ise, Asur Ticaret Kolonilerinin bu çevreye gelmeleri ve MÖ 2500 yıllarına doğru da Hitit İmparatorluğu'nun yerleşmesiyle başlar ve **Kaniş** adıyla şehir kurulur.

Kayseri, bu dönemde Hitit Halkı'nın yerleşme alanıdır ve sık sık da, Ege Göç Kavimleri'nin işgallerine uğramaktadır. Hititlerin bu bölgedeki etkinlikleri, MÖ 900 yılı dolaylarında Tabal Krallığı'nın kurulmasıyla yeni bir şekil alır. Artık, çevrenin etkinliği de artmaktadır. Ege çevresinden, Suriye bölgesinden, hatta Batı'dan gelen ticaret kervanlarının önemli uğrak yerlerinden birisidir. Geç Hitit Dönemi diye de adlandırılan bu devirde, söz sahipliği Asurlular'ın elindedir. Ancak, bunların etkinlikleri de fazla sürmez. MÖ 612'de Med'ler, Asurluların çevredeki etkinliklerine son verirler. Bunun peşinden çevrede Kilikya Devleti kurulur.

Bunun ömrü de uzun olmaz. MÖ 550'de Pers'ler Med yönetimine son vererek kendi devletleri-

ni kurarlar. Şehrin adı **Mazaka** olur. Pers'lerin bu bölgeye gelip yerleşmelerinden sonra şehir **Mazak** adını alır. Bu adı alana kadar Kayseri'nin adı **Kaniş**'tir. I. Dareios döneminde bu bölgede Kapadokya Krallığı'nın etkinliği artar.

Ne var ki, bu da uzun sürmez ve MÖ 334'te Makedonyalılar Persleri yenerek bölgeye yerleşirler. İskender'in ölümünden sonra bölge yine el değiştirir ve bu defa MÖ 280'de Persler yeniden Kapadokya Krallığı'nı kurarlar. Kayseri, Pers Kralı IV. Ariaretes Esebes döneminde "**Evsebia**" adını alır. Pontus Krallığı kendi hükümdarlığını ilan eder. Bunun hemen arkasından, birkaç yıl sonra Roma orduları görülür. Ancak, Romalıların buradaki söz sahipliği fazla sürmez. Romalılar geri çekilirler ve şehirde Kapadokya Hükümdarlığı'nın yönetimi hakim olur.

Bunların etkinliği de pek fazla devam etmez. O dönemin istilaları, mevcut kavimlerin birbiri aleyhine seyrettiği için, Kayseri bunun dışında kalmaz. Bu defa, MÖ 77'de Ermeni Kralı Dikran şehri yağmalar. 9 yıl sonra da yani MÖ 66'da Romalı Paypeius, kendilerine bağlı bir devlet kurar.

MS 17 yılında ise Kayseri ve çevresi Kapadokya hakimiyetinden tamamen çıkarak Romalıların denetimine geçer. Şehir, Kapadokya'nın son kralı Arkilaios zamanında "**Kaisareia**" adını alır. Bugünkü adının da buradan geldiği bilinmektedir.

*"Zaman zaman düşünde, bir çift kanada binip,
Engin, mavi gökleri, delmek istemez misin?
Sonsuzlukta uçuşun, hızlı yorgunluğunu,
Erciyes doruğunda, yenmek istemez misin?"*

Kaynakça:
- Kemal, Yaşar. Bu Diyar Baştanbaşa (Peribacaları) İstanbul 1996
- Global Volcanism
- Kayseri, Kayseri ili Çevre Koruma Vakfı Yayınları 3
- Barut, Muharrem. Selam Kayseriliye 1976 Eskişehir

Balıklarımız

Atilla Şükrü NİLGÜN, Rehber & Balık Adam

Gelidonya Burnu Dalışı

Karagöz, Sargoz, Sivriburun Balıkları

Sınıf olarak, Osteichthyes denen kemikli balıklar grubundandır.

Sparidae ailesine mensupturlar, kıyılarımızda olta ile tutulanküçük karagöz balığına benzeyen ispari veya isparoz kelimesi de karagöz ailesine mensup yani Sparidae'den türemiştir.

Yayılmış oldukları coğrafi alanları Karadeniz, Marmara, Ege, Akdeniz, Adriatik Denizi, Doğu Atlantik Denizi, Kanarya Adaları, Maderia, Biskay körfezi, Angola kıyılarına kadar şeklinde özetleyebiliriz.

Bu denizlerde Sparidae ailesinin yine değişik alt türleri de bulunmaktadır.

Karagöz:

Akdeniz'de Here ismi ile de adlandırılır. Tür olarak Diplodus Vulgaris olarak adlandırılır. Almanca'da Zweibinde brasse olarak bilinir. Ortalama 25 cm uzunluğundadır 45 cm'e kadar büyüyebilir.

Gümüş gri renkler hakim renklerdir, karın yüzgeçlerinde siyah tonlar görülür.

Tüm Sparidae ailesine mensup balıklar Kayalık, kırmalık, erişte, yarıların com (dik derinleşen) yerlerinde, gemi batıklarında ve akıntıların güçlü olduğu suların birbirine kuvvetli karıştığı oksijen miktarının yüksek olduğu temiz sularda özellikle bulunurlar. Yaşam alanları genelde 1 m ile 80 m aralığındadır.

Başının arka kısmında ve kuyruğunun hemen ön tarafında yukarıdan aşağıya doğru inen siyah birer şerit bulunur.

Sivriburun Karagöz:

Tür olarak Diplodus Puntazzo olarak adlandırılır. Almanca'da Spitzbrasse adını alır, ortalama 30 cm olup 60 cm'ye kadar büyürler. Üzerinde 8 ile 11 arası dikey inen kamuflaj çizgileri vardır.

Genelde demersal (kayalık) yerlerde bulunurlar 1 m ile 120 m arasındaki derinliklerde bulunurlar. Avlanması daha çok 20 ila 30 kulaç arası derinlikte olur (1.70 m x 20 m).

ARO Cafe & Bistro

Zengin içecek çeşitleri,
Damak tadınıza uygun eşsiz lezzetleri,
Huzurlu bahçesi ile hizmetinizde.

ARO
üyelerine
% 20
İNDİRİM

Antalya Rehberler Odası

Demircikara Mah. Burhanettin Onat Cad. Antürk Sitesi No: 89 Kat: 1 07100 Antalya

Tel: 0242 311 11 30 (pbx) - Faks: 0242 322 91 75

www.aro.org.tr

Balık Adam Erol NILGÜN, Suluada Dalışı

Kuvvetli dişleri vardır. Yengeçleri, deniz kestanelerini çatır çatır kırar. Büyük bireyler dişilerdir, hemafrodit özellikler taşırlar.

Balta Baş Karagöz:

Tür olarak Diplodus Sargus ailesindendir. Almanca'da Grosse Geissbrasse olarak adlandırılır.

Ortalama 30 cm olup 45 cm'ye kadar büyüyebilir. 8-9 dk çizgiye sahiptir. 1-50 m arası derinliklerde genelde bulunur.

Kumlu, kayalık, algli, kekamoğlu alanlarda çok bulunur.

Doğu Akdeniz'de Ocak - Mart arası, Atlantik ve Adriatik'te Nisan - Haziran arası yumurta döker.

Sivriburun (Spitzschnautze-Brasse)

Sargoz:

Tür olarak Sargus Sargus ailesindendir. Dilimizde kullandığımız

Sargoz kelimesi Sargus'tan alınmıştır.

Renk olarak sırt bölgesinde açık yeşile kaçan tonlar görülür. Karakteristik özellikleri aynı olmakla birlikte sığ sularda erişmenin kayalarla bulunduğu kırıkların bulunduğu hat boyunca çok görünür. Hem etçil hem otçuldurlar.

Karagöz, Sargoz, Baltabaş, Sivriburun'un genel özellikleri:

Bu balıklar oldukça tedbirli ve akıllı balıklardır. Tecrübelerim sonucu ettiğim tespitler:

1- Misinanın kalın olanını görüyor ve dolayısı ile oltaya gelmiyor.

2- Beden ve köstekler 0.20 - 0.25 aralığında ince olmalı. Marmara Adası'na İstanbul tarafından gelirken bir Fener Adası vardır, Asmalı Köyü'nden dostalarla 0.20 misina ile kurşunsuz, kösteksiz 3 numara

iğne ile üzerine tam bir karamidye takarak sayısını hatırlamadığım kadar karagöz, sargoz tuttuk. Taa ki birimizin oltası balık tarafından kopartılıncaya kadar. Oltta koptu akabinde at çek yaparken sargozların bir tanesi bile kalan oltalara gelmedi. Oltta koptu mu karagöz avında taşınma vakti gelir.

3- Kalın beden oltta ile de balık tutulur, kalın bedende 5 tane tutarsan ince bedende belki bir tane tutarsın. Tekneden oltta ile avlanılırken balık gelmeye başladı. Tamamen yeri kaybetmeyelim diyerek çapa atılırsa akabinde bir karagöz bile gelmez, ürker kaçar.

4- Yemin her çeşidi denenir, mamun, karides, midye, sübye ahtapot mümkünse sert, kolay kopmayan yem kullanılmalı. Yemleri emerler, hafif ısırıp bırakırlar, yemi ağzına alıp geri tükürürler, oltayı hafif gezdirir ama ısırma-mış olurlar. Taslamaladında erken davranmış olursun balık kaçar.

5- Karagöz ve Sargoz türlerini dalışlarımda da çok izledim, yakalaması zor, uyanık, meraklı ama her daim tetikte bir türdür. Dalışlarımda Agoşon yapıp hafif ritmik sesler çıkararak balıkta merak uyandırmaya çalışır, kendim saklanır onun bana gelmesini beklerim, (balığı çağırma) hareketler, ağır çekimde yumuşak sertliden uzak yapılır. Önce ufak olanlar yaklaşır büyükler arkada atış menzili dışındadır, şüpheli bakışlara yüzerler.

Apnea dalışta nefes tutmak, kabarcık çıkarmadan donuk bir şekilde beklemek zor iştir. Çoğu zaman balta başlar atış menziline girmezler ya da onlar gelirken sen çıkmak zorunda kalırsın.

6- Akıntının güçlü olduğu bölgelerde büyük sürülerde oluştururlar. Gördüğüm çok parça büyük karagöz sürüsü büyük kemikli burnunun ucunda (Gelibolu Yarım Adası'nın Saros'a bakan tarafı) balık çok, her biri kiloluk parçalar, fakat çok tehlikeli bir bölge burundan açığa doğru bir güçlü akıntı adamı alır 1 dakikada 200 m

Parça Balık, Kekova

açığa sürükler.

Deneme yaptım, uzun skin paletlerimi kullandığımda ancak yerimde sayıyorum. İyi yüzmekle de işin üstesinden gelinmez, tehlikeyi bileceksin üstüne gitmeyeceksin. 2 balık için attığın riske değmez. Açıkta bir tekne durur sana gözcülük eder ise tabii ki durum yüzücü lehine olur, ben dalışlarımda hep bir düdük bulundururum tiz sesi her zaman duyulur. Ekipte kısa, uzun ya da sayıya göre düdük sesi mesajlandırılır.

7- Akıntının çok Karagöz balığının bol bulunduğu 2 mevki;
a- Çanakkale Şehitliği'nin Önü,
b- Kilitbahir Kalesi'nin önündeki Mendirek.

Akıntının hızı 5-6 mil, akıntı seni kayalara vurabilir. Kıyıdan 50 m açıkta teknedan atlayınca saat 12 doğrultusunda kıyaya doğru yüzünce, atlanılan yerin 200 m altında kıyıya ulaşılır. Balığı görürsün, elindeki zıpkını çeviremezsin bile, öyle akar sular. İyi yüzmenin dışında, panik olmamak, korkmamak, kontrollü ve dikkatli olmak önemlidir.

Dalıştan önce Magnesium alınmasını da tavsiye ederim (krampa karşı). Bu tip aykırı yerlerdeki avlanma sizin doğaya karşı hem saygınızı artırır hem de bağışıklık sisteminizi ve fiziki performansınızı güçlendirmiş olursunuz.

8- Karagöz ve Sargozların belirli taşları vardır. Karagözler balıkları sadece bu korunaklı girişi - çıkışı bol akıntının da temiz tuttuğu yuvalarında kendini güvende hisse-

der. Çoğu kez gördüğüm, yuvarının girişi dar olduğundan balık dik bir şekilde girişe kadar geliyor, sonra yan dönüyor yassı bir şekilde içeriye akıyor. Girdikten sonrada tekrar dik konuma geçiyor. Taş altı tabir ettiğimiz kısa zıpkınla avlanmak en doğrusudur.

100'lük ya da 90'lık zıpkını çevirmek çok zordur. Bazen Karagözle 20 cm'den bakışırın, durduğu yere ne zıpkını ne de elini sokabilirsin, öyle korunaklıdır. İyiki de böyledir yoksa atılan ağlar tüm balıkları bir çırpıda toplardı.

9- Karagözler dalıcı tarafından sürüldüğünde hep kendini en güvenli hissettiği taşına girmek ister. Eğer ki dalıcı karagöze dik bir kule dalışı yapar, balık da panikle ilk taşın altına kaçır. O kovuk kendi korunaklı taşı değildir. Dolayısı ile balıkta tam olarak taşı bilemeyebilir. Bu panik ile girilen taşın altında Karagöz balığının avlama şansı daha yüksektir.

10- Sivri burun karagözler, Sargozlara nazaran zıpkınla daha kolay avlanır. Dalgıcın balığa yaklaşma şansı daha yüksektir. Balık büyüdükçe uyanıklaşır ve tecrübelenir, avlanması zorlaşır.

11- Balığın hiç görünmediği kayalık bölgelerde de taşların altına dalınır, oyuk içi kontrolü yapılır. Dalışı yukarıdan aşağıya doğru yaptığınızda son 5 m'de süzülme konumuna geçersiniz.

Kayanın üzerine gelindiğinde baş aşağıda gövde tersten dik yukarı konumda olmalıdır. Oyuğun içine bakılırken sadece yüzün bir kıs-

mı ve bir kol görünmelidir. Tüm gövdenizle küt bir şekilde zemine inerseniz çıkarılan gürültü ve toz bulutundan dolayı balıklar Kapa-dokya'daki yer altı şehirleri misali hemen 2. ya da 3. alt kata inerler. Tehlike geçmeden de çıkmazlar. Siz de denizde hiç balık kalmamış şeklinde düşünceye kapılırsınız.

12- Sargozlar bazen kaçarken kamuflaj taktiği uygulamalar, hareketsiz bir duruşla saklanma yönüne giderler.

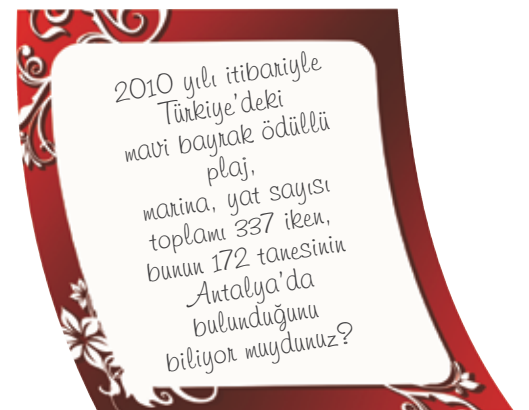
Bazen 50 cm yanına kadar gelirsiniz kıpırdamadan duran Sargoz balığını kayadan veya erişteden ayırmak zordur. Eğer balık erişte-de ise dik atış yapmamak lazımdır. Balığı vursan bile şişin keleşbeşi eriştenin kum içinde ki köklerinin içine girer ve keleşbeş köklerin altında açılır, oraya saplanır. Ot, çayır deyip geçmeyin şişinizi çıkaramazsınız ve 2 m derinlikte saatlerce uğraşırsınız.

13- Balıklar yazın yağsız olurlar dolayısı ile yağda tava kızartması, kışın yağlı olduklarında Izgaraları güzel olur. Ben Karagöz ya da diğer pullu balıkları kışın ızgara yapacaksam pulunu kazımam, pullu bir şekilde ızgaraya koyarım. Pullu deri, bir zırh gibi balığı korur, balık kızarıırken eti yanmaz.

14- Balıklar deniz suyunda temizlenir ve yıkanır, tatlı su balığa değmeden pişirilip hazırlanırsa daha lezzetli olur.

15- Karagöz balıklarının ekonomik değeri yüksektir.

Sağlıcakla kalın

"Karain Mağarası kazılarının ilk işçilerinden ve Karain'in ilk bekçisi İbrahim ÇAVDAR'ın anısına"

Antalya'da İlk İnsanın Doğuşu: Karain Mağarası

Mehmet ERDEM, Arkeolog - Rehber

Doğanın hoyratça katledilmediği, fabrika bacalarından ve egzozlardan çıkan gazlarla atmosferin kirlenmediği, ozonun delinip küresel ısınmanın henüz olmadığı çok çok eski günlerdi.

Hatta insanlar ne motoru ne petrolü tanıyorlardı. Doğanın "doğal" olmağını gönlünce yaşadığı günlerdi.

Günümüzden yaklaşık 500.000 yıl önceydi, işte bu zaman! Antalya'nın 30 km kuzeybatısında Toros sıradağları üzerinde Katran Dağı'nın ovaya bakan yamaçlarındaki kaya sığınakları ve mağaralarda, insanlığın ilk ataları, binlerce yıl sürecek ayakta kalma mücadelesinin henüz başlarında idi. Hiçbir madeni; ne demiri, ne bakırı henüz tanımayan insanlığın bu ilk ataları, yalnız ve yalnızca doğada buldukları taş, ağaç ve kemiklerden yaptıkları alet ve silahlarla vahşi doğada günlük ihtiyaçlarını karşılamak zorundaydı. Toros Dağları'nda bir taraftan avcılık ve toplayıcılık yaparak yiyecek bulma savaşımı veren insanın bu ilk ataları, diğer taraftan da dağın uygun yamaçlarında yer alan mağara ve sığınaklarda barınmışlardır.

Karain Mağarası'nın önündeki traverten ovası

Yağca Köyü sınırları içerisinde ilk yerleşim ve kültür izlerini taşıyan bu mağara ve kaya altı sığınakları arkeologlar tarafından her yıl sistematik olarak kazılmakta, elde edilen bilgiler ve belgeler bilim dünyasına duyurulmaktadır.

Bu bölgedeki mağaraların kazılmasına ilk kez Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Prehistorya (Dip Tarih) Kürsüsü Başkanı Prof. Dr. İ. Kılıç KÖKTEN tarafından 1946 yılında, bölgenin en büyük mağaralarından biri olan

Karain'de başlanmıştır. 1946'dan 1973 yılına dek aralıklarla sürdürülen kazılarda mağaranın hemen girişinde saptanan 10,5 metrelik dolgu içerisinde 8 arkeolojik tabakada Yontmataş (Paleolitik) Çağ'dan başlayarak Bizans Çağı'na dek çeşitli buluntular ele geçmiştir.

Fakat Karain Mağarası'nın kültürel evrim ve insanlık tarihi açısından önemini, bu mağaranın Yontmataş Çağı'na ait

Karain Mağarası'nın haritadaki yeri

Karain Mağarası kazı iskelesi

günümüze dek barındırdığı belgeler içermektedir.

Prof. Dr. Kılıç KÖKTEN başkanlığında yapılan kazılarda alt, orta ve üst Yontmataş dönemlerine ait çakmaktaşı, kalker, kumtaşı ve kemikten yapılmış çeşitli el baltaları, kazıyıcılar, satırlar, bıçaklar, delgi ve bizler ortaya çıkarılmıştır.

Ayrıca insan evriminin ilk basamağında bulunan bu ilk insanların yedikleri hayvanların kemikleri ve çeşitli bitki kalıntıları da bu kazılarda ortaya çıkarılmıştır. Ancak bu kazılarda bulunan ve halen Antalya Müzesi'nde sergilenmekte olan Neandertal (Orta Paleolitik) insanına ait süt dişi ve kafatası parçası ilk insanların Antalya ve yöresinde yaşadığının kesin kanıtlarını oluşturmaktadır.

Üst Yontmataş dönem insanı günümüzden yaklaşık 40.000-10.000 yılları arasında, Orta Yontmataş dönem insanı ise günümüzden yaklaşık 200.000-40.000 yılları arasında yaşamıştır. Ayrıca Üst Yontmataş dönem insanı ilk sanat eserlerini oluşturma şerefine sahiptir.

Karain Mağarası ve bu bölgedeki diğer mağaraların kazı ve bilimsel

Karain Mağarası'nın girişi

araştırmaları 1985 yılından beri Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Prehistorya Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Işın Yalçinkaya başkanlığında Almanya ve Belçika Üniversiteleri

bilim adamları ve arkeologlarının katılımıyla sürdürülmektedir. Şimdiye dek yapılan kazılarda 89. arkeolojik tabakanın sonuna ulaşılmış ve günümüzden 500.000 yıl önceye dek insanın Antalya'da varlığını saptayan taş, bitki ve hayvan kalıntıları gün ışığına çıkarılmıştır. Bu tarihlendirmelere ise arkeolog ve ilgili uzmanların günümüz laboratuvarlarında en ileri yöntemlerle yaptıkları araştırmalar neticesinde varılmıştır. Yapılan bu belgeleme çalışmalarına ışık tutan taş ve kemik eserlerle, hayvan ve bitki kalıntıları ayrıca taş parçalarına çizilmiş sanatın ilk örnekleri Antalya Müzesi'nde sergilenmektedir.

Bu bölgede Karain Mağarası'nın dışında Kızılın, Çarkini, Mustanini, Macarini, Harunini, Güvercinini, Koyunini, Öküzini ve Suluin gibi eski insanın yerleşim izlerini taşıyan çeşitli kaya sığınakları ve

Mağara tavanının görünümü

Karain Mağarası duvarından bir yazıt

İlkel bir insanın çizimi (Antalya Müzesi Vitriini)

mağaralar bulunmaktadır. Toros Dağları'nın bu bölgesinde olduğu gibi doğu-batı aksı boyunca da mevcut birçok mağara bulunmaktadır. Bu mağaraların çok azı uzmanlarca araştırılabilmiştir.

Fakat şimdiye dek yapılan araştırma ve kazılar göstermektedir ki,

Afrika-Asya-Avrupa arasındaki ilk kültürel etkileşim ve geçişin Anadolu'daki en önemli merkezlerinden biri Antalya'dır.

Karain Mağarası halen ziyaretçiye açık ışıklandırılmış bir mağaradır. Mağaranın hemen altında küçük bir müzesi bulunmaktadır. Bu müze, mağaranın ilk kazılarını yapan ve bilim dünyasına tanıtan Prof. Dr. Kılıç KÖKTEN tarafından kurulmuş ve halen yerli ve yabancı turistlere Antalya'nın kültür, doğa ve insan evrimi açısından bilgi verebilmektedir. Yalnızca mağaranın içerisindeki görkemli sarkıt ve di-kitler değil, aynı zamanda mağara çevresinde bulunan su kaynakları, nilüfer çiçekleri, su kaplumbağaları, karameme, balıkçıl ve yaban ördekleri de görülmeye değer doğal güzellikleri oluşturmaktadır. Ayrıca mağaranın 4-5 km ötesinde bulunan Yağca ve Bıyıklı köyleri ile Kırkgöz Hanı yöredeki gezilip görülecek yerlerdendir.

Karain Mağarası ve çevresi doğal yapısı ve güzellikleri açısından da tam bir doğa cennetidir. Bu bölge Dip Tarihten günümüze gelen bir "Mağaralar Mahallesi" gibidir.

Kırk Gözler su kaynağı da burada yer alır. Mağaralar bir traverten ovasının kenarına dizilmiştir. Karain Mağarası denizden 450 m,

Paleolitik Çağ'da bir av sahnesinin tasarlanmış çizimi (Kılıç Kökten, Karain rehberi)

ovadan ise 150 m yükseklikte bulunmaktadır. Mağara sekiz bölümden oluşur ve en derin kısmı 50 m derine kadar iner. Tüm bu veriler, Pamfilya, Klikya, Psidya ve Likya antik bölgelerinin üzerinde bulunan, kuzeyi Toros Dağları'yla korunmuş, güneyinde Akdeniz'e çıkan bu bölgede yer alan yaklaşık 250-300 antik kentin nasıl kurulduğunu, "taşların üst üste" nasıl konulduğunu göstermektedir.

Karain Mağarası'nın önündeki traverten ovası

Karain Mağarası'ndan görünüş

MISIR ÇARŞISI ANTALYA

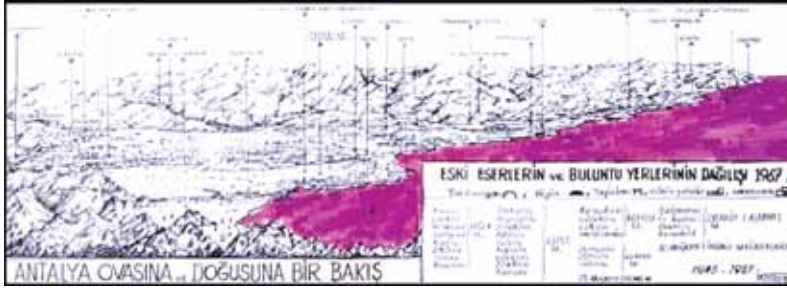
Alışveriş keyfi

İstanbul'daki Mısır Çarşısı Antalya'ya taşınmış.
Haftada 7 gün açık, kültürel ve turistik bir alışveriş merkezi.

Halk Pazarı, Kermes Sokağı, Kafeterya, Restoranlar, Cami...

Antalyalılara tek noktadan tam hizmet!..

Antalya ovasında Karain ve sitlerin genel görünüşü (Prof. Dr. Kılıç Kökten'in çizimi, Karain Rehberi)

Plan: 1 — Karain'de ilk üst büyük boşluk
Der oberer große Hohlraum von Karain
Premier compartiment supérieur de Karain

Mağaranın iç boşluklarının şematik görünümü (Prof. Dr. Kılıç Kökten, Karain Rehberi)

Günümüzden 12.000 yıl önce Neolitik çağdan günümüze dek kesintisiz süren Kalkolitik, Tunç, Demir, Klasik, Helenistik, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı Çağına ait yüzlerce mimari ve Karain Mağarası'ndaki kazılar halen yazın kazı mevsiminde sistematik olarak devam etmektedir. Mağaranın ana dolgusunu oluşturan "E" gözündeki 10,5 metrelik dolgunun yaklaşık sekiz metrelik bölümü kazılmıştır. Bu bölümde beş ana jeolojik birim saptanmıştır. Mağaranın E Gözü'nde Paleolitik yerleşim en üst tabakadan başlayarak en alt tabakaya dek devam eder. Paleolitik (Yontmataş) Çağ'ın alt, orta ve üst dönemleri, kazılarda ortaya çıkartılan kemikten, taştan, kalkerden, radyolit ve çoğunluğu sileksten oluşan aletlerle belgelenmiştir. Ayrıca kazılarda çeşitli hayvanlara ve bitkilere ait elde edilen kalıntılar, Antalya çevresinin Pleistosen (Buzul Çağı) dönemi fauna ve flora yapısı hakkında da ilginç veriler ortaya koymuştur.

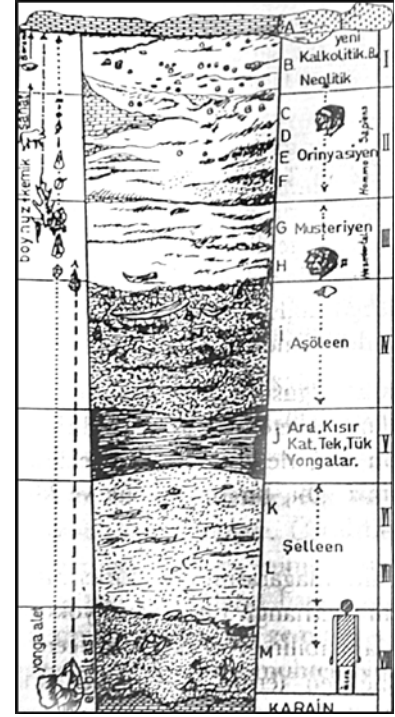
Mağaranın "E" gözündeki kazılarda ortaya çıkarılan Neandertal insanına ait alt çene parçası,

parmak kemikleri, bacak kemiği ve izole dişler, Anadolu ve Dünya insan evrimi açısından en önemli belgeleri oluşturmaktadır.

"E" Gözünde Bulunan Aletler

Madenin, seramiğin henüz bulunmadığı Paleolitik (Yontmataş) Çağ'da ilk insanın kullandığı aletlerin hemen hemen tamamına yakını taştan yapılmış aletler oluştuyordu.

İnsanoğlunun ilk kullandığı alet ise dere kenarından bulduğu bir çaytaşının uç tarafını kaba-

Karain Mağarası'nın stratigrafik görünümü

ca yontarak kullandığı "Yontuk Çakıllar" oluşturmaktaydı.

Karain Mağarası'nın "E" gözünde yapılan kazılarda da Alt Paleolitik döneme ait yontuk çakıl ve kabaca yontulmuş kalkerden el baltaları ile iki yüzeyli aletler bulunmuştur. Tabii ki bu evrimleşme yüz binlerce ve on binlerce yıl aralıklarında ve oldukça zahmetli bir biçimde ortaya çıkıyordu. İlk insan yaptığı bu taş aletlerle zamanın büyük kısmını hayvan avlamakla geçiriyordu.

Tamamen "Avcı ve Toplayıcı" bir yiyecek edinme biçimine bağlıydı. Zaman zaman da yiyecek

Şamdağları'ndan Genel Bir Görünüş

Karain Mağarası'nın 'E' gözünün girişi

bulabilmek için av hayvanlarının peşinde yer değiştirmek zorunda kalabiliyordu. Yiyecek boldu ancak doğadan elde etmek ve avlamak oldukça zor ve zahmetli bir işti. Alt

Paleolitik'in bu insanları her çeşit tehlikeye açtı ve büyük olasılıkla küçük bir enfeksiyonla hayatlarını kaybedebiliyor veya vahşi hayvanlarca öldürülebiliyordu.

Alt Paleolitik insanın "Alet Çantası" oldukça küçüktü. Birkaç kaba yontulmuş aletle avını avlamak, parçalamak, yemek ve derisini işlemek zorunda idi. Karain E gözünde en altta bulunan tabakalar Alt Paleolitik döneme ait olup, gerek yonga içeren ve gerekse iki yüzeyli alet içeren kültürlerle karakterize edilir. Bu da zaman dilimi olarak

kabaca G.Ö. 500-450 bin yıldan başlayarak, Orta Paleolitik dönemin başlangıcına kadar devam eder.

Kılıç Kökten'in Orta Paleolitik Çağ olarak işaret ettiği tabakalar yeni kazılarla da doğrulanmıştır.

Orta Paleolitik iki farklı kültürel seviyeden oluşur. Bunlardan günümüze yakın olanı "**Karain Tip Moustérien**" olarak isimlendirilmiştir ve bu seviyelerin G.Ö. 160.000 ile 60.000 yılları arasında oluştuğu anlaşılmıştır.

Orta Paleolitik dönemin daha eski olan evresi ise "**Charentien Tip Moustérien**" olarak adlandırılmıştır. Proto Charentien seviyeleri birlikte bu eski evre G.Ö. 350.000 yıla kadar geriye gider.

Mağaranın iç görünümü

Karain Mağarası'na çıkış yolu

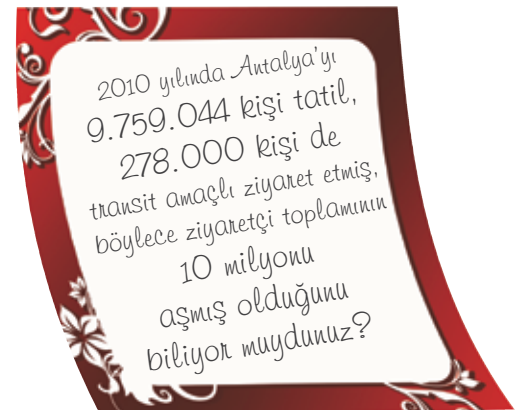
Elde edilen bulgulardan Orta Paleolitik'in ilk yarısında yağışlı ve sıcak ikinci yarısında ise daha soğuk ve daha kurak bir iklimin sürdüğü anlaşılmaktadır. Orta Paleolitik Çağ, neanderthal insanının ortaya çıktığı çağdır.

Bu çağda ilk insanın Alt Paleolitik'teki kısıtlı taş endüstrisi genişlemeye başlamış, çok kaba aletlerden daha iyi yontulmuş ve düzeltilebilir daha mükemmel işlenmiş bir veya birkaç amaca yönelik kullanım özelliği bulunan yonga aletler yapılmaya başlamıştır.

Yine aletlerin büyük kısmını çakmaktaşı aletler oluşturmaktadır. Orta Paleolitik çağ tabakalarında yapılan kazılarda çeşitli tipte kazıyıcılar, disk biçimli çekirdekler, mekik aletler, bıçaklar ve uçlar bulunmuştur. Tüm bu alet topluluğu bu çağ insanının usta bir avcı ve toplayıcı karakterde olduğuna işaret etmektedir.

E Gözündeki dolguların üst tabakalarında Geç Üst Paleolitik döneme ait çakmaktaşıdan yapılmış aletlerle karşılaşmıştır.

Bunların bazıları oldukça küçük

Karain müzesi vitrinindeki çeşitli Paleolitik Çağ aletleri(taş ve kemikten)

Karain Müzesi vitrininden çeşitli tipte çekirdek aletler

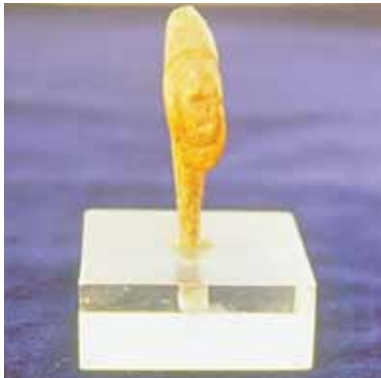
boyutlarda iyi işlenmiş aletlerdir ve aralarında bazı "Mikrolitik" aletlere de rastlanmaktadır. Bu endüstri, küçük dilgi ve dilgicikler üzerine yapılmış çeşitli aletler, piramidal ve prizmatik biçimli çekirdekler, küçük uçlar ve taş kalemlerden oluşmaktadır.

Ayrıca sanat eseri olabilecek kalıntı ve bulgularda yine bu taba-

kada ortaya çıkmıştır.

Mağaranın özellikle B Gözü'nde I. katı oluşturan en üst tabaka ise Neolitik, Kalkolitik, İlk Tunç, Hellenistik ve Roma çağlarına ait kalıntılar karışık bir biçimde bulunmaktadır.

Karain Mağarası'ndaki 89 arkeolojik tabakadan elde edilmiş aletler

Kemikten insan sıfatı işlenmiş sanat eseri

Kemikten sanat eserin çizimi

burada özet bir biçimde verilmiştir. Bu aletler yapım tekniklerine biçimlendirilmelerine göre birçok endüstri ve yan endüstriler göstermektedir.

Mağaranın "E" ve "B" gözlerinde yapılan ve halen devam etmekte olan kazılarda mikro ve makro faunaya ait çeşitli kalıntılar ele geçmiştir.

Antik bir file ait tos dişi, bacak kemiği, dağ keçisi, yaban domuzu, su aygırı, gergedan, ala geyik, yabani at ve çeşitli küçük memelilere ait kalıntılar ve kemik parçaları ilk insanın Karain Mağarası'ndaki beslenme ve yiyecek çeşidini ile Paleolitik Çağ'da iklimsel koşullara bağlı olarak oluşmuş fauna ve flora yapısını belgelemektedir.

Ayrıca su aygırına ait buluntuların ele geçmesi ve diğer veriler Karain Mağarası'nın ön tarafında bir göl olduğunu ortaya koymaktadır.

Sanat Eserleri

İlk insanın sanat eseri olarak ortaya koyduğu birincil sanat eserlerinin ne olduğunu belgesel olarak ortaya koymak şimdilik olası değildir. Ancak bilim insanlarının ve arkeologların bu konudaki genel kanısı, ilk insanın sanatsal faaliyetlerinin bir kumun veya bir toprağın üzerine çizilmiş düzensiz çizgiler olabileceğidir.

Buradan başlayarak yüz binlerce yıllık bir süreç içerisinde ilk sanat eserlerinin maddi belgeler olarak ortaya çıkışı G.Ö yaklaşık 20-

Karain Mağarası'nda bulunan sanat eseri

Karain Müzesi vitrininde Neolitik ve Klasik Çağ buluntuları

25 bin yıl önce başlar. Sanatsal faaliyetler genelde sahiplenme ve ritüel bir duygunun etrafında gelişmiş olmalıydı. Bu da genelde kırmızı aşı boyası ile yapılmış mağara duvar resimlerinde kendini göstermekteydi.

Karain Mağarası duvarlarında şimdiye dek aşı boyası ile yapılmış duvar resimlerine rastlanmamıştır. Ancak mağarada duvar resminin bulunmadığı anlamına gelmez. Büyük olasılıkla mağara duvarı resimleri burada da mevcuttu ancak zaman içerisinde akan kalkerli su bu resimleri yok etmiş olabilir.

Diğer taraftan Karain Mağarası oldukça büyük bir kompleksten oluşmaktadır. Mağaranın birçok bölümü binlerce yıl akan kalkerli su ile kapandığından tüm bölümleri araştırılamamaktadır.

Mağaranın Üst Paleolitik çağlara ait tabakalarında süs eşyası olarak kullanılmış kavkılar ve boncuksu süs eşyaları bulunmuştur. Mağaranın "B" gözünde yapılan kazılarda Üst Paleolitik dö-

Opsidiyen ve Sileks dilgi ve uçlu kazıyıcılar

Taş aletler ve dilgiler

Çeşitli tipte dilgiler

nem tabakasında bulunan kaburga kemiğine oyulmuş bir insan yüzü, yine aynı gözde çakıl üzerine kazılarak yapılmış "**Kargı Atan İnsan**" figürü ile bir çakıl taşına çizilmiş yatay ve dikey çizgiler Karain Mağarası sakinlerinin aktif olarak sanatsal faaliyetlerde bulunduklarını göstermektedir.

Karain Mağarası'nın birkaç kilometre doğusunda bulunan Öküzini'nin duvarında bulunan öküz resmi ve çakıl taşı üzerine çizilmiş bir öküz gravürü de bu yöredeki sanat eserlerine güzel bir örnek oluşturmaktadır.

Ayrıca binlerce yüz binlerce yılda oluşturulan sileksten yapılmış en ince şekilde rötuşlanmış bu alet ve silahlar yakından incelendiğinde hepsi bir sanat eseri gibidir.

Türkiye Ve Dünya Paleolitik Evrimi Açısından Önemi

Karain Mağarası Türkiye'de bulunan ve içerisinde yerleşim olan en büyük mağaradır.

Taştan çeşitli kazıyıcılar

Arkeolojik olarak büyük önem taşıyan kültürel ve doğal kalıntıları sistematik olarak içerisinde taşıyan dolgu açısından da Türkiye'nin en kalın dolgu tabakasına sahiptir.

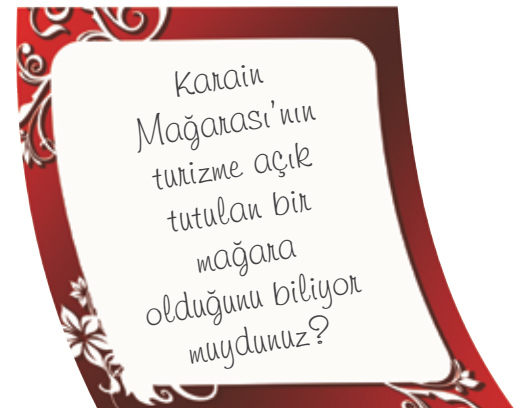
Türkiye'deki prehistorik mağaraların dolgularının 0,70 m ile 5,00 m arasında olduğu halde Karain Mağarası'nın dolgu kalınlığının 10,50 m olması mağaranın hem çok uzun zaman iskan edildiğini hem de arkeolojik açıdan zenginliğini göstermektedir.

Diğer taraftan bu yerleşim Alt Paleolitik'ten başlayarak klasik çağlara kadar kesintisiz devam etmiştir.

Prehistorik arkeolojide bir aletin yaşlandırılması yalnızca "tipolojik" ve "morfolojik" özelliklerine göre yapılırsa, bu her zaman yanılgıya açıktır. Yani bir aletin biçimsel durumuna ve işlevselliğine bakılarak kesin tarihlendirme yapmak çeşitli yanılgılara sebep olabilmektedir. Bu nedenle kronolojik bir tabakalanma gösteren sitlerde bulunan taş aletlerin gerçek yaşının bulunması metodolojik olarak daha doğru ve olasıdır.

Bu nedenle kesintisiz kültür katmanlarına sahip olan Karain Mağarası aletleri Türkiye'nin herhangi bir yerinde yüzeyde bulunan Paleolitik bir aletin yaşlandırılmasında "**Karşılaştırma**" yöntemiyle doğrulamayı sağlayan bir kaynaktır.

Diğer taraftan ilk insanın çıkışı ve bir taraftan Avrupa'ya diğer taraftan ise Gürcistan'a doğru gösterdiği zahmetli ve zorlu yolculuğun düğüm noktasını şüphesiz ki Anadolu oluşturmaktadır.

Karain, Alt Paleolitik kalker bir alet

Karain, Sileks çekirdek

Karain, Sileks çekirdek

Sileks bir bıçak

Yontuk çakıl taşı alet

Yaklaşık 2 milyon yıl önce Afrika'dan başlayarak yayılan ilk insanın kültürel etkileşim ve bu kültürleri Avrupa'ya taşınmasında Karain ve yöresinin oldukça özel bir yeri vardır.

Anadolu'daki Dursunlu, Hatay, Kaletpe Deresi 3, Yarım Burgaz Mağarası ve son olarak Denizli civarındaki bulgular bu geçişi doğrulamaktadır.

Yazımı Sayın Hocam Prof. Dr. Işın Yalçinkaya'nın sözleri ile noktalamak istiyorum.

"... Asya bu hareketin başlıca kökenini oluşturuyorduyorsa, Anadolu köprüsü yine zorunlu yol olacaktır, o halde uygun bir araştırma alanıdır."

Ulaşım

Karain Mağarası, Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı, içerisi aydınlatılmış, kontrollü ziyarete açık bir ören yeridir. Ayrıca çevresindeki köyler, doğal güzellikler, Kırkgöz Su Kaynakları, Nilüfer çiçekleri, su kaplumbağaları ve çeşitli kuşları ile keyifle gezilecek bir alandır.

Karain Mağarası'nda bulunan sanat eseri

Karain\ Sileks bir alet

Karain Mağarası'nda bulunan sanat eseri

Karain Mağarası'nın yolu mağaranın bulunduğu yamaca dek asfalttır. Antalya-Burdur yolu istikametinde gidilir.

Kepezüstü'ne çıkıldığında birkaç kilometre sonraki kavşaktan Yeşilbayır-Yeniköy-Yağca ve Karain tabelası izlenerek tam mağaranın önüne gelinir. Merdivenli bir yoldan 150 m yükseğe çıkılır. Karain burasıdır.

Ayrıca Yeşilbayır-Yeniköy-Döşemealtı dolmuşları ile de mağaraya ulaşmak olasıdır.

Kaynakça:

Kökten İ. Kılıç, Ankara, Guide de Karain (Karain Rehberi)

Taşkıran Harun, 1996 Ankara, 1995 Yılı Anadolu Medeniyetleri Müzesi Konferansları: Karain Mağarası Çevresi ile Antalya Sahil Şeridi Arasında Paleolitik İskan Açısından İlişkiler, S.94-114

Tay Yayınları, (Türkiye Arkeolojik Yerleşimleri) - Paleolitik/Epi Paleolitik

Yalçinkaya I, Taşkıran H. 2000 Ankara, 1999 Yılı Karain Kazıları, 22. Kazı Sonuçları Toplantısı, 1. Cilt

Yalçinkaya I, Taşkıran H. 2000 Ankara, 1999 Yılı Öküz İni Kazıları, 22. Kazı Sonuçları Toplantısı, 1. Cilt

Yalçinkaya I. 1986 Ankara, Alt ve Orta Paleolitik Yontma Taş Endüstrileri Bilimsel Tipolojisi ve Karain Mağarası, T.T.K. Yayınları

Yalçinkaya I. Lumbey de Henry Bilimsel Başkanlığında, 2004 Türkiye'nin İlk Sakinleri

MERKEZ

Şarampol Cd. Tahılpaşarı Mh. No:86
Muratpaşa Camii Karşısı ANTALYA
0242 244 36 26 - 0242 248 21 45

SERİK ŞUBE

Hürriyet Cd. Yeni Mh. Mehmet İltar Apt.
Kat: 2 (TEB Bankası Üstü) SERİK
0242 722 8 555

AÇILIYORUZ**ANTALYA ŞUBE**

Tahılpaşarı Mh. 467 Sk.
No: 4 ANTALYA
0242 244 33 77 - 244 63 72

[www.CenapDüzgün.com.tr](http://www.CenapDuzgun.com.tr)

LYS - SBS

Cenap Düzgün

D e r s h a n e s i

Tel : 244 36 26

KPSS

ANTALYA

DÜZGÜN**EĞİTİM ŞART**

Bitkiler ve Mitoloji

Atilla GÜRKAN, Rehber

Sarımsak (Allium Sativum)

"1. Zambakgillerden, 25-100 santimetre yüksekliğinde, yapraklarında, saplarında ve toprak altındaki soğanında kokulu yağ bulunan bir kültür bitkisi (Allium sativum)."

2. Bu bitkinin baharat olarak kullanılan dişli bölümü."

olarak yazıyor Türk Dil Kurumu'nun Büyük Türkçe Sözlüğü... Sarımsağı hepimiz biliriz. Turistler

ara sıra bize sorarlar; "Almanya'da Türkler çok sarımsak yemektedir, burada niye sarımsak kullanılmıyor?". Esasında sarımsak Türk mutfağında çok az kullanılır. Sarımsağı genelde tansiyonumuzu düşürmek için alırız. Biz diğer ülkelere göre çok daha erken yaşlarda kalp krizinden ölüyoruz. Bizim için çözüm sarımsak'ta saklı. Sarımsakla kan basıncımızın düşeceğini düşünüyoruz. O halde bu bitkiyi biraz yakından tanıyalım.

Tarihte bilinen en eski grev yaklaşık 3160 sene önce gerçekleşmiş. Bazı yazıtlara göre hatta 4500 yıl önceydi. Mısırlılar kral mezarlarını yaparken günlük sarımsak ve soğan hakları ellerinden alınınca, ilk grev başlar. Keops Piramidinin yapımı esnasında (MÖ 2540-2520) gerçekleşmiş bu grevi Herodot 'un kitabından öğreniyoruz. MÖ 3050 yıl öncesine dayanan belgelerde, bu bitkinin öneminden söz eder.

Hemen hemen bütün sağlık dergilerinde sarımsakla ilgili bir yazıya rastlarsınız.

MÖ 1550 yıllarında Mısır'da yazılmış olan Ebers papirüslerinde sarımsağın kansere karşı etkin

bir ilaç olarak kullanıldığı yazılıdır.

Orta Asya'dan gelen bu bitki her yerde deva olmuştur. Romalılar ilaç niyetine kullanmışlardır. Vampirlerin uzak durduğuna inanılır. Eski Yunanda sarımsak yedikten sonra tapınağa girmek yasaktı.

Eski Mısır'da toplumun temel besin maddelerinden bir tanesiydi. Museviler Mısır'ı terk ederken sarımsaktan söz ederler (Tevrat 4 Musa 11, 5). Köleler ve işçiler nerdeyse bu bitkiyle yaşarlardı. Güneydoğu Asya'da horoz dövüşlerinden önce buğdayın arasına ufak sarımsak taneleri katarlar.

Sarımsak üzerinde toplam 1200'ün üzerinde farmakolojik araştırma yapılmıştır. Sarımsak kolesterol düşürücü bir madde olarak kabul edilir. Dört haftalık bir uygulamada, HDL (iyi, koruyucu) kolesterolü düşürmeden LDL'nin (kötü kolesterol) de yüzde dört ile beş oranında azalmasına sebep olmuştur.

Sarımsak aynı zamanda trigliserid (kan yağı) seviyesini % 17'ye kadar düşürmüştür. Sarımsak trombositlerin birbirine yapışmasını önlemeye yardım eder. Bunun ne kadar önemli olduğunu anlamak için çoğu kalp krizi ve inmenin nedenin damarlardaki anlık pıhtılar olduğunu göz önünde tutun.

Antalya - Elmalı 'da bitkinin çiçekli dalları ve tohumu idrar artırıcı, terletici, balgam söktürücü olarak değerlendirilir.

Sarımsağın soğanları birazda erkeklerin gücünü artırıcı bir madde olarak algılanmıştır. Eski Yunanda kocalar evden ayrılmadan önce eşlerine sarımsak yedirtirilmiş; evde olmadığı anlarda eşlerinin kendilerini aldatmaması için.

Sarımsak (Allium Sativum)

Sarımsak Çiçekleri

Koruyucu sarımsak imajının çok uzun bir geçmişi vardır ve en az iki bin yıl geriye; Avrupa ve Ortadoğu'dan taa Uzakdoğu'ya kadar uzanır.

Romalı askerler sarımsağı kendilerine cesaret vermesi için kullanırdı. Gene Roma'da toplumun üst sosyal katmanına ait insanlar, bu bitkiyi bir afrodizyak olarak kullanıyorlardı. Romalı askerlerin, bu bitkinin yayılmasında çok ciddi katkıları olmuştur.

Ortaçağ'da sarımsak yaralanmaya karşı savaşlarda bulundurulurdu. Almanya'da madenciler tünel çökmelerine neden olan kötü ruhları uzaklaştırmak için madene inerken yanlarına sarımsak alırlardı.

Eski zamanlardan gelen bir söylenceye göre sarımsak cennetten kovulan şeytanın ayak izinden bitmiştir.

Ancak akla daha çok yatan sarımsağın koruyucu kokusudur. İnsanın nefesi o kadar çok kokar ki, karanlık güçlerin burunlarının direklerini sızlatarak bunların insanlığa verdikleri bütün hastalıkları ve kötülükleri süpürür atar. Yunan mitolojisinde sarımsağın izine rastlıyoruz.

"Apollon'un çocuğuna hamile olan Koronis sevgilisinin Delphi'ye gitmesini fırsat bilerek hoşlandığı bir genç olan İskhys 'le beraber olur. Koronis Apollon'nun gözcü olarak bıraktığı Ak Karga'yı atlatacak İskhys'le beraber olur. Apollon haberi alır almaz deliye döner ve ilk olarak hırsını Kargadan alır.

Bembeyaz tüyleri olan Karga'yı kapkara yapar. İskhys'i öldürür ve Koronis'i kız kardeşi Artemis'e öldürttürür.

Sevdiği kadının acısı yüreğinde saplıdır ve bunu hafifletmek için Hermes'ten yardım ister. Koronis'in ateşler içindeki bedenini yararak hala yaşamakta olan bebeği çıkarır. Apollon oğluna Asklepeion adını verir ve bir Kenthauros olan Kheiron'a emanet eder.

Kheiron, Asklepeion'a sağlıkla ilgili tüm meziyetleri öğretir. Athena ona Medusa'nın sihirli kanını hediye edince, Asklepeion hünerlerine ölümleri diriltebilme özelliğini kattı. Bunu duyan Zeus, bu durumun dünyanın düzenini bozabileceğinden, Asklepeion'u bir yıldırımla çarptı.

Asklepeion yere düşerken elinde ölümsüzlüğün reçetesini tutuyor-

Sarımsak

Sarımsak Bitkisi

du. Bedeninin yere serilmesiyle reçete toprakla buluşur ve gökten düşen yağmur damlalarıyla ölümsüzlük sırrı toprağa karışır. Buradan filizlenen bitki, bin derde deva olduğu söylenen sarımsaktır."

Kokusundan nefret ettiğimiz bu bitkinin daha pek çok mahareti var. Hakkında yazılmış bir sürü makale vardır. Sarımsağın kokusunu veren allisin bileşiği pişirme karşısında bozulur ve azalır, ama bu sarımsağın antibiyotik etkisini kaybetmesine de neden olur.

Şimdilik dededen kalma maydanoz veya kahve çekirdeği çiğneme metoduna başvurup, sarımsakla daha yakın ilişkiler kurmak yaramıza olacaktır.

Kaynakça:

- Bilim ve Teknik "Nisan 1996"
- Akgül A. "Baharat Bilimi & Teknolojisi"
- Wavery Root "alles, was man essen kann"
- Jonny Bowden "En sağlıklı 150 besin"
- Ramis Dara "Sofralara Geldi Bahar"
- Gert von Panczensky-Anna Dünnebier "Kulturgeschichte des Essens und Trinkens"
- Deniz Gezgin "Bitki mitosları"
- Şefik Can "Mitoloji"

Tarih-Kültür

Antik Dönemde Hamam Kültürü

Tamer ÖZDOĞRU, Rehber

Sevgili meslektaşlar, değerli dostlarım; antik dönemin hamam kültürü hakkında sizleri bilgilendirmek istiyorum. Hepimizin genelde iyi bildiği konulardan olmasına rağmen rehber gözüyle tüm hamamlarda anlatılacak genel bilgileri sizlerle paylaşmak istiyorum. Umarım yazdıklarımın sizlere yararı olur.

Hamam fikri Yunanistan'da karışımıza çıkar ve MÖ 3. yy sonu Roma'ya da ulaşır. Hamamlar Yunan kökenli olmasına rağmen (thermos-sıcak; thermen-hamam), Roma hamamları farklılıklar gösterir. Büyük ve gösterişli olmaları, aynı zamanda spor ve kültürel komplekslerinin olması Roma hamamlarını farklı kılar.

Daha önceleri yıkanmak arka plandaydı. İnsanlar ayak ve ellerini düzenli yıkamalarına rağmen, tüm vücudun yıkanması sadece pazarın (Agora günü) kurulduğu dokuz günde bir yapılırdı. Sadece zenginlerin evinde özel hamamlar olurdu. Bunlarda soğuk ve küçük yapılarıydı. Sık yağmurlardan sonra su çamurumsu görünürdü. Genellikle özel günlerde mutlaka yıkanılırdı.

Antik dönemde sık yıkanmanın vücut direncini düşürdüğü ve insanların sık sık hastalanmasına yol açtığı sanılırdı.

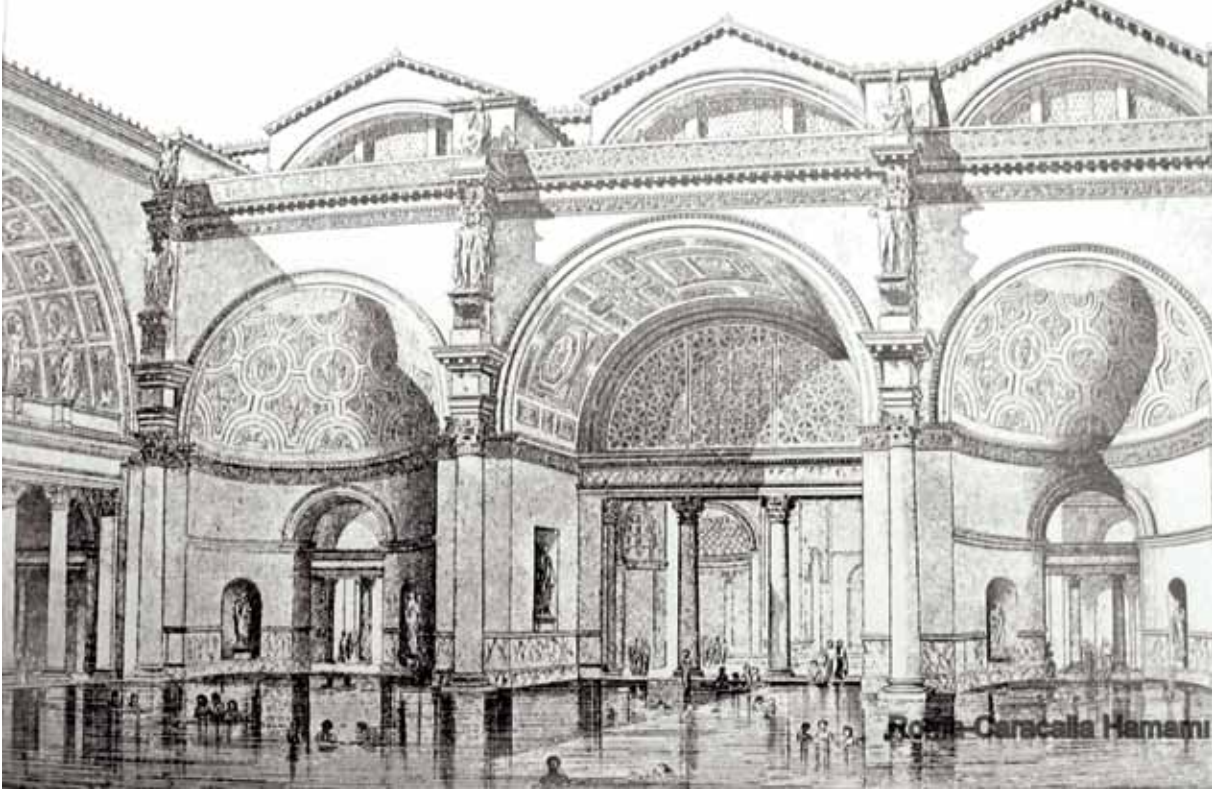
Yaz aylarında ırmak veya göllerde yıkanılırdı. İnsanların yıkanmaya karşı mesafeli duruşu MÖ 2. yy ve 1. yy sonuna doğru değişmeye başladı. Artık bu devirde gösterişli hamamlar ortaya çıkıyordu. İnsanların hamamları daha sık ziyaret etmesi daha da popülerleşmesine yol açtı. Devlete ait olan hamamlar özel müteşebbislere kiralanmaya başladı.

Bilinen ilk Roma hamamı Pompei'deki Stabia Hamamı olup MÖ 150 sonlarına doğru inşa edilmiştir.

Bir Roma Hamamı Genel Görünüşü

Roma Hamamı - Genel Görünüş. Fotoğraf: Nurettin Korkmaz Arşivi

Roma Caracalla Hamamı, Fotoğraf: Nurettin Korkmaz Arşivi

Giriş fiyatları her yerde aynı olmasına rağmen genelde uygundu. Çocuklardan genelde ücret alınmamasına karşın, kadınların giriş ücreti erkeklerden daha yüksekti. Fiyatların düşük tutulması alt tabakalarında hamamları ziyaret etmesine olanak sağlıyordu. Bu da hamamların daha da yaygınlaşmasına yol açtı.

Hamamlar artık günlük hayatın bir parçası haline geldi. Hamamlar, daha önceleri sırf yıkanmak için gidilen yerken, artık insanların buluşup iletişim kurduğu, gününün büyük bir kısmını geçirdiği yerler haline geldi. Talep arttıkça hamam sayıları artmaya, rekabet edebilmek içinse daha gösterişli yerler haline gelmeye başladı.

Her hamamda bulunması gereken bölümler sırasıyla:

Apodyterium (Soyunma Kabinleri):

Hamama girmeden önce soyunulan odadır. Buranın duvarlarında elbiselerin konması için nişler, alçı kaplama bezemeler "Stucco" yer alırdı.

Frigidarium (Soğuk):

Hamamın ısıtılmayan en soğuk bölümüdür. Soğuk su havuz veya havuzlarının bulunduğu bölümdür.

Tepidarium (Ilık):

Hamamın orta derecede ısıtılmış bölümüdür. Vücudu ovma ve yağlama, eğer bu iş için farklı mekanlar yoksa burada yapılmaktaydı. O dönemlerde henüz sabun bilinmiyordu. Burada vücut terlemeye bırakılır ve masajlar yapılırdı.

Caldarium (Sıcak):

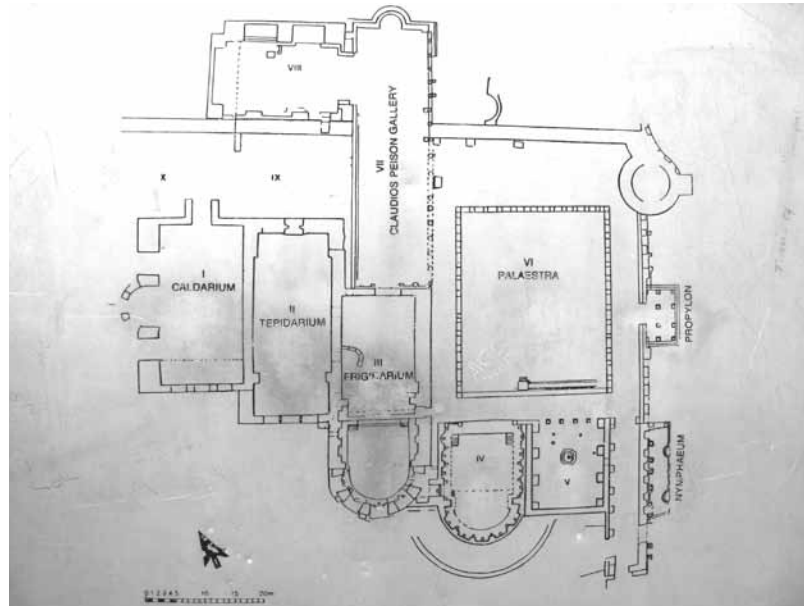
Hamamın sıcak sularının ve sıcak sulu havuzlarının bulunduğu en sıcak bölümüdür. Burada nişler, oturma yerleri ve banyolar yer alır.

Hypocaust:

Hamamın iç mekânlarını ısıtmaya yarayan alttan ısıtma sistemidir.

Sudatorium:

Ocağa yakın inşa edilen terleme salonudur. Burada sıcaklık doğal

Thermenin Planı-Perge. Fotoğraf: ARO Arşivi

olarak daha yüksek olmaktadır ve iç ortam nemi, mümkün olduğunca düşük tutulmaya çalışılmaktadır.

Palaestra:

Etrafı revaklarla çevrelenmiş spor faaliyetlerinin yürütüldüğü açık alandır.

Natatio:

Dış mekanda üstü açık ve soğuk sulu yüzme havuzu.

Hamamlar aynı zamanda daha önce belirtmiş olduğum gibi insanların zamanlarını geçirebileceği, dostlarıyla buluştuğu, aynı zamanda spor yapabildikleri mekanlar haline geldi.

Spor yapabilmeleri için havuz kenarlarında palaestra denilen alanlar mevcuttu ve burada o dönemde çok popüler olan top oyunları oynanırdı.

Günümüzde hala oynanan yakar top misali, topu havaya atarken bir ismin bağıarak söylenmesi, o kişinin topu yakalamaya çalışması, yakalamazsa yanması gibi oyunlar o dönemin sevilen oyunlardı.

Masaj yaptırabilecekleri, güneşlenebilecekleri teraslar ve tavla benzeri taşlara kazınmış oyun alanları da mevcuttu. İmparatorlar tarafından yaptırılan hamamlarda gezinti yapılabilecek park ve bahçeler bulunurdu. Acıkıp susayanlar için yemek yiyebilecekleri taberneler vardı. Bazı Roma hamamlarında okumak isteyenler

için kütüphaneler de bulunurdu.

Yunan dünyasından farklı olarak Roma hamamları daha geniş ve kapsamlı; içinde kütüphaneler, konferans salonları ve gezinti yerlerini barındırırdı.

Roma hamamları belirli kişilere değil, herkese açıktır. Cinsiyet, renk, dinsel ilkeler ya da zenginliğe bakmaksızın geniş kitlelere hitap eder.

Hayat kadınları da o dönemde birçok hamamda bulunurdu. Birçok Romalıya göre hamamlar, şarap ve aşk, hayatın tadını oluşturmaktaydı.

Roma dönemi hamamları çok gösterişli süslenirdi. Zemin ve duvarlar mozaik ve mermerle kaplı olup tavanlar yer yer altın varaklarla kaplanıyordu. Sütunlar mermer, granit bazen porfirden oluşup heykellerle süslenirdi. Hepimizin bildiği Laokoon heykel grubu Trajan hamamını süslemekteydi. Perge hamamında otuz civarında heykel bulunmuştur.

Hamamlar daha fazla ısı verdiklerinden dolayı odun kömürüyle ısıtılmaktaydı.

Sıcak hava mermer tabanın altındaki tuğladan yapılmış kanallar vasıtasıyla zemine, daha sonra duvarlar boyunca yükselmekteydi. Mimari anlamda hamamlar, Roma inşaat teknolojisinin gelişiminde öncü konumuna sahiptiler. Be-

tonun yapı malzemesi olarak en erken kullanımlarından bazıları ve en yenilikçi uygulamaları olan güçlü, eğimli biçimler, tonozlar ve kubbelerin yapımı hamamlar ile başlar.

Roma hamamları gelişimini aynı zamanda MÖ 2. yy sonunda ısıtma teknolojisinde kaydedilen buluşa, hypocaust (hypo-alt; causus-ısı) sistemine borçludur.

Hypocaustun tabanı, kısa ve birbirine yakın yerleştirilmiş sütunlar (payeler) tarafından taşınır. Sütunlar genellikle kare veya yuvarlak tuğlalardan örülmektedir. Taban, ocaktan çıkıp sütunlar arasından geçen sıcak hava ve gazların dolaşımı ile ısınır. Duvarların içine Tubuli denen içi boş pişmiş toprak tuğlalar yerleştirilerek eşit ısı yayılımı sağlanmaktadır.

Roma'nın meşhur mimarı Vitruv bizi, mimariyle ilgili bıraktığı eseri "Mimari Üzerine On Kitap"ta hamam yapımıyla ilgili bilgilendirir. Hamam yapılacaksa öncelikle yön çok önemlidir. Güneşten faydalanmak için hamamın ana cephesi güney ve de güneybatıya bakmalıdır ki, daha çabuk ısınabilsin ve öğleden sonra güneşini de alabilsin.

Suyun ısıtıldığı sıcak havanın verildiği Praefurniumun zemini, sıcak havanın gittiği zeminden daha alçak olmalı; böylece sıcak hava verimli bir şekilde yükselebilir. Bu alttan ısıtma sistemi Hypocaust olarak bilinmektedir.

Ateşin yakıldığı yerdeki sıcak hava

Hypocaust - Altan Isıtma, Fotoğraf: Nurettin Korkmaz Arşivi

Duvar Isıtma Sistemi, Fotoğraf: Nurettin Korkmaz Arşivi

kanalına topu attığımız zaman, top tekrar geri yuvarlanabilmeli. Sıcak hava kanallarının tuğladan yapılma sebebi sıcaklığı daha fazla tutmalarından dolayıdır. Kanallar ne kadar dar olursa hava sirkülasyonu da o derece verimli olur. Sıcak hava kanalları arasındaki darlık tamirat gerektiğinde bir insanın içeride hareket etmesini de engellememelidir.

Sağlık amacı haricinde aynı zamanda eğlenmek ve hoş vakit geçirmek için gidilen hamamlarda vücut temizliğine büyük önem verildi. Zengin Roma yurttaşları hamamda gerekli malzemeleri; yağını, havlusunu ve hizmetçisini de yanında getirirdi. Bu hizmetkarlardan biri, eşyalar sık sık çalındıklarından dolayı eşyalara göz kulak olurken, diğeri efendisine vücut temizliğinde yardımcı ederdi; sırtının yıkanması, masaj yapması, kıllarının yakılması ya da ağda yapılması gibi. Hamam çıkışı efendisinin vücudunun yağlanması, saçlarının taranması ve süslenmesine yardımcı olurdu. Hizmetçisi olmayanlar hamamda masör de kiralayabilirdi.

Hamamların açılış saatleri hemen her yerde aynıydı. Genelde öğleden sonraları açılır, hava karardığında da kapatılırdı. Öğlen molasından sonra akşam yemeği arasındaki zaman diliminde hamamlara gidilirdi. Romalılar öğlen yemeğini izleyen siestadan sonra, 14.00 - 15.00 sularında hamama giderlerdi. Bazı hamam kalıntılarında bulunan kandiller, buraların geceleri de kullanıldığının göstergesidir. Hamamlardaki sıcaklık 40 ile 70 derece arasında değişmekteydi.

Kadın ve erkeklerin hamamları ayrıydı. Hamam sayısının yetersiz olduğu durumlarda kadınlar ve erkekler günü ayrı olurdu. Trajan zamanı istisnai olarak büyük hamamlara beraber gitmişler, bu da hamamda çıplak gezdiklerinden dolayı skandala yol açmıştı. Hadrian döneminde bu yasaklan-

mıştır. Ama genel olarak geçerli olan uygulama, hamama farklı saatlerde gitmeye dayanırdı. Kadınlar sabahları, erkekler öğleden sonraları hamama giderdi.

Zengin Roma yurttaş ve politikacıları, halkı kendilerine çekebilmek için hamamlar yaptırmışlar, hatta bir yıl boyunca giriş giderlerini de karşılamışlardır. Bu sayede hamam kullanımı daha da artmış, aynı zamanda sponsorların itibarını halk nezdinde yükseltmiştir.

Buna örnek olarak Agrippa'yı verebiliriz. MÖ 33 yılında Roma'daki 170 hamamın giriş ücretini üstlenmiş, aynı zamanda kendi yaptırmış olduğu hamamlardan ücret almamıştır. Bu da halk tarafından daha fazla sevilmesine yol açmıştır. Nero, Titus, Trajan ve Caracalla gibi imparatorlar seleflerini geçmek için her seferinde daha ihtişamlı hamamlar yaptırmışlardır.

Hamamlarda genelde iki plan tipi görülür. Bunlar simetrik ve asimetrik planlardır.

Tam simetrik tipte, çok sayıda oda ve salon bir ana eksen üzerinde karşı tarafına da yerleştirilir; geniş ve tek Caldarium yer alır. Bu tip, yaygın olarak büyük hamamlar için geçerlidir. Bunların daha ayrıntılı olanları Thermae imparatorluk hamamları olarak tanımlanır ve MS 1. yy 'da ortaya çıkmıştır.

Asimetrik plan tipi daha küçük hamamlar için geçerli ve kentlerde yaygın olan Balnea'da uygulanır. Balnea ve Thermae arasındaki başlıca farklar; mülkiyet durumları ve boyutlarıdır. Balnea küçük kuruluşlardır, özel mülkiyet mallarıdır ve kent içindeki yoğun yapılaşmanın içinde yer alıp, çoğunlukla başka yapılarla duvarlarını paylaşmaktadır. Thermae ise devletin ya da kent belediyesinin mülkiyetindedir. Çok geniş alanları kapsar ve açık alanların tam ortasında yer alır.

Yapımında bütçe kısıtlamaları düşünülmemiştir. Anadolu'da bu tip daha yaygındır.

Seneca'nın bir yazısıyla konuyu bitirmek istiyorum:

"Şu anda bir hamamın yakınında oturuyorum; ses kargaşasını, her perdeden bağırış çağırışı bir düşün, en iyisi sağır olmak. Ellerindeki ağırlıkları kaldıran insanların hayıflanması, sık sık ıslık çalar gibi nefes alıp vermesini duyabilirsiniz.

Şayet birisi sessizce yatıp masaj yaptırıyorsa, masörün ellerinin sırtında çıkarmış olduğu sesleri, ellerinin içiyle mi yoksa dışıyla mı vurduğunun sesini dahi ayırt edebiliyorsun. Ve bu arada top-la oynamayı bilmeyen biri gelip yüksek sesle vuruşları saymaya başlarsa vay haline. Bu arada kavgacılar, eşyaları çalarken yakalanan hırsız, kendi dedikodusuna bayılan geveze, bu arada suya atlayan, atladığında da suyu her yana fışkırtanlar...

Bu insanlar en azından doğal ses çıkarıyor. Ama bir yandan hamamda sürekli bağırarak müşteri arayan ağdacıları da unutmamak lazım. O sustuğunda kurbanı başlıyor... Diğer yandan da yiyecek içecek satanların çıkarmış olduğu bağırıtı..."

Roma dönemi bir mezar yazıtı:

"Hamamlar, şarap ve aşk vücudumuzu harap ediyor, ama bunlar da hayatın tadı: hamamlar, şarap ve aşk."

Hoşçakalın, dostça kalın.

Kaynaklar:

Zehn Bücher über die Architektur
Vitruvius
Bautechnik der Römer Heinz Otto
Lamprecht
Epistulea Seneca

Röportaj: Prof. Dr. Klaus Schmidt

A. Zeki APALI, Genel Yayın Yönetmeni

Araştırmalarımda Anadolu'nun yeri ilk sırada.

Doktora tezimi yazdığım dönemden itibaren özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi prehistorik dönemleri üzerinde çalıştım. Meslek hayatımın temelini bu bölge oluşturdu.

Öncelikle sizi ve eşinizi böylesine önemli ve güzel bir konferanstan dolayı kutluyoruz. Katılım gerçekten çok yoğun. Konferanstan sonra ARO Cafe & Bistro'da rehberlerle bir araya gelme teklifimizi, bizi kırmayıp kabul ettiğiniz için size çok teşekkür ediyoruz.

Prof. Dr. Klaus Schmidt

Dergimizin ikinci sayısında sizin kitabınız baş kaynak olmak kaydıyla Göbekli Tepe'yi detaylı bir şekilde incelemiştik. Nisan sayımız için sizden öğrenmek istediğimiz konular hakkında bize röportaj vermeyi kabul etmenizden dolayı ARO ve tüm rehberler adına şükranlarımızı sunuyoruz.

Göbekli Tepe'yi ilk nasıl buldunuz? Kazılması için ne zaman karara vardınız?

Göbekli Tepe'ye ilk defa 1994 yılında geldim. Ekip üyesi olarak katılmış olduğum Nevalı Çori kazıları, söz konusu yerleşmenin Atatürk Barajı suları altında kalmasından dolayı bitmişti.

Burada bugün Göbekli Tepe'de birçok örneğini bulduğumuz T biçimli dikilitaşlar ve hayvan heykelleri gibi neolitik döneme ait büyük boyutlu eserlerin ilk örneklerine raslamıştık. Nevalı Çori kazısı bittiğinde ben de doçentlik tezimi bitirmiştik.

Yeni araştırmalarım için aklımdaki soru Nevalı Çori'de rastladığımız bu neolitik kültürün bölgede başka temsilcileri olup olamayacağı idi. Daha doğrusu Nevalı Çori'nin tek olmadığından emindim.

Diğer neolitik yerleşmelerin nelerde olabileceğini gözden geçirmemiz gerekiyordu. Bu yolda yapacağım çalışmanın ilk basamağı, yüzey araştırması ve kazı yapılan neolitik yerleşmeleri incelemek ve ziyaret etmekle başlıyordu.

Böylece yolum Göbekli Tepe'ye kadar geldi. Çünkü 1963 yılında yapılan bir yüzey araştırmasında neolitik yerleşme olarak tanımlanmıştı. Ama bu yüzey araştırmasını yapanlar Göbekli Tepe'nin bugün bildiğimiz önemini ne yazık ki kavrayamamışlardı. Hatta T Biçimli dikilitaşların yüzeyde görünen üst kısımlarını, modern mezarlık olarak yorumlamışlardı. O dönemin arkeolojik bilgisi tabii neolitik dönem için anıtsal eserlerin bulunabileceği olasılığını içermiyordu.

Sonuçta Göbekli Tepe el değmeden 1994 yılına kadar bekledi. Ben burayı gezmek için geldiğimde, kazı yerine yakın tek köy olan Örencik'e gelip çakmaktaşlarının olduğu tepeyi sorduğumda yaşlılar yanıma bir çocuk verip bana yol gösterdiler ve yüzlerinde nihayet arkeologlar geldi der gibi bir ifade vardı. Tepeyi gördüğümde Nevalı Çori kazısının verdiği tecrübe ile yüzey buluntularının neyi ifade ettiğini anlamam mümkün oldu. Çok büyük çok özel bir arkeolojik buluntu yeri ile karşı karşıya olduğumu anlamıştım.

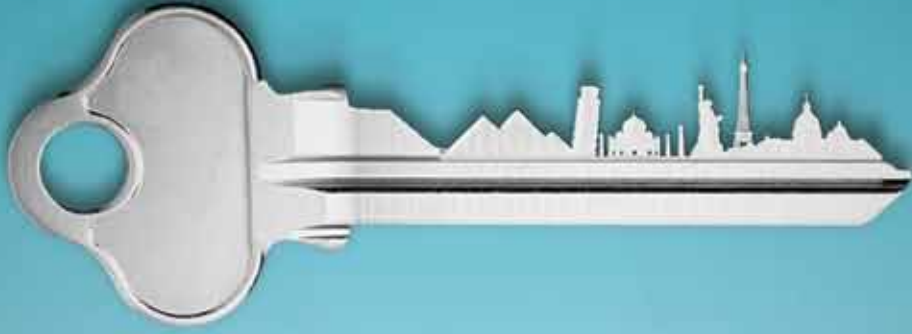
Bundan sonra kazı izni için müracaat ve ödenek bulma işlemleri ile ilgilenip 1995 yılında kazıya başladım.

Kazılara başlangıcınız ne zaman oldu? Kazı izinleri, finansal gereksinimlerin karşılanması, kazıda çalışacak kalifiye eleman bulma gibi konularda zorluklar yaşadınız mı? Yaşadınızsa biraz açarak nasıl üstesinden geldiniz?

GAYRİMENKULDE ULUSLARARASI DENEYİM

Her türlü yurt içi ve dışı emlak alım-satım işlemlerinizde en büyük yardımcınız.
Müşteriye özel çalışmalar; projelendirmeler, finansal analizler, yatırım raporları...
Hem de kendi dillerinde.

Farkın ve Güvenin Adresi

Tel: 242 322 5250 | Faks: 242 322 2440 | E-mail: info@estate-ant.com

www.estate-ant.com

2010 Kazı Ekibi. Fotoğraf: DAI, Alman Arkeoloji Enstitüsü

1995 yılında küçük bir ekip ile başladık. Finansmanı Alman Arkeoloji Enstitüsü karşıladı. 1995'ten 2006'ya kadar Şanlıurfa Müzesi ile ortak katılımlı proje statüsünde yaptık çalışmalarımızı. 2007'den itibaren Bakanlar Kurulu Kararlı kazı statüsüne geçtik.

Türkiye'de farklı statüler var kazı çalışmaları için. Uzun vadeli büyük projeler Bakanlar Kurulu Kararı ile yapılıyor. Başlangıçtan itibaren Şanlıurfa Müzesi bizim için çok büyük bir destek oldu.

Kazı yerine yakın tek modern köy olan Örencik'in köylüleri başlangıçtan itibaren kazı işçilerimiz oldu. İlk yıllar 20 ya da 30 kişi alabiliyorduk. Şimdi bu 50-60 kişiye çıkabiliyor. Aralarında yaklaşık 20 kişilik bir çekirdek ekibimiz var ki, onlar en baştan beri bizimle beraber çalışıyorlar. İlk kazı kampanyalarında önce köylüler ile birbirimizi tanımamız karşılıklı güven geliştirmemiz gerekti. Onlara arkeolojik kazının nasıl yapılacağını, nasıl çalışmamız gerektiğini göstermemiz gerekiyordu.

Bugün kazı kampanyası için

Urfa'ya gittiğimizde lojistik işler hiçbir aksama olmadan hızlı bir şekilde yürüyor ama bu sistemin oluşması uzun yılların sabırlı ve süreli çalışması sayesinde oldu. Göbekli Tepe kazı çalışmaları teknik olarak diğer neolitik yerlere nazaran oldukça zorlu. Bu nedenle kazı işçilerinin de birer teknisyen gibi çalışmaları gerekiyor.

Kazılara başlamadan önce bugün ulaştığınız zenginliği hayal etmiş miydiniz?

Önemli ve özel buluntuları bekliyordum ama bugün ulaştığımız anıtsallık ve çeşitliği ben de beklemiyordum. Her yıl bulduğumuz yeni bir kabartma ya da heykel karşısında durup "şimdiye kadar bulduğumuz en önemli buluntu bu diye düşünüyoruz" ama gelecek sezon diğer başka yeni bir önemli buluntu onu tahtından indirmeyi başarıyor.

Kazılardaki son durum nedir? Bu yılki programınız ne zaman başlıyor?

1995 yılından beri çalıştığımız ana kazı alanı güneydoğu yamacında temel çalışmalar bitmek üzere. Bu

alan üzerine yapılacak ziyaretçi yollarını da kapsayan koruma çatısı projesi bizim için büyük önem taşıyor. Bu konuda çalışmalarımız devam ediyor. Buna paralel olarak kuzeybatı tepesinde 2009 yılında başladığımız 2000 m² yeni arkeolojik açmada kazı çalışmaları devam ediyor. Bu arada buluntular üzerinde yapılan analizler de sürüyor.

2011 yılının bahar kampanyası nisan ayının ilk ya da ikinci haftasında başlayacak ve Mayıs ayı sonuna kadar devam edecek. Daha sonra Eylül ve Ekim ayları boyunca sonbahar kampanyası için tekrar geleceğiz.

Göbekli Tepe'yi keşfinizden sonra birçok bilim adamı ve uzman sizin gelmiş geçmiş en büyük arkeolojik kazıyı yaptığınız konusunda hem fikir oldular. Çalışmalarınız tüm dünyada ses getirdi. Bütün bunlar üzerinizde bir ağırlık oluşturdu mu?

Tabii ki çalışmalarımıza yönelen geniş ilgi bazı talepleri de beraberinde getiriyor ve bu nedenle araştırma programınıza ayırdığı-

niz zamanın bir kısmını bu yönde ayırmamız gerekiyor.

Tüm bunlara rağmen projemizin ulaştığı tanınmışlık ve çektiği ilginin çok mutluluk ve memnuniyet verici olduğunu söylemek isterim.

Sıradan bir bilim adamı değilsiniz. Arkeoloji çalışmalarınızda Anadolu'yu koyduğunuz yer neresidir?

Araştırmalarımın Anadolu'nun yeri ilk sırada. Doktora tezimi yazdığım dönemden itibaren -ki bu 1978 yılında Norçuntepe kalkolitik dönemi buluntuları üzerinde çalıştığım dönemlere rastlıyor- özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi prehistorik dönemleri üzerinde çalıştım. Meslek hayatımın temelini bu bölge oluşturdu.

Göbekli Tepe'ye dönersek; bazı "T" tipi taşların ağırlığının 12 tonu bulduğunu biliyoruz. Bunu 150-200 kişi arasında bir insan gücü hareket ettirebilir. İskelelerin kurulması, usta başların komut vermesi, işçilerin böylesine işleri başarabilmesi için 11 bin yıl önce nasıl bir organizasyon vardı? Bu konudaki bilgilerinizi paylaşır mısınız?

Göbekli Tepe kazıları sonucunda ulaştığımız en önemli bilgilerden biri de bu konu ile ilgili. Göbekli Tepe'nin karakteristik buluntuları, arka planda olması gereken geniş kapsamlı bir lojistik desteği gerektiriyor.

Göbekli Tepe eserlerinin olası yapım süreçlerini gözönüne aldığımızda kapsamlı, gelişkin bir sosyal sistemin izlerini görüyoruz.

Yani taş devri dönemi insanları avcı-toplayıcı türü bir yaşam stiline devam eden dönem insanlar; taş devri deyince akla gelen küçük kabileler halinde yaşayan, ateşin başında toplanan ve sadece karınlarını doyurabilen insanlar değildi. Bu insanlar büyük gruplar halinde hareket edebiliyorlar,

sistemli çalışabiliyorlardı. Belli konularda uzmanlaşmış insanlar, yöneticiler bulunmaktaydı.

Bu, neolitik dönem sosyal sisteminin boyutları Göbekli Tepe kazılarında sonra dikkat çekerek hale geldi. Günümüzde hem ekibimiz hem de bölgede neolitik dönem araştırmalarına devam eden meslektaşlarımız konu ile ilgili analizlere devam ediyor.

Göbekli Tepe'ye 200 km mesafeden insanlar gelip gidiyorlarmış. Neden özellikle buraya geliyorlardı? Burada mistik bir güç mü vardı ya da gökten meteor mu düşmüştü? Bu konudaki düşüncelerinizi merak ediyoruz.

Göbekli Tepe insanlar tarafından ritüel amaçlarla toplanmak için seçilmiş özel bir tepe idi. Burada şölenler/ritüeller için toplanıyorlardı. Bu törenler belki birkaç hafta sürüyordu. Törenlerin bir parçası da T biçimli dikilitaşların, büyük boyutlu heykellerin yapılması, tapınak alanlarının inşası idi. Bu noktada Göbekli Tepe'nin bulunduğu alanın çevredeki en kaliteli kireçtaşı kaynaklarını barındırdığını ve dönem insanların bunun bilincinde olduğunu söylemek gerekir. Meteor düşmesi sözkonusu değil, buna yönelik hiçbir iz yok.

Bölgede ceylan ve gazalların çokluğundan bahsediliyor. Yeşil çokmuş. Badem, Antep fıstığı ağaçları, buğday vb.

D Yapısı Kuzey Batıdan.
Fotoğraf: DAI, Alman Arkeoloji Enstitüsü

C Yapısında Dikilitaş Üzerinde
Yaban Domuzu, Ördeler, Tilki Kabartması.
Fotoğraf: DAI, Alman Arkeoloji Enstitüsü

C Yapısında Yüksek Kabartma.
Fotoğraf: DAI, Alman Arkeoloji Enstitüsü

Göbekli Tepe'nin Kapak Konusu Olduğu Uluslararası Bazı Dergiler.
Fotoğraf: DAI, Alman Arkeoloji Enstitüsü

Topraktan bereket fıskırıyor-muş. Günümüzde her yer taş ve taşlar üzerinde ortada gezen yılan ve akrepler. Doğanın bölgeyi bu kadar çorak ve taşlık yapması nasıl olmuştur? Sizce bunun sebepleri nelerdir?

Bölgenin günümüzdeki çorak görünmesinin nedeni doğanın yüzyıllara yayılan zaman diliminde aşırı derecede kullanılması, günümüzde ve yakın geçmişte küçükbaş hayvancılığın yaygınlığıdır. Bölge bu unsurlar olmasa, bugün de yemyeşil olabilirdi.

Yüksek kabartma denen teknik Göbekli Tepe dışında "Kutsal Hilal" bölgesinde başka bir neolitik alan da var mı?

Neolitik dönem için düşündüğümüzde yok. Bu tür teknikler daha sonraki dönemlerde MÖ 4. binyıllarda bölgede kullanılıyor.

Heidelberg Üniversitesi'nin katkıları yeterli midir? Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin çalışmalarınıza katkısı, ilgisi var mıdır?

Ben eğitimimi Heidelberg Üniversitesi'nde yaptım. Ama kazı çalışmalarımızı finanse eden kuruluşlar "Alman Arkeoloji Enstitüsü" ve "Alman Araştırma Vakfı" 'dır.

Ben de 2001 yılından beri Alman Arkeoloji Enstitüsü'nün Berlin Orient şubesinde çalışıyorum. Dünyanın çeşitli bölgelerinde 10

tane şubesi bulunan, tek amacı araştırma olan bir kuruluş Alman Arkeoloji Enstitüsü. İstanbul'da da bir şube var ancak Göbekli Tepe projesi İstanbul'a değil Berlin genel merkeze bağlı. Projemizin Şanlıurfa'dan sonra ikinci merkezi Berlin. Kazı kampanyalarından sonra analiz ve arşiv çalışmaları burada yapılıyor. Benim bir diğer görevim ise öğretim üyeliği. Bunu da Erlangen Üniversitesi Arkeoloji Bölümü'nde yapıyorum. Kazı çalışmalarına katılan arkeoloji öğrencilerinin büyük bölümü bu üniversiteden geliyorlar.

Türkiye Cumhuriyeti'nin katkılarına gelince, çalışmalarımıza her yıl Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan bir temsilci katılıyor. Kazı çalışmalarını sürdürmemiz yine Bakanlığın verdiği izinler yönünde mümkün oluyor. Yine Şanlıurfa Müzesi'nin, çalışmaların başarı ile yürütülmesinde çok büyük katkıları var.

Her yıl kazı öncesi Göbekli Tepe'ye geldiğinizde, kazılara başlarken neler hissediyorsunuz?

Göbekli Tepe bize bu sene hangi sürpriz buluntuları gösterecek sorusu aklımda oluyor, ama en çok kazı kampanyasının olumlu sonuçlarla; aksilik, zorluklar veya ekibi etkileyebilecek herhangi kaza ya da hastalık olmadan tamamlanmasını umuyorum.

Her sene, Göbekli Tepe'yi gördüğüm ilk el değmemiş hali gözümün önünde oluyor.

Göbekli Tepe'nin Jericho ya da Paskalya Adası gibi tanınabilmesi için bize düşen görevler nelerdir?

Göbekli Tepe'de 1995 yılında kazıya başlamamızdan önce buranın bilinmesine, tanınmasına araç olacak yüzeyde görünen herhangi bir eser yoktu. Herşey kazı çalışmaları sonucu ortaya çıktı. Bugün Göbekli Tepe'yi buluntula-

rının anıtsallığı nedeni ile Paskalya Adası buluntuları ile ya da Stonehenge ile karşılaştırıyoruz, ama bir önemli fark var. Stonehenge ya da Paskalya Adası'nda bulunan eserler her zaman toprak üzerinde idiler, insanoğlunun belleğinde yer almak için yüzlerce, binlerce yıl zamanları vardı. Göbekli Tepe 1995 yılından beri kazılıyor ve bugüne kadar ulaştığı bilinmişlik derecesi bence oldukça yüksek.

Kazı kampanyaları sırasında her gün en az yüz kişi -ki çoğu yabancı- Göbekli Tepe'yi ziyaret ediyor. Artık Şanlıurfa, Göbekli Tepe ile ziyaretçi çekiyor. Bu ilgi her geçen gün artıyor ve artacak. Ancak bu konuda biraz sabırlı da davranmak ve ziyaretçilere yönelik üniteler oluştururken, örneğin GT'nin korunmasını ön planda tutmak gerekli. Çünkü GT koruma modelleri oluşturmak açısından da çok güzel fırsatlar veriyor. Diğer birçok arkeolojik buluntu yerinin aksine GT çevresinde modern yapılaşma yok. En yakın köy 3 km uzaklıkta, baraj yapımı söz konusu değil, sular altında kalma tehlikesi yok. Bu durumda Sit alanını yapılaşma tehlikesinden korumak bu konuda titiz davranmak en önemli konulardan biri.

Sizce, Göbekli Tepe'nin en önemli 3 eserini bilmek için; dünyanın sonunun geleceği, buradan da en fazla 3 eserin alınabileceği ve bu 3 eserin yeni bir düzende ortaya çıkacağı söylense, seçeceğiniz 3 eser hangileri olurdu? Neden?

Göbekli Tepe'yi 3 eserle ifade etmek mümkün olmazdı ne yazık ki. O yüzden eser yerine araştırma sonuçlarını, belgeleme çalışmalarını korumamız daha akıllıca bir seçim. Eserleri de orijinal yerlerinde, gelecek nesiller tarafından tekrar bulunmaları umudu ile bırakmamız en iyi çözüm olurdu sanırım.

Eşiniz Çiğdem Hanım konferans boyunca çevirileri çok titiz ve

net bir şekilde yaptı. Almanca konuşan rehber arkadaşlarımız tercümeyi çok başarılı buldular. Siz de uzun zamandır Türkiye'de bulunuyorsunuz. Türkçe öğrendiniz mi, öğrenmeyi düşünüyor musunuz?

Evet öğrendim. Günlük hayattaki kısa konuşmalar sırasında kullanabiliyorum ama konferans ya da röportaj söz konusu olduğunda yardıma ihtiyacım oluyor.

Çiğdem hanımın da arkeolog olduğunu ve kazılarda size yardımcı olduğunu biliyoruz. Aynı iş ortamında bulunmak çalışmalarınızı nasıl etkiliyor?

Birlikte çalışmamız benim için çok önemli. En yakın ve en güvendiğim çalışma arkadaşım. Projenin başından beri birlikte çalışıyoruz. O'nun özverili çalışmaları projemizin bugün ulaştığı yere gelmesinde çok büyük bir rol oynadı.

Türkiye'de Göbekli Tepe ile ilgili tek ve en büyük kaynak sizin yazdığınız kitap. Son bilgi ve bulgular üzerine yeni basım için çalışmalarınız var mı? Varsa, yeni kitabınız ne zaman çıkacak?

Bahsettiğiniz kitabımın farklı dillere tercümesi yapıldı. Rusça ve Lehçe'den sonra bu yıl Haziran ayında İtalyancası yayımlanacak. Her yıl makale boyutunda yeni yayınlarım oluyor. Tabii makaleler daha çok akademik çevreye yönelik hazırlanıyor. Daha geniş kitlelere yönelik yayınlarla ilgili hazırlık çalışmaları devam ediyor.

Rehberlere bakışınız nasıl? Grupları ile Göbekli Tepe'ye gelen rehberlerin nelere dikkat etmeleri gerekir?

Rehberler bilgi akışında ve yaptığımız çalışmaların ziyaretçiye aktarımında önemli bir halkayı oluşturuyorlar. Bu nedenle Göbekli Tepe hakkında bilgilere ilk elden ulaşmaları ve doğru bilgileri

aktarmaları çok önemli. Bu yıl eğitim seminerlerinde Göbekli Tepe dersi konulmasına çok sevindim. Ankara seminerlerine hatta kendim katıldım ve iki gün meslektaşlarınıza kazı çalışmalarımızla ilgili son bilgileri aktarmaya çalıştım.

Kazı alanında, ziyaret sırasında, tecrübeli rehberlerin arkeolojik alanlarda dikkat edilmesi gerekli olan konulara hakim olduklarını farkedebiliyorum. Çalışma alanına girilmemesi, yüzey toprağından hiçbir malzeme toplanmaması, alınmaması gibi konular bizim için çok önemli. Kazı alanında fotoğraf çekimine izin veriyoruz ancak çekilen fotoğrafların sadece özel amaçlar için kullanılmasını ve yayına yönelinmemesini rica ediyoruz.

ARO DERGİ'yi incelediğinizi biliyoruz. Dergimiz için neler söylemek istersiniz?

Çok itina ile hazırlanmış bir dergi. Hem görseller açısından hem içerik açısından çok başarılı buldum. Ayrıca baskının geniş bir kitleye ulaştırıldığını öğrendim. Bu da çok önemli ve olumlu bir nokta. Dergi ekibini tebrik ederim.

Bizim sormadığımız ama keşke bu soru da olsaydı dediğiniz bir şey var mı? Varsa, bu konuyu açıkla mısınız?

Röportaj için seçilen soruları çok güzel buldum. İyi hazırlanmış sorular, açıklayıcı cevapları da getiriyor. Göbekli Tepe ile ilgili genel bir izlenim vereceğimizi umuyorum bu röportaj sayesinde.

Röportaj için size tekrar teşekkür ediyor; çalışmalarınızı hep olduğu gibi başarıyla sürdürmenizi diliyoruz.

İlginiz için ben teşekkür ederim.

Hindistan - Nepal Gezisi

Nurettin KORKMAZ, Rehber - İnşaat Y. Müh.

Delhi-Cuma Camii. Fotoğraf: Nurettin Korkmaz

07 - 21 Kasım 2010 tarihleri arasında Hindistan ve Nepal' a yaptığım bir turistik gezi oldu. Bu gezideki izlenimlerimi siz meslektaşlarımla paylaşmak istiyorum.

1. Gün, 07 Kasım 2010, Pazar: İstanbul - Delhi

Pazar günü Yeşilköy Hava Limanı'ndan Etihad Havayolları'nın saat 14:15'te kalkan uçağı ile yola çıkarak beş saatlik bir uçuştan sonra Abudabi'ye ulaşıyoruz.

Abudabi'deki iki saatlik bir aktarma sürecinden sonra tekrar havalandırarak yine bir beş saatlik bir uçuş sonrası Delhi Hava Limanı'na iniyoruz. Otele transfer ve geceleme.

2. Gün, 08 Kasım :

Delhi

1193'ten sonra Hindistan'ın kuzeyindeki Hindu hükümdarlığı yerini Türk komutan Muhammet Gori tarafından kazanılan savaşla Delhi Sultanlığına bırakır.

Bundan sonra 1760 yıllarına kadar Müslümanlar Delhi'nin ve Hindistan'ın büyük bir bölümünün hâkimi olurlar. Hindu yapı tarzı yerini İslam yapı tarzına bırakır.

Delhi-Red Fort. Fotoğraf: Nurettin Korkmaz

Delhi-Kutub Minaresi. Fotoğraf: Nurettin Korkmaz

Delhi - Hindistan Kapısı. Fotoğraf: Nurettin Korkmaz

Jaipur'a Doğru. Fotoğraf: Nurettin Korkmaz

Delhi- Bahai Tapınağı. Fotoğraf: Nurettin Korkmaz

Müslüman sultanlar Delhi, Jaipur ve Agra'da dünya şaheserlerine imza atarlar.

Yapı tarzındaki değişikliğe yerel ustalar çabuk uyum gösterirler ve İslam taş işleme sanatını öğrenerek bu sanatı binaların duvarlarında, kubbelerinde, sütunlar da dahil her yerinde kullanarak harikalar yaratırlar.

Jama Masjid - Cuma Camii:

Bir İslam şaheseri olan bu yapı 1560 yılında Türk-Müslüman Moğol İmparatoru Cihan Şah tarafından yaptırılmış olup 15.000 kişilik kapasitesiyle Hindistan'ın en büyük açık hava camisidir. Camiye kubbeli üç kapıdan girilir. Cami taş kaplı büyük bir alandan ibaret olup binalar bu alanın etrafında sıralanmışlardır. Mihrap bu meydanı ortalayacak şekilde inşa edilmiştir. **Red Fort Kala-i Mubarek:**

1648'de yine Moğollar tarafından inşa edilen muhteşem bir yapı.

Raj Ghat - Gandhi'nin Mezarı:

Gandhi'nin 1948'de fanatik bir Hindu genç tarafından kurşunlanarak öldürülmesinden sonra naaşı yakılarak külleri buradaki bir mezarda saklanmaktadır.

Kutub Minar Kompleksi:

1199 yılında Türk Sultan Aibak'ın emriyle İslam'ın dünyaya mutlak hakimiyetinin bir göstergesi olarak bu kompleksin inşasına başlandı. Böyle bir misyonu olan bu kompleksin minaresi tabiatıyla en güzel ve en yüksek olmalıydı. Türk ve Hintli ustalar bunu başarak 72 m yüksekliğindeki Kutub Minar'la birlikte camileri, türbeleri, çeşitli üniteleriyle birlikte muhteşem bir külliye yarattılar.

Hindistan Kapısı:

1931'de I.Cihan Harbi'nde ölen Hintli askerlerin anısına İngilizler tarafından yaptırılmıştır.

Bahai Tapınağı:

Lotus çiçeği formundaki bu yapı 1938'de inşa edildi. Bahai dininde Lotus, temizlik, saffet ve mükemmeliyet sembolüdür.

3. ve 4. Gün, 09 -10 Kasım:

Jaipur'a Doğru, Jaipur

Delhi'den ayrılıp midibüs ile Jaipur'a doğru yol alıyoruz.

Resimlerden de görüldüğü gibi fakirlik üst düzeyde. Teneke evler, ayaküstü lokantalar, beton döşeme üzerinde ders gören çocuklar, rengârenk elbiseli insanlar, kasıslı bozuk yollar, yollarda yatan inekler, ağaçlarda pinekleyen sincaplar, kamyonların, otomobillerin

yanında yük taşıyan develer ve her yerde çöp yığınları...

Her sosyal olay yollarda gelişip yollarda sonuçlanıyor.

Jaipur - Hawa Mahal:

Delhi - Raj Ghat (Gandhi'nin Mezarı). Fotoğraf: Nurettin Korkmaz

Jaipur - Hawa Mahal. Fotoğraf: Nurettin Korkmaz

Jaipur - Amber Kalesi. Fotoğraf: Nurettin Korkmaz

Jaipur'a Doğru-Bir İlkokul. Fotoğraf: Nurettin Korkmaz

Jaipur rasathane Jantar Mantar. Fotoğraf: Nurettin Korkmaz

Fatehpur Sikri. Fotoğraf: Nurettin Korkmaz

100 penceresi ile saray hanımlarının resmî geçitleri seyrettiği dış duvarları zarif motiflerle bezenmiş fantezi dolu bu kent sarayı, Jaipur'un en önemli eserlerinden biridir. 1778-1803 yılları arasında Jaipur Maharacası tarafından inşa edilmiştir.

Amber Kalesi:

Rajputların başkenti Amber'de inşa edilen bu muhteşem kale içinde saraylar, Akbar zamanında inşa edilmiş cami ve İslam yapı tarzında inşa edilmiş birçok pavon mevcuttur.

Rasathane Jantar Mantar:

1728-34 arasında Raja Sing tarafından inşa edilen bu rasathanede güneş saati, ekinoksların ölçüm merkezleri, çeşitli burçların çizim merkezleri, çeşitli burçların çizim merkezleri, çeşitli burçların çizim merkezleri vardır.

5. Gün, 11 Kasım:

Fatehpur Sıkırı - Agra:

Fatehpur Sikri:

Akbar Şah 1560'ta tahta geçer geçmez payitahtını Delhi'den Agra'ya taşır. Henüz bir oğlu yoktur ve bundan dolayı da çok üzgündür.

Agra'ya 40 km 'deki Fatehpur'da yaşayan Evliya Şeyh Salim Sikri O'na bir oğlu olacağını, bunu rüyasında gördüğünü müjdelir. Gerçekten bir müddet sonra Akbar'ın bir oğlu olur. Sikri'ye teşekkür borcu olarak Fatehpur'da saraylarıyla, camisi ve harem daireleriyle birlikte büyük bir yapı kompleksi yapılmasını emreder ve bu kompleks kısa bir zamanda tamamlanır.

Akbar Şah buradaki haremde gözlerini bağlatıp cariyeye kovalar, ilk yakaladığı cariyeye ile o gece halvet olurmuş. Akbar'ın sevdiği biri Türk biri Hintli biri de Hristiyan üç karısı olmuş. Bu üç hatuna bu

komplekste özgürce yaşamaları için birer ev yaptırmış.

Akbar, Hindistan'daki bütün dinlere aynı mesafede durmayı yeğleyen, hoşgörüyü dayanan bir inancı yaymaya çalışır ve bunda da başarılı olur. Hatta bu sebepten yaptırdığı komplekste Hindu ve İslam yapı tarzlarını aynı anda kullanır.

Akbar yıldızlara göre fal baktırır ona göre işlerini ayarlardı. Yerli rehberlerimizin söylediklerine göre; **Akbar Devri Hindistan'ın altın devri imiş.**

Agra -Taç Mahal:

Bu aşk mabedi, dünyada en güzel, en romantik, en muhteşem yapı olmasından dolayı genciyle yaşlılarıyla dünyada en fazla ziyaret edilen mekânların başında gelir.

Cihan Şah bu sanat abidesini, en çok sevdiği eşi Mümtaz Mahal'in 14. çocuğunu doğururken ölmesi üzerine 1631 yılında onun yüce anısını sonsuza kadar yaşatmak için anıtkabir olarak inşa ettirir.

Havanın güneşli olduğu zamanlarda bu eserin duvarları her saat başka bir renk cümbüşü yansıtır. Maalesef hava sisli olduğundan biz bu güzellikleri yaşayamadık.

Eser, Agra'daki Yamuna Irmağı kenarında 305 m x 580 m ölçülerinde dikdörtgen bir avluda yer alır. Köşelerinde sekizgen planlı

kuleler bulunan avlu, kırmızı kumtaşıdan yüksek bir duvarla çevrilmiştir. Avlunun yine kumtaşıdan yapılmış anıt kapısı güney ucundadır. Avlunun merkezindeki havuz, dört ana yönde uzanan birer kanalla genişletilmiştir.

Taç Mahal avlunun kuzey ucunda 7 m yüksekliğindeki bir terasın üzerinde 100 m x 100 m bir taban

ÖZUMUT

OFSET & MATBAA

Hüseyin YAYAN

Kalite Ayrıntılarda Gizlidir.

Çözümü

Özumut'ta!

“Yılların deneyimi ile profesyonel hizmet...”

Son 20 yıldır yaptığı çalışmalarla müşterilerinin takdirini kazanan ve herbiri konusunda sektörün en iyileri personeliyle büyümesini hızla arttıran Öz Umut, matbaa sektöründe hizmet vermekte ve bunların dışında da her biri kendi konularında Türkiye'nin en iyileri olan yaklaşık 300'ü bulan kurum ve kuruluşlara matbaa hizmeti vermektedir...

ARO ÜYELERİNE % 30 İNDİRİM !....

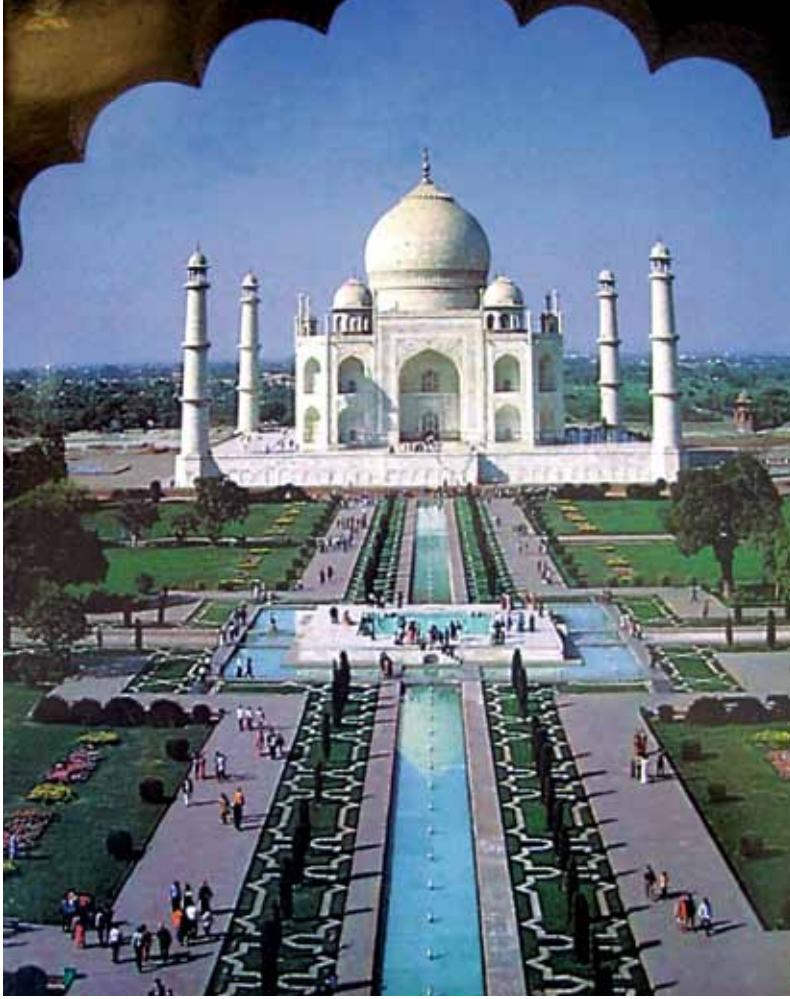
Tel : 0 242 312 35 38 Fax : 0 242 312 55 90 Gsm : 0 532 431 92 90

Sinan Mah. 1258 Sok. Uğur Apt. 11/ 2

Ant. 2000 Plaza Arkası-İlhami Tankut İlköğretim Okulu Yanı A N T A L Y A

E-mail:husyay@hotmail.com

Taç Mahal. Fotoğraf: Nurettin Korkmaz

alanı üzerinde inşa edilmiştir. Taç Mahal köşeleri pahlı, kare planlı, beyaz mermerden inşa edilmiş bir yapı olup, birbirinin eşi dört cephenin her birinin ortasında yüksekliği 33 m'yi bulan basık sivri kemerli birer taç kapısı vardır. Türbenin dört köşesindeki birer kubbe, ortadaki 75 m yüksekliğindeki soğan kubbeyi çevreler. Terasın dört köşesinde mezar yapısından ayrı olarak düzenlenmiş ve beyaz mermerden yapılmış birer minare yer alır. Bunların şerefeleri en tepededir ve üzerleri birer kubbecikle örtülmüştür.

Agra-Taç Mahal, Mümtaz Mahal ve Şah Cihan'ın Kabirleri. Fotoğraf: Nurettin Korkmaz

Türbenin içinde dört yandaki taç kapıların açıldığı sekizgen planlı bir orta mekân vardır. Bu orta mekanın tam ortasında 2 m yüksekliğindeki bir şebekenin içinde Mümtaz Mahal ile Şah Cihan'ın sandukaları durur. Asıl mezarlar döşemenin altında, avlu düzeyindeki mezar odasıdır. Orta mekanın duvarları ile mermer şebeke ve sandukalar oymalarla, çeşitli değerli taşlarla yapılmış kakmalarla çok zengin bir biçimde bezenmiştir.

Taç Mahal'in on binlerce akik, sedef ve firuze gömülü olan duvarlarında ayrıca 42 zümrüt, 142 yakut, 625 pırlanta ve 50 adet çok iri inci vardır.

1631'de başlanan yapının planlarını Türk Muhammed Efendi, İranlı Molla Mushid ve Lahorlu

Ahmad Lahori adındaki mimarlar hazırladılar ve eserin bitimine kadar inşaatın denetimini yaptılar. Şah Cihan baştan sona kadar inşaatın bütün detayları ile ilgilenmiştir.

Her gün 20 bini aşkın işçi ve ustanın çalışmalarıyla türbe 1643'te bitirildi. Taç Mahal'in bütünüyle tamamlanması ise 22 yıl sürdü ve 40 milyon rupiye mal oldu.

Taç Mahal'in 2 km yakınına kadar motorlu vasıtalar ile yaklaşılması ve sanayi tesislerinin kurulması yasaktır.

6. Gün, 12 Kasım:

Orcha'ya Hareket, Orcha

Bu gün Agra'dan 4 saatlik bir tren yolculuğu ile Orcha'ya varıyoruz. Orcha'da bir gezintiden sonra Cihangir Mahal Sarayı'nı ziyaret ediyoruz.

Orcha Racası bu sarayı 1591'de Moğol Şahı Cihangir şerefine inşa eder. Cihangir Şah burada yalnız bir gece kalır. Daha sonra yıkananın günahlarından arındığı Betwa Nehrine gidiyoruz.

7. Gün, 13 Kasım:

Khajuraho

Bu gün Orcha'dan 4 saatlik bir minibüs yolculuğundan sonra Khajuraho'ya varıyoruz.

9. yüzyıldan 14. yüzyıla kadar bu bölgede hükümlük yapan Chandela Krallığı indoarish tapınak stilinde halen 25'i ayakta olan 85 tapınak yaptırdı.

Bu tapınakların dış duvarları çepeçevre ve boydan boya çeşitli varyasyonlarıyla tanrıların, yarı tanrıların ve çeşitli sanat erbabının akt kabartmaları ve aktın çeşitli aksesuarlarının kabartmalarıyla süslendi.

Khajuraho-Lakshmana Tapınağı. Fotoğraf: Nurettin Korkmaz

Khajuraho-Lakshmana Tapınağı.
Fotoğraf: Nurettin Korkmaz

Bu mabetler sıcaklığı, duyarlılığı ve utanmanın olmadığı bir devrin toplumsal yapısını aksettiren olağanüstü yontma panelleri ile birer başyapıtlardır.

Savaş sahnelerini gösteren, kadın bedenini kullanarak insanoğlunun yaptığı tüm aktiviteleri açıklayan dekoratif motifler vardır.

1000 yıl öncesinin Ortaçağ Hindistan'ında hangi sebeple bu kadar açık bir şekilde cinsel ilişkiyi gösteren erotik heykellerin yapıldığını merak etmemek elde değil. Bugün, bunu açıklamaya çalışan çeşitli teoriler var.

Bir tanesi; cinselliği her zaman batı dünyasından daha doğal karşılayan, asla bir günah olarak değerlendirmeyen Hinduların,

Kama Sutra kitaplarında olduğu gibi, sevişme sanatını öğretmek amacıyla, bu heykelleri kullandıklarını savunuyor.

Bir başka teoriye göre ise; heykellerde görülen cinsel birleşme, evrendeki erkek ve dişi elementlerin birleşerek dünyayı var etmelerini sembolize ediyor.

Üçüncü görüş ise; bu heykeller, bin tanrı yılı süren Shiva ve Parvati'nin evliliklerini, tanrısal sevişmelerini ve bu kutsal törene misafir olan tanrıları sembolize ediyor.

Bu tapınaklar arasında en iyi korunmuş olanlar LAKSHMANA ve ADINATHA TAPINAĞI'dır.

Varanasi-Kutsal Ganj Ayinleri

8. ve 9. Gün, 14-15 Kasım:

Varanasi

Bu gün Khajuraho'dan Varanasi'ye uçuyoruz. 40 dakikalık bir uçak yolculuğundan sonra Varanasi'deyiz.

Hindistan'ın kuzeyinde Uttar Pradesh eyaletinin güneydoğusunda Ganj Vadisi'nin orta kesiminde Ariler tarafından İÖ 2000'li yıllarda kurulmuş olan Varanasi, Hindu-ların ve Budistlerin yedi kutsal kentinden biridir.

Dünyanın her yerinden gelen hacılardan yollar her zaman çok kalabalık. Ayrıca rehberimizin söylediğine göre, Varanasi'de Kutsal Ganj Nehri kenarında ölmek üzere gelen hacıların sayısı da oldukça fazlaymış.

Buda'nın aydınlanmasından sonra ilk vaazını verdiği yer olan Sarnath tapınak merkezi de buradadır. Hacılar kendilerini Ganj'in kutsal sularına bırakarak günahlarından burada arınıyorlar.

Ganj'da yıkanma seremonisi: Üç kez dalma

Ganj'a bırakılmak üzere elde üç şey var: Çiçek, para, ekmek

Yıkanırken üç şeye dua edilir: Sağlık, guru ve Tanrı Siva

Varanasi-Kutsal Ganj Ayinleri. Fotoğraf: Nurettin Korkmaz

Varanasi - Bir Ölü Yakma Ghati. Fotoğraf: Nurettin Korkmaz

Ayrıca ölülerin naaşları burada kutsal Ganj nehri kenarındaki özel ghatlarda yakılarak külleri merasimle Ganj'a bırakılıyor. Külleri Ganj'a bırakılan bu insanların ruhlarının NIRVANA'ya ulaştığına inanılıyor.

Nirvana'ya ulaşan ruh bir daha dünyaya dönmüyor. Diğer ölüler yıkanıp tabuta konulduktan sonra Ganj'ın derinliklerine bırakılıyor.

Ganj'ın kıyıları tapınaklar yıkanma ve yakılma seremonilerinin yapıldığı ghatlar ve saraylarla doludur. Kutsal kent, Pançakosi olarak bilinen bir yolla çevrilidir. Her dindar Hindu bu yolda yürümek, yaşadığı süre içinde kenti en az bir kez ziyaret etmek ve olabilirse burada ölmek ister.

Kentte başta 1916'da kurulmuş olan Benares Hindu Üniversitesi olmak üzere üç üniversite ve birçok yüksekokul vardır. **Varanasi aynı zamanda bir sanat ve el sanatları merkezi olup, altın ve gümüş işlemeli brokar ve ipekli kumaşları, tahta oyuncakları, cam, fildişi ve pirinç bileziklerle ünlüdür.**

Resimlerden de görüldüğü gibi Ganj Nehri kenarındaki bir gece ayinine katılıyoruz. Ertesi sabah çok erken saatte de kayıkla bir Ganj turu yaparak yakılma ve yıkanma yerlerini (Ghat) geziyoruz.

Oteldeki kahvaltıdan sonra Buda'nın ilk vaazını verdiği ve

kutsal emanetlerin bir Stupa'da saklandığı SARNATH kutsal mekânını ziyaret ediyoruz.

10. ve 11. Gün, 16-17 Kasım:

Nepal

Bugün Varanasi'den ayrılarak **Nepal'e doğru** daracık, trafiği bol ve asfaltı yarım yamalak yollardan saatte güç bela 30-40 km hızla 10 saat süren bir yolculuktan sonra akşamın erken saatlerinde Nepal sınırını geçerek bir sınır kenti olan **Lumbini**'deki otelimize vasil oluyoruz.

Ertesi gün, sabah kahvaltısından sonra **BUDA'nın doğduğu** ve aydınlanma seyahatine çıktığı, 29 yaşına kadar yaşadığı yer olan aynı zamanda Budistler için bir hac yeri olan Lumbini'deki **Maya Devi Tapınağını** ve bu kutsal ma-

Varanasi-Bir Yıkma Ghati. Fotoğraf: Nurettin Korkmaz

mahaldeki diğer eserleri ziyaret ediyoruz. Daha sonra **Chitwan**'a geçerek oradaki milli parkta 2-3 saat süren fil turuna katılıyoruz. Unesco tarafından korumaya alınan bu parkta her türlü hayvana rastlamak mümkün. Biz ancak birkaç geyik, birkaç maymun, iki timsah ve birkaç ceylan görebildik. Bu gece Chitwan'da geceliyoruz.

12. Gün, 18 Kasım :

Pokhara

Otele indikten sonra Pokhara'yı gezmeğe çıkıyoruz.

Fewa Irmağı'ndan da bir kayık turu ve adadaki bir Buda tapınağını ziyaret ediyoruz.

13. Gün, 19 Kasım:

Kathmandu

Bugün yine bozuk ve delik deşik

Chitwan-Fil Turları

Nepal-Chitwan Fil Turları.

*Akdeniz'in incisi
Antalya'da
Sunlight Residence ile
Konforlu Bir Yaşam
Sunuyor...*

Yaşam Başladı!

Gürsu Mahallesi 322 Sokak
Villa İpek 16/5 ANTALYA
T: 0242 230 2953
F: 0242 230 2954
info@avrupainsaat.com

www.avrupainsaat.com

yollardan hareketle Pokhara'dan Kathmandu'ya giderken yolda **Manamakano Tapınağı**'nın önüne geliyoruz. 1100 m yükseklikteki bu tapınağa teleferikle 3 km yol alarak ulaşıyoruz. Buradan Himalayaların alt düzlükleri muhteşem manzara veriyor. 200 km'lik yolu 8 saatte alıyoruz ve Grand Otel'de gecelemeyle bu günü noktaltıyoruz.

14. Gün, 20 Kasım:

Kathmandu

Bugün kahvaltıdan sonra yola tekrar devam ederek Kathmandu'yu gezmeğe çıkıyoruz. Daha sonra Bhaktapur kentini geziyoruz. Bu kentler çoğu Buda'ya ait olan tapınaklarla dolu. Epeyce bir tapınak gördükten sonra otele geri dönüyoruz.

Burada yeri gelmişken biraz da BUDA'dan bahsedelim.

İÖ 563'te Hindistan'da Sakya Kralı'nın oğlu olarak dünyaya gelen Buda, 29 yaşına kadar babasının sarayında yaşar, sonra mutluluk ve aydınlanma uzaklardadır deyip yollara düşer. Birçok deneme ve yanılmadan sonra Varanasi yakınlarında şimdiki Sarnath Stupasının bulunduğu yerde bir incir ağacının (Bo) altına bağdaş kurarak oturur. Aydınlanmaya ulaşana dek oradan kalkmaz.

Şeytan Mara'nın onu baştan çıkarma gayretlerini boşa çıkarır. Mara'yı yendikten sonra önceki varoluşlarının bilincine ve ardından insanüstü tanrısal göze erişir. Bundan sonra varlıkların yok olup yeniden doğuşunu görme yetisine kavuşur.

Sonunda da zihnini bütün hastalıkları ve iffetsizlikleri yok etmenin bilgisine yönelterek dört soylu öğretinin bilincine varır.

Böylece İÖ 528 yılında aydınlanan Buda, bu öğretilerini önce arkadaş-

larına sonra ailesine yaymaya karar verdi.

Arkadaşlarına verdiği ilk vaazın özeti şöyleydi:

Evinde ailesinden ayrılıp diyar diyar dolaşan kimse nefsinin kayırmak ya da nefsine eziyet etmek gibi iki uç davranıştan uzak durmalıydı. Bu iki uçtan kaçınan kişi sonunda aydınlığa, bilgiye, dinginliğe, uyanışa ve Nirvana'ya ulaştıran orta yolu bulurdu.

Onun bilincine vardığı dört soylu öğretisi şöyledir:

1-Yaşam temelde düş kırıklığı ve elem demektir.

2-Elem kişinin haz, iktidar ve kalıcı bir var oluş arzusunun sonucuydu.

3-Düş kırıklığı ve eleme son vermek için arzu duymaya son vermek gereklidir.

4-Arzu duymaya ve eleme son vermek için izlenecek sekiz aşamalı yol vardır.

Bu yollar; doğru düşünmek, doğru niyet etmek, doğru konuşmak, doğru davranmak, geçimini doğru yoldan sağlamak, doğru çaba harcamak, bilincini doğru tutmak ve zihnini doğru yoğunlaştırmaktır. Buda'ya göre dinsel yaşamın amacı, ben yanılmasından, dünya işlerinin ayak bağından kurtulmak, öncesiz ve sonrasız benlik olmadığı gerçeğini kavramaktır. Bunu başaran kişi, yeniden doğuş döngüsünün üstesinden gelebilir, aydınlanmaya (Bodhi) ulaşabilirdi.

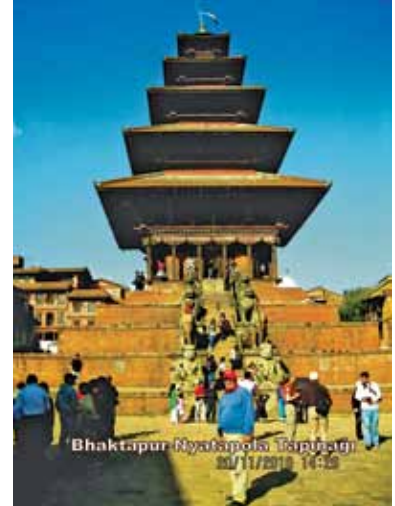
Aydınlanmış kişinin bulunduğu durumu dile getiren NİRVANA, sönmek anlamına geliyordu.

Çünkü aydınlanma üç büyük günahın (şehvet, kötü niyet ve çil-

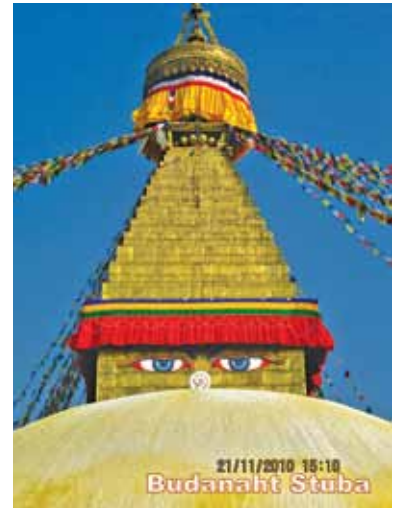
gınca sevmek) insan yüreğinde yaktığı ateşin sönmesi demektir.

Birkaç satır da Hinduizm'den bahsedelim.

Hinduizm MÖ 2000'li yılların sonlarına doğru Hindistan'a yerleşen Hint-Avrupa halklarının Veda dininden kaynaklanır. Veda dininin temelini YACNA (ateş ayini) ile evrenin bu ayin yoluyla sürekli yeniden yaratıldığı inancı oluşturur. Her biri evrende çeşitli işlevler yerine getiren çok sayıda Veda tanrısından ikisi İS 1. yüzyılla birlikte Hinduizmin iki büyük tanrısı olarak ağırlık kazandı. Veda metinlerinde çoğalmayı ve yayılmayı simgeleyen Tanrı VİŞNU ve Veda tanrısı Rudra'dan türeyen, evrenin tek yaratıcısı, koruyucusu ve yok edicisi olarak kabul edilen Tanrı ŞİVA.

Bhaktapur Nyatapola Tapınağı. Fotoğraf: Nurettin Korkmaz

Kathmandu Bodnath-Buda Stupası. Fotoğraf: Nurettin Korkmaz

Patan Tapınakları. Fotoğraf: Nurettin Korkmaz

Hinduizmle birlikte, Veda dininin kurban kültürünün yerini, tanrı tasvirine ya da simgesine ibadet (puca) ve coşkulu bir tapınma (bhakti) aldı. Oldukça ayrıntılı puca törenlerinde evde ve tapınakta kendisine oturacak bir yer, giysiler, kokular, çiçekler ve yiyecek sunularak konuk edilen tanrı kendi tasvirine yerleşir, ardından da uğurlanırdı. Ayinin başlıca amacı, tanrıyla daha sürekli ve yakın bir ilişki kurulmasını sağlayacak bir bütünleşmeyi gerçekleştirmektir. On ayrı biçimde bedenleşen Vişnu'nun tüm kişiliklerine ya da bunlardan birine tapınmayı ön gören Vişnuculuk günümüzde çeşitli mezheplere ayrılır. Vişnuculuk insanları seven bir tanrıya inananın kişisel bir ilişki kurmasını vurgular.

Vişnuculuktan daha çileci eğilimleri olan Şivacılık genellikle Yoga-cı mistisizmle bütünleşir. İnsana benzer niteliklerle tasarlandığında çelişkili özellikleri birleştiren Şiva hem korkutucu hem de koruyucudur.

Bütün Hindu mezheplerinin ortak temellerinden biri sonsuz, her şeyi kucaklayan gerçekliğin en yüksek ilkesi Brahman'a inançtır. Tüm varlıkların içine sinmiş olan bu güç bütün yaşam biçimlerinin özü ATMAN (benlik) olarak görülür, bireysel benliği bu evrensel ilke içinde eritmek en yüksek dinsel amaçtır.

Hinduizmde insanların kurtuluşu götüren üç yol vardır:

1. Ayin kurallarına uymak ve çıkar gözetmeden davranmak

(karma-varga)

2. İyi işlerle gerçek bilgiyi (cna-na-marga) aramak

3. Kendini tanrıya adanmak (bhakti)

Birçok bilim adamı, Hint toplumundaki grupları görece aralık ölçüsüyle aşamalandıran KAST sistemini, Hinduizmin başlıca birleştirici kurumu olarak görür. Toplumu rahipler, savaşçılar, çiftçiler, tüccarlar ve hizmetkârlar biçiminde dört sınıfa ayıran çok eski ideolojiden kaynaklanan karmaşık kast sistemi gerçekten de çeşitli Hindu geleneklerince etkin bir biçimde desteklenir...

15. Gün, 21 Kasım:

Patan

Bu gün gezimizin son günü. Katmandu'ya 5 km'deki PATAN'ı ziyarette gidiyoruz.

Burası da Hindu tapınakları ve Buda monumentleri ile dolu bir kent.

Daha sonra Kathmandu havaalanı ve ver elini Abudabi (5 saat), iki saat Abudabi molası, sonra ver elini İstanbul (5 saat).

Burada gezi notlarımı sona erdirirken Hindistan ve Nepal hakkında son intibalarımı yazmadan geçmek istemiyorum:

* Hindistan ve Nepal çok fakir iki ülke.

* Okur yazar oranları % 40 seviyesinde. Hindistan'da mecburi öğretim yasası bile yok.

* İngilizler 1750'den 1947'e kadar ülkeyi soyup soğana çevirmişler, bir okul, bir hastane bile açmamışlar.

* Hindistan'da halkın % 60'ı Hindu ve Buda dininde, % 25'i İslam, gerisi de çeşitli dinlerde. Nepal'de

ise halkın çoğunluğu Budist.

* İki ülkede de tarih boyunca yoğun olarak tapınak inşa edilmiş, diğer faydalı yapıtlar göz ardı edilmiştir.

* Hindistan'ın nüfusu bir milyarı aşmış durumda. Bu ülkede her canlının kutsal olduğuna inanıldığından doğum kontrolü yasası çıkarılamıyor.

* Hindistan'da inançlar baba tarafından devam ettiriliyor. Kızların miras hakkı yok. Ancak 35 yaşına kadar evlenemeyen kız çocuğu mirastan hak alabiliyor.

* Hindistan'a her aileden bir oğlan çocuk dini öğrenmek için tapınağın emrine veriliyor.

* Hindistan ve Nepal caddeleri, çok yoğun insan, hayvan ve araç trafiğine sahip, çok dar ve bakımsızlar.

* Hindistan'da her yer çöplük gibi.

* Hindistan'da çok eşlilik hala sürüyor. Erkeklerin 3 eş alma hakları var.

* Hindistan mutfağı bize göre değil, çok baharatlı.

* Hindistan'da Hindu dininde et yasak ve inek kutsal olduğundan inekler yollarda dolaşıyor, onlara kimse dokunmuyor.

* Hindistan'da halkın % 50'sinin doğru dürüst evi bile yok. Halkın çoğunluğu yalın ayak dolaşıyor. Ama her iki ülkede de hiçbir kavgaya, hiç bir taşkınlık görmedik.

Herkesin yüzü gülüyor ve herkes birbiri için yardıma hazır. Caddeler tıka basa taşıt, hayvan ve insan dolu olmasına rağmen trafik tıkrı tıkrı işliyor ve hiçbir trafik kazası olmuyor.

Sağlıcalıkla kalın! Geze kalın!

Rehber Anıları

Derleyen: Yavuz Ali SAKARYA, Rehber

Varan 2

Özgeçmiş

Almanca rehber olan Hüseyin Çimrin, uzun yıllar Antalya Turizm Tanıtma Müdürlüğü'nde çalışmış, Almanca dilinde kentteki ilk belgeli rehber olarak, kentin tanıtımına büyük katkı koymuş, aktif rehberliği sırasında yazdığı çok sayıda değişik konulu kitabın yanı sıra, rehberliği bıraktıktan sonra yoğun olarak kendini Antalya'nın tarihini araştırmaya adanmış ve kentimize yetkin eserler kazandırmış değerli bir rehber büyüğümüzdür. Alanında bir duayendir.

Değişik alanlarda yazdığı kitapların sayısı 20'ye yakındır. Rehberant Dergisi'ni oluşturan, uzun yıllar sorumluluğunu üstlenen, editörlüğünü yapan da kendisidir.

ARO DERGİ'si'nin yayın kurulunda da bulunan Hüseyin Çimrin, ilk sayımızdan bu yana siz rehber arkadaşlarımız için zevkle okuduğunuz tahmin ettiğimiz **Antalya'nın Turizm Tarihi**'ni yazmaktadır.

Çimrin anılarından birkaçını sizlerle paylaşıyoruz.

I-

Yine Anadolu turlarından birindeyiz. Grubum yanımdan ayrılmıyor. Ben de elimden geldiğince, dilim döndüğünce anlatmaya, gezdirdiğim yerleri tanıtmaya çaba gösteriyorum.

Perge tiyatrosunun içindeyiz. Açıklamalarımı yapıp fotoğraf çekebilmeleri için serbest zaman veriyorum. Bitirmelerini bekliyorum. Biri düştü, biri düştü diyorlar. Kadınlardan birinin tiyatronun

basamaklarından aşağıya düştüğünü görüyorum. Hemen düşen kadına doğru koşturuyorum. Bakıyorum, kadın bacağını kırık bir mermer parçasına çarpmış, anında damarlarından biri yırtılmış ve atardamar olması nedeniyle de oluk gibi kan fışkırmaya başlamış. Daha önce başımdan böyle bir olay geçmemiş. Doğal olarak telaşlanıyorum. Tıbbi anlamda ne yapacağımı bilmiyorum ama acilen kanı durdurmam lazım. Hem de derhal. Yoksa kadın kan kaybından gidecek.

Anında gömleğimi yırtıyorum ve gömleğimin kolları ile yukardan bir güzel sarıp kanamayı büyük ölçüde kesiyorum. Şansımıza yakınımızda bir sağlık ocağı varmış, görevlilerden onu öğreniyorum. Hemen ocağa gidiyoruz. Ocaktaki sağlık görevlileri duruma anında müdahale edip kanamayı durduruyorlar. Kadın da bizler de rahatlıyoruz. Buraya kadar iyi. Tur rehberlerinin ilk yardım dersleri görmelerinin ne kadar yerinde bir karar olduğu meydana. Bunları anlıyorum.

Yeni kursiyerlerin de ilk yardım derslerini dikkatle dinlemelerinin, edindikleri bilgilerin bir gün işlerine yarayabileceğinin bilinci içinde olmalarını diliyorum. Rehberlik fakültelerinde İlk Yardım dersi yoksa konmasının gerekliliğini de burada ifade etmek istiyorum.

Bu olayda bana asıl ilginç gelen, ters gelen anlamakta zorlandığım başka bir iki husus var, ne biliyor musunuz?

Ben telaş içinde kanı durdurmaya çalışıyorum. Sırtımdan ter boşanmış, yolculardan biri yanıma yaklaşıp bana, -"Burada kaybettığımız zaman-

dan dolayı turdan kesinti olacak mı? Yoksa söz verdiğiniz gezi programını eksiksiz uygulayacak mısınız? Programdaki her yeri bize gösterecek misiniz?" diye soruyor.

Sizin anlayacağınız koyun can derdinde, kasap et derdinde. Adama garip garip baktığımı anımsıyorum. "Ah insanlık" diyorum kendi kendime. Yalnız değilim. Başkalarının da adama ters baktıklarını algııyorum.

Bir de benim anında gömleğimi yırtıp kanı durdurmak için kadının bacağına sarmamı akli mantiğı kabul etmeyen biri daha var grubun içinde.

Karısına dönüp, "Adama bak. Kendi gömleğini yırttı ve sargı bezi olarak kullandı. Ben olsam bunu asla yapmazdım." diyor. Sen olsan belki yapmazdın, ama biz yaparız.

Bizler rehberiz. Yolcumuz huzurlu olduğu sürece huzur duyar, onun derdiyle hemdert oluruz. Onun dostu, arkadaşı olur, gerektiğinde yardımımızı esirgemeyiz.

II-

Antalya Belediye başkanımız Selahtin Tonguç Atatürk Parkı'na bir Japon bahçesi yaptıracaktı. Gelen Japon heyeti bahçeyi Antalya Belediyesi'ne hediye edeceklerdi.

Japonlar İngilizce bilir diye protokol rehberi olarak İbrahim Büyükbenli ağabey görevlendirilmişti. Aradan çok kısa bir zaman geçtikten sonra, İbrahim Büyükbenli, grubun hiç İngilizce bilmediğini öne sürerek onlara rehberlik yapamayacağını söylemiş.

Bunun üzerine, başkan Selahattin Tonguç beni makamına çağırtmış. Merakla gittim.

Durumu açıkladı. Rehberlik görevini benim üstlenmemi, tura çıkmadıkları sürece Japon misafirlerin belediyeden ayrılmadıklarını, halbuki kendisinin yapacak bir sürü işi olduğunu, onlarla ilgilenmesi gerektiğini söyledi. Benden ne yapıp edip grubu gezdirmemi ve gün boyu Perge'ye, Aspendos'a götürüp onları meşgul etmemi istedi. Hatta belediyeden bu iş için birkaç araba birden tahsis etti.

"*Sen rehbersin, sen bu işi halledersin.*" dedi. İngilizce bilmeyen Japonların Almanca bilmeleri hiç mümkün değildi. Bunu daha grupla bir araya geldiğim ilk anda anladım.

Kendimce bir plan yaptım. Önce Perge'ye götürdüm. Ne yapacağımı bilmiyorum. Almanca başlıyorum anlatmaya. Anlamaz gözlerle bana bakıyorlar. Etraftaki insanlardan çekiniyorum. Aspendos turizmin rehberi yerli grubuyla birlikte aynı yerleri geziyor. İnsanlar,

"*Adam lisan bilmiyor, yabancılara rehberlik yapıyor*" diyecekler diye endişe içindeyim.

Nerden bilecekler ki Japonların ne İngilizce, ne Almanca bilmediklerini. O dönemde Japonca bilen rehber de yok tabii ki. Antalya küçük yer. Bugün bile çok sayıda Japonca rehber yok bölgede. Sayıları üçü beşi geçmiyor.

Neyse biraz işaret dili kullanarak, biraz uluslararası terimlerden yararlanarak, **colonat, agora, market, galeri** gibi sözcükler kullanmaya ve Perge'yi anlatmaya çalışıyor, dediklerim anlaşılсын diye sözlerimi hareketlerle süslüyorum. Ama nafile. Anlaşamıyoruz.

Sonra ne oldu biliyor musunuz?

Kaşla göz arasında Japonlardan biri yerden nohut büyüklüğünde

bir keçi pisliğini aldı, şöyle bir inceledi ve ağzına attı. Sonra bir tane daha alıp bunun ne olduğunu bana sordu.

A be adam onu ağzına atmadan önce sorsana. Benim zaten anlaşma zorluğum var. Dil sorunu had safhada. Ben de işaretle yan tarafta otlayan keçilerden birini ve keçinin arkasını göstererek, "*kakka, kakka*" dedim.

Adam benim söyleyişimi çok beğenmiş olmalı ki, "*kakka, kakka*" diye benden duyduklarını tekrarlamaya başladı.

Tam ortak bir kelime buldum diye sevinmeye başlamıştım ki, keçi pisliği yiyen adam, sonra işi daha da artırdı, eliyle kendisini göstererek, "*ben kakka, ben kakka, Tonguç kakka*" demeye başladı.

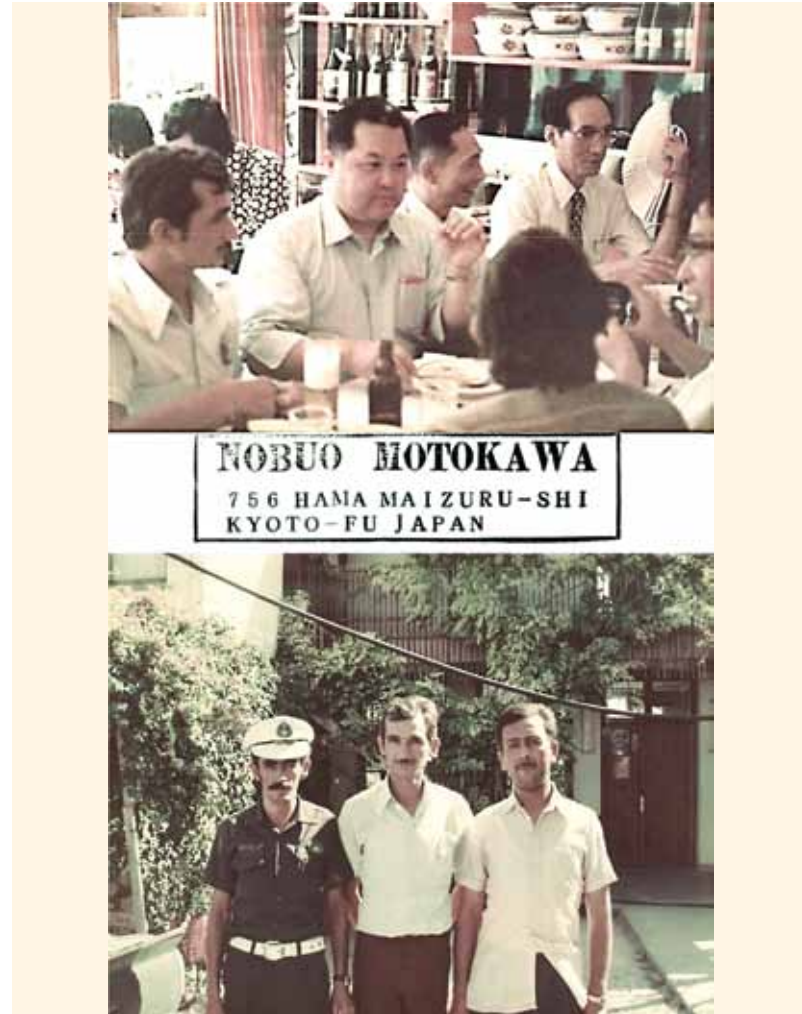
"*O kadar da değil*" dedim. Gülsem

mi ağlasam mı bilemiyorum. Ne diyeceğimi, nasıl ifade edeceğimi bilemiyorum.

Sonradan öğrendim. Meğerse "*Kakka*", Japoncada "*başkan*" demekmiş. Adam bana "*Ben başkanım, bu heyetin başkanayım, Tonguç başkan*" diyormuş.

Sonradan mesele anlaşıldı ve iş tatlıya bağlandı. O günün akşamı Hisar restoranda Japonlar bizim yetkililere bir yemek verdiler. Ben, konu açılır, hoş olmayan bir durum olur diye, Başkan Selahattin Tonguç'a gezi sırasında olan biteni bir bir anlattım. Hepimiz çok güldük.

Ben de hayatımda ilk ve son defa benim kokartımda yazılı olmayan bir dilde, hatta dilini hiç bilmediğim insanlara rehberlik yapmış oldum. Acaba işaret dilini de kokartlarımıza ekletsek mi? Ne dersiniz?

Hüseyin Çimrin, yanında Japon Maizuru kenti Belediye Başkanı ve Meclis üyeleri (üstte), Belediye Başkanı Selahattin Tonguç'un heyete tahsis ettiği Koruması Belediye çavuşu, Rehber Hüseyin Çimrin ve şoför.

Çanakkale Gerçeği ve Ulusal Bilinç

Yavuz Ali SAKARYA, Rehber

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilelebet korunması sorumluluğunu taşıyan insanlar, Türk çocukları, Türk gençleri olarak öncelikle hangi güzel ama bıçak sırtı coğrafyanın üstünde oturduğumuzun bilincinde olmalıyız.

Çok değerli Arodergi okurları, değerli rehber arkadaşlarım ve rehber dostları. 18 Mart, Çanakkale Zaferi'nin kazanıldığı, yedi düvele meydan okunduğu anlamlı günün yıldönümü. Bugün bu köşede eşsiz zaferi bize armağan edenleri anacak ve ulusal bilinç konusundaki görüş ve düşüncelerimizi paylaşacağız sizlerle zamanımız ve yerimiz elverdiğince. Ulusal birliğimizi korumanın öne-

mini kavramalı ve ona göre davranmalıyız. Bir yandan, Tanrıya bizlere yeni bir İstiklal Marşı yazdırmaması için dua ederken, öbür yandan kendimizi çağın en ileri teknolojileri ile donatmanın yollarını aramalı, kendimizi bugünden geleceğe hazırlamalıyız.

18 Mart Şehitlerimizi Anma Günü. Çanakkale Zaferi ve buna benzer önemli günler, bizi ulusal anlamda daha da bilinçlendirmek, ortak değerlerimiz etrafında kümeleşerek, daha fazla kenetlenmemiz ve ülkemizin geleceği konusunda daha fazla düşünmemiz ve öneriler üretmemiz için vardır.

Ulusal bilincin önemini, vatan sevgisinin büyüklüğünü göstermek için, sizlere 18 Mart Şehitleri Anma Günü dolayısı ile Çanakkale'den

küçük bir not iletmek istiyorum.

Bu not, bizleri hüznlendirmek, ağlatmak, içimizi acıtmak yerine,

Çanakkale Şehitler Anıtı

Çanakkale Şehitliği

vatanın bağımsızlığı tehlikeye düştüğünde, her Türk'ün nasıl davranması gerektiği konusunda ipuçları vermesi bakımından önem taşıyor.

Sadece zor günlerde ülkenin kurtuluşu için neler yapılması gerektiğini, atalarımızın hangi zor koşullarda bu toprakları vatan yaparak bizlere emanet ettiklerini, bizim de onlara layık evlatlar olarak neler yapmamız gerektiğini gösteriyor.

Bu not Çanakkale Savaşı sırasında Mustafa Kemal'in **"Sizlere taarruzu değil, ölmeyi emrediyorum,"** dediği ve atasından aldığı komutu harfiyen yerine getirerek arkadan gelen kuvvetlerin yetişmesine olanak vermek için hayatlarını hiçe sayan ve 628 kişiden oluşan bir askeri birliğin, tüm mensuplarının canlarını vatan uğrunda verdikleri 57. Alayın o savaş günlerinde bir yandan savaşırken, yemek olarak ne yediklerini, daha doğrusu hangi olanaksızlıklarla, hangi zor koşullarda düşmana karşı vatan savunması yaptıklarını gösteren tarihi bir ibret vesikasıdır.

Sevgili okurlar, 57. Alaydan geriye tek bir kişi bile sağ kalmamıştır. Bugün Türk ordusunda, onların anısına bir saygı gereği olarak, "57. Alay" diye bir alay yoktur.

57. Alayın değişik günlerden alınma tabldotlarını (yemek listelerini) görelim ve atalarımızın savaşırken, hangi özverilerde bulunduk-

larını, vatani koruma konusunda, günün zor koşullarına rağmen, güçlerini nereden aldıklarını bir kez daha anlayalım.

Bu liste, sadece 57. Alaya mahsus olmayıp, diğer birliklerimizin de durumu onlardan farklı değildir.

Savaşın çetin koşulları altında askerimizin bulabildikleri, ölmeyecek kadar yiyebildikleri ancak bu kadardır.

Çanakkale Şehitliği

Sene 1917
15 Haziran

Sabah kahvaltısı üzüm hoşafı
Öğle yemeği yok
Akşam yemeği yağlı buğday
çorbası ve kuru ekmek
26 Haziran

Sabah kahvaltısı yok
Öğle yemeği yok
Akşam yemeği üzüm hoşafı
ve tam tاین ekmek

18 Temmuz

Sabah kahvaltısı üzüm hoşafı
Öğle yemeği yok
Akşam yemeği yok

O gün asker başına sadece
yarım ekmek veriliyor.

8 Ağustos

Sabah kahvaltısı yarım ekmek
Öğle yemeği yok
Akşam yemeği şekerli üzüm
hoşafı

21 Temmuz

Emirle kuru ekmek tayını azal-
tılıyor.

İstihkak (hakediş) günlük 500 gra-
ma indiriliyor. Un ve ekmek daha
az ve daha dikkatli kullanılmaya
başlanıyor.

Biliyoruz ki, bir kısım askerlerimiz,
Çanakkale Savaşı sırasında, eski
potinlerinin ve çarıklarının sahti-
yanlarını (yani derilerini) ağızla-
rında çiğneyerek, açlıklarını ve

susuzluklarını gidermeye çalış-
mışlardır.

Verilen örnekler, asla bir abartı
değildir. Ama vatan için savaşı-
ma güçlerini askerlerimizin, sa-
hip oldukları o büyük imandan
ve karşılıksız vatan sevgisinden
aldıklarına şüphe yoktu.

Bu olayı şunun için burada sizlerle
paylaşmak istedik.

Bu vatanın hangi koşul ve şartlar-
da düşman işgalinden kurtarıldığı-
nı çok iyi bilmemiz ve her yaştaki
insanlar olarak, çok çalışmamız,
atalarımızın kemiklerini sıplatma-
mamız gerekmektedir. Nefes alıp
verdiğimiz her an geçmişimize ve
vatanımıza daha çok sahip çıkma
sorumluluğu ile karşı karşıya ol-
duğumuzu görmemiz ve hep ona

Çanakkale Şehitliği

göre davranmamız gerekmektedir. Ayrıca her türlü iç ve dış saldırıya her an hazırlıklı olmamız gerekmektedir.

Bu olaydan gereken dersi siz yurtsever okurlarımızın, Atatürk'ün güven duyduğu gençlerimizin, her boyutuyla Anadolu'yu tanıtmak görevini üstlenen rehber arkadaşlarımızın çıkartacağınızı ve en azından bundan böyle, daha duyarlı, daha sorumlu davranacağınızı görmek, inanmak istiyoruz.

Mustafa Kemal Atatürk, 57. Alay Şehitleri ile ilgili olarak sonradan yaptığı bir konuşmasında şunları söylemiştir :

“Onlar (57.Alay), kutsal vatan toprakları için canlarını seve

seve vermişler ve Çanakkale Savaşı'nın kaderini değiştirmişlerdir. Burada geçen her saniye, kullanılan her an, ölen her asker, Türk vatani ve Türk Ulusu'nun kaderini çizmiştir. Kara savaşlarına katılan ilk birlik olan 57. Alay, vatan sevgisinin ne olduğunu bütün insanlığa göstermiştir. Bu kahraman Alayı hayranlık, minnet ve rahmetle anıyorum.”

Öyle sanıyorum ki, ülkenin yetişkinleri, akademisyenleri, rehberleri, öğretmenleri, anne babaları kısacası aydınları olarak asıl görevimiz, geleceğimizin teminatı olan gençlerimizi ulusal bilinci geliştirmek,

toplumun geleceğine sahip çıkan ve vatanın korunması gündeme gelince, gözünü budaktan sakınmayan vatansever gençler olarak yetiştirmekten geçmektedir.

Bu konuda öncelikle birkaç yıl önce bir gazetede okuduğum bir yazıyı sizlerle paylaşmak istiyorum.

80'li yıllarda ülkemize eğitim yetkilileri ile çeşitli konularda temaslar yapmak ve incelemelerde bulunmak üzere Japonya'dan bir eğitim grubu gelir.

Görüşmeler sırasında, konu döner dolaşır ve “**Ulusal bilinç**” üzerinde yoğunlaşır. Konuk heyet yetkilileri, “**Ulusal bilinci artırmak için neler yapılmalı?**” sorusuna kendilerince şöyle cevap verirler:

Mehmetçiğe Saygı Anıtı

“Biz, ülkemizde, gençlerimize, daha küçük yaşlardan başlayarak, şok deneyler uygularız. Örneğin, onları uçak gibi hızlı giden trenlerimize bindirir, bir tur attırırız. Çok katlı yollardan da geçen hızlı tren onları şöyle bir sarsar. Sonra robotlarla çalışan büyük fabrikalarımıza götürür, onları gezdiririz. Çocuklarımız teknolojinin başdöndürücü sonuçlarını görerek, hata oranı sıfıra indirilmiş teknolojiyi görerek adeta şok olurlar ve en son gelişmelerle gurur duyar, yeni buluşlara hayranlık duyarlar.

Bu birinci şokun ardından, onları Hiroşima’ya, Nagazaki’ye götürürüz. İkinci Dünya Savaşı sırasında atom bombası ile müthiş surette tahrip edilmiş olan bu bölgeleri bizler birer ibret belgesi olarak bir taşına bile dokunmadan aynen koruyoruz. Oraları da çocuklarımıza gerekli bilgileri vererek, gezdiririz.

Çocuklarımız, düştüğü yerde hiçbir canlının ve bitkinin hayat bulmasına imkan vermeyen atom bombasının bugüne uzanan etkilerini hayret ve dehşetle seyrederek.

Doğaldır ki, çocukların bütün grüp dinledikleri, masum ve temiz ruhlarında derin ve etkili izler bırakır. Bütün bunların ardından onlara deriz ki:

Eğer sizler çalışmaz, sizden önceki kuşakları bilim ve teknolojide geçmezseniz, vatanınız, işte böyle düşmanlar tarafından bombalanır. Düşman vatanınızı yakar, yıkar ve hiçbir canlı yaşayamayacak hale getirir.

Çalışırsanız, bindiğiniz hızlı trenleri bile geçecek yeni teknolojik araçlar yaparsınız. Daha da gelişmiş fabrikalar kurarsınız. Üstelik

Çanakkale Şehitler Anıtı

hiç bir zaman, hiç bir düşman size saldırmaya cesaret edemez.

Güçlü olduğunuz sürece, kendi kendinize yettiğiniz sürece, ülkeniz, ulusunuz yücelir, yükselir ve daima bütün insanların saygı duyduğu ve özenerek gıpta ile baktığı bir konumda kalır.

Şimdi artık sizin için bireysel anlamda önemli bir karar verme zamanı. Çalışkan olup olmama kararını kendiniz vereceksiniz. Böylece gerçek anlamda ülkenizi sevip sevmediğinizi de göstereceksiniz.

Çocuklarımız burada ikinci bir şok daha yaşarlar. Bu şokların sonucunda daha iyi daha gelişmiş bir Japonya için adım da atılmış olur.”

Şimdi gelelim bize. Bizim de ülkemizde ulusal bilinci geliştirmek adına çocuklarımıza, gençlerimize, öğrencilerimize şok tedavisi uygulayabileceğimiz, çok daha önemli yerlerimiz var.

İşte Birinci Dünya Savaşı sırasında metrekaresine 6000’den fazla memi düşen ve her karış toprağı şehit kanlarıyla sulanmış ve uğrunda genç bir kuşak yok edilmiş Çanakkale, bu görevi üstlenmeye fazlasıyla hazırdır.

Atalarının seve seve canlarını verdiği bu kutsal vatan toprakları gezilip görüldüğünde, yaşananlar ibretle izlendiğinde, gereken dersler çıkartıldığında, bizim çocuklarımız da ulusal bilinç açısından daha duyarlı, daha çalışkan, daha girişken ve daha cesur olacaklardır.

Çünkü onlar Çanakkale’de canlarını veren şehitlerin, gazilerin çocukları, torunlarıdır. Çünkü onlar Mustafa Kemal Atatürk’ün çizdiği çağdaş yolun amansız takipçileridir. Çünkü onlar vatanlarını Mustafa Kemal’ce ve karşılıksız severler. Çünkü onlar sizlersiniz. Bizleriz. Hepimiziz. Türk toplumunu gönendirecek, onu istenen uygarlık düzeyine getirecek olanlar bizleriz. Bizler Atatürk’ün umudu gençleriz.

Batı toplumları tarafından aşağılanan, bağımsızlığına kastedilen ve her fırsatta iç işlerine karışılan, dışardan yönetilen ya da yönetilmeye çalışılan, Avrupa kapılarında sıra bekleyen, Avrupa Birliği’ne üyelik konusunda bin dereden su getirilen bir ulusun insanları olmak istemiyorsak, ulusal bilince sahip insanlar olmak ve o bilinçte insanlar yetiştirip topluma ileriye doğru büyük bir ivme kazandırmak zorundayız.

Bunun için elimizde Japonlara kıyasla çok daha büyük fırsatlar var. Üstelik, bizim çocuklarımızı şok tedavisi uygulayacağımız yerler, bir tek Çanakkale ile sınırlı değil. Her yerimiz ulusal bilinci geliştirebileceğimiz çok sayıda örnekle dolu.

22 gün 22 gece kan rengi akan Sakarya var. “Ordular ! İlk hedefiniz Akdenizdir, İleri.” emrinin verildiği vatan toprakları var. Afyon var, Kocatepe var.

Kütahya var, Uşak var. İnönü var, Eskişehir var. Düşmana ilk kurşunun sıkıldığı ve savaş sonunda kesinkes düşmanın denize döküldüğü güzel İzmir var. Ayvalık var. Kongrelerin yapıldığı Erzurum var,

Namazgah Tabyası

Çarpışan Mermi Çekirdeği

Gelibolu’da, Kilitbahir’in yukarısındaki yamaçtaki Dur Yolcu Anıtı.

Sivas var. İlk meclisin toplandığı Ankara var. Bu liste uzar da uzar. Ama yerimiz dar.

*Ne kadar övünsen hakkındır,
Türkoğlu kendinle övün
Çanakkale bir yandan yüz binlerce
kefensiz ölüm,
Çanakkale bir yandan bizi kurtuluşa
götüren düğün
Ne kadar övünsen hakkındır,
Türkoğlu kendinle övün*

Not: Son Japonya depremi de dünyanın gelmiş geçmiş en büyük beşinci depremi olarak tarihe geç-

miş bulunuyor. Yaşanan deprem bütün ülkeyi sarsmış olmasına rağmen, Japonya’nın, kendine olan özgüveni, çalışkanlığı ve disiplini ile bu sıkıntıları da en kısa zamanda atlatacağına dair önemli ipuçları sunuyor. Umudumuz, bir an evvel bu sıkıntıları atlatmalarıdır. Bu da bir sınav aslında onlar için. Doğal felaketler karşısında gereken dersleri, onların da, bir deprem bölgesi olan ülkemiz insanlarının da çıkartmasıdır. Ulusal bilinç bu aşamada da son derece önemlidir. Yaşamsal bir gereklilik tir aynı zamanda.

Haberler

12 Şubat 2011 tarihinde Suna - İnan Kiraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü'nde (AKMED), Prof. Dr. Klaus SCHMIDT'in sunduğu "Göbekli Tepe: Taş Devri'nin Kutsal Dağı" başlıklı konferans yoğun bir ilgiyle gerçekleşti.

Ana salon, merdivenler, salon girişi ve üst kat salonu hınca hınç dolarken, birçok izleyici ayakta konferansı takip etti. Konferans bitiminde Sn. Schmidt ve eşi Çiğden Hanım ARO Cafe & Bistro'da rehberlerle bir araya geldiler.

Burada Göbekli Tepe'deki kazılar, en son bulunanlar ve bu yılın kazı programı hakkında sıcak bir sohbet oldu.

ARO'nun önderliğinde Göbekli Tepe eğitim gezisi yapılması durumunda, yerinde anlatım yapmaktan mutluluk duyacaklarını belirten konuklarımız büyük bir sevgi ve saygı ile üyelerimiz tarafından uğurlandılar.

21 Şubat Dünya Rehberler Günü'nü büyük bir coşkuyla kutladık.

Güne, Antalya Valimiz Sn. Dr. Ahmet Altıparmak'ı makamında ziyaret ederek başlandı.

Cumhuriyet Meydanı'nda çelenk sunma ve orada bulunanlara lokma ikramıyla devam edildi.

Bir sonraki durak ise kendi mekânımız ARO Cafe & Bistro'daki kokteyl idi. Başta vali yardımcımız Sn. Recep Yüksel olmak üzere birçok mülki amir, saygın konuk ve meslektaşlarımız burada bir araya geldiler.

Program gece Teras Restoran'daki yemek ve eğlenceyle sürdü. Yapılan çekilişlerde birçok katılımcıya içinde sağlık taraması, hafta sonu tatili, kitap vb bulunan değerli hediyeler dağıtıldı.

Rektör Ziyareti

24 Şubat 2011 tarihinde ARO başkanı Hasan Uysal, başkan yardımcısı Oktay Tilki ve ARO DERGİ genel yayın yönetmeni A. Zeki Apalı, Akdeniz Üniversitesi rektörü Prof. Dr. İsmail Kurtcephe'yi makamında ziyaret ederek bu yıl içerisinde odamızca gerçekleştirilecek zorunlu seminerlerin uzman akademisyenler tarafından verilmesi konusunda destek sözü aldılar.

Likya Yolu

İlkini Ocak ayında gerçekleştirdiğimiz Kültür ve Turizm Bakanlığı Sertifikalı Likya Yolu Uzmanlaşma Eğitimi'ni gelen yoğun talep neticesinde 24 - 28 Şubat 2011 tarihinde tekrarladık.

Adrasan'da yapılan Kültür ve Turizm Bakanlığı onaylı programı tamamlayıp, bitirme sınavında başarılı olanlara Bakanlıkça sertifika verilmekte ve rehberlerin sicillerine uzmanlıkları işlenmektedir.

ARO'nun ihtiyaçlar doğrultusunda rehberlere yönelik bu tür faaliyetleri devam edecektir.

Çanakkale Gezisi

Çanakkale Gezisi Afiş

8 Mart Dünya Kadınlar Günü ve 18 Mart Şehitler Günü münasebetiyle Antalya Büyükşehir Belediyesi ile ARO'nun ortaklaşa düzenlediği 9 - 11 Mart tarihlerinde yapılan Çanakkale Gezisi'ne yoğun ilgi yaşandı.

Başvuruların başladığı günlerde geziye katılmak isteyen Antalyalı hanımlar form doldurabilmek için uzun kuyruklar oluşturdu.

9 Mart akşamı Cam Piramit'ten hareket eden araçlara rehberlerimiz liderlik ederken, Büyükşehir Belediyesi'nin ambulans, doktor ve yardımcı eleman uygulaması bütün kafileye moral oldu.

28 Mart tarihinde başvuruda bulunanlardan 32 araçlık bir katile ile ikinci defa ziyaret edildi. Bu yılki organizasyonlarda böylece toplamda 2.500 Antalyalı hanımın rehber eşliğinde Çanakkale ziyareti gerçekleşmiş oldu.

Şehitliklerde, ziyaretlerin birçok yerinde manevi duygular pekişti; birçok hanımın çok duygulanıp gözyaşlarını tutamadığı görüldü.

Bu çapta böylesine büyük bir organizasyonu başarıyla tamamlayan, bütün ziyaretçilerden dua ve tam not alan başta Antalya Büyükşehir Belediyesi'ni ve ARO'yu tebrik ediyoruz.

Turizm Konseyi

1 Mart 2011 tarihinde ARO'nun ev sahibi olarak Ramada Otel'de yapılan T.C. Antalya Valiliği, İl Turizm ve Tanıtma Konseyi'nin 1. toplantısı büyük bir katılımı ile gerçekleşti.

Antalya valisi Sn. Ahmet Altıparmak'ın bizzat başkanlık ettiği toplantıda 2011 yılı turizm açısından masaya yatırıldı. Bir önceki yıl gerçekleşen turizm hareketi ve gelirlerinin üstüne çıkılması, başarının kalıcı kılınması için kararlar alındı.

ARO Başkanı Hasan Uysal'ın rehberlerin sorunları ve çözüm önerilerine ilişkin sunumu ilgiyle takip edildi.

Basında ARO

FİDAN DİKİMİ

21.03.2011 tarihli Hürriyet Akdeniz Eki, ARO DERGİ'nin basımında kullanılan ağaçların 3 katı fidan dikimi yapılacağını haber yaptı.

Dergi karşılığı fidan

■ Emre BAYLAN/ANTALYA

ANTALYA Rehberler Odası, 3'üncü sayısına ulaşan kurumsal yayın organları 'ARO Dergi'nin her sayısının basımı için kesilen ağaç miktarının 3 katı fidan bağışında bulunacak. Derginin Genel Yayın Yönetmeni Zeki Apalı, son sayıları için 29 yetmişmiş çam fidanı kesildiğini, bunun karşılığı olarak Antalya Orman Bölge Müdürlüğü'ne 100 fidan bağışlayacaklarını söyledi. Apalı, ergi için bugüne kadar 90'a yakın fidanın kesildiğini söyledi.

'Tatlı sezon' için lokma dağıtıldı

■ İsmet AKAR/ANTALYA, DHA

ANTALYA Rehberler Odası (ARO) tarafından düzenlenen '21 Şubat Dünya Rehberler Günü' etkinliği, Antalya'da düzenlenen yemekte bir araya gelen rehberler meslek yasasının kanunlaşması ve meslek standartlarının yükselmesi dileğinde bulundu.

Rekortmenlere ödül

Meslek yasası dileği

Turizm sezonunun açılmasına az bir süre kala hem motivasyonu artırmak hem de birlik ve beraberliği sağlamak üzere Dünya Rehberler Günü'nde yemekte bir araya gelen rehberler meslek yasasının kanunlaşması ve meslek standartlarının yükselmesi dileğinde bulundu.

DAHA İYİ VE ÇAĞDAŞ TURİZM

Antalya Rehberler Odası tarafından 21 Şubat Dünya Rehberler Günü dolayısıyla düzenlenen yemekte bir araya gelen rehberler ve aileleri müzik eşliğinde turizmin başkenti Antalya'da daha iyi ve çağdaş turizm temennisinde bulundu. Teras Balık Evi'nde düzenlenen yemekte söz alan Antalya Rehberler Odası Başkanı Hasan Uysal, oda olarak, ülke genelinde ve Antalya bölgesinde turist rehberlerinin sorunlarına çözüm bulmak, çalışma şartlarını iyileştirmek, hayat standartlarını ve gelir seviyelerini yükseltmek, turist rehberliğini saygın ve kurumsal bir kimliğe kavuşturmak ve meslek yasalarının biran önce hayata geçmesini sağlamak için çalıştıklarını dile getirdi.

MESLEK YASASI YOLDA

Kültür ve Turizm Bakanlığı, diğer örgüt temsilcileri ve TURSAB yetkilileriyle yasa taslağı hakkında mutabakat sağladıklarını ifade eden Uysal, "Bakanlar Kurulu'nda imzaya sunulan taslak, Bakanımız Sayın Ertuğrul Günay'ın kişisel çabaları ile, Meclis'e girmeye hazır hale gelmiştir. En büyük temennimiz önümüzdeki aylarda meslek yasamızın Meclis'te kabul edilip kanunlaşmasıdır. Çünkü bu yasa sorunlarımızın bir çoğunun çözümüne büyük katkı sağlayacaktır" dedi. Fasil eşliğinde süren gecede heyecanlı geçen bir hediye çekilişi de yapıldı. Geceye Festival Halk Pazarı Esnafı Dayanışma Derneği Başkanı Ömer Karaman da katıldı.

A.Kerim KURT

Basında ARO

21 Şubat Dünya Rehberler Günü etkinliklerimiz yerel basında ilgiyle karşılandı. Özellikle kaçak rehberlik uyarımız ve Cumhuriyet Meydanı'ndaki tatlı bir sezon sloganımız manşetlere taşındı..

15 Mart tarihinde ARO'da düzenlenen basın toplantısına yerel ve ülkesel medyadan çok sayıda basın mensubu arkadaşımız katıldı.

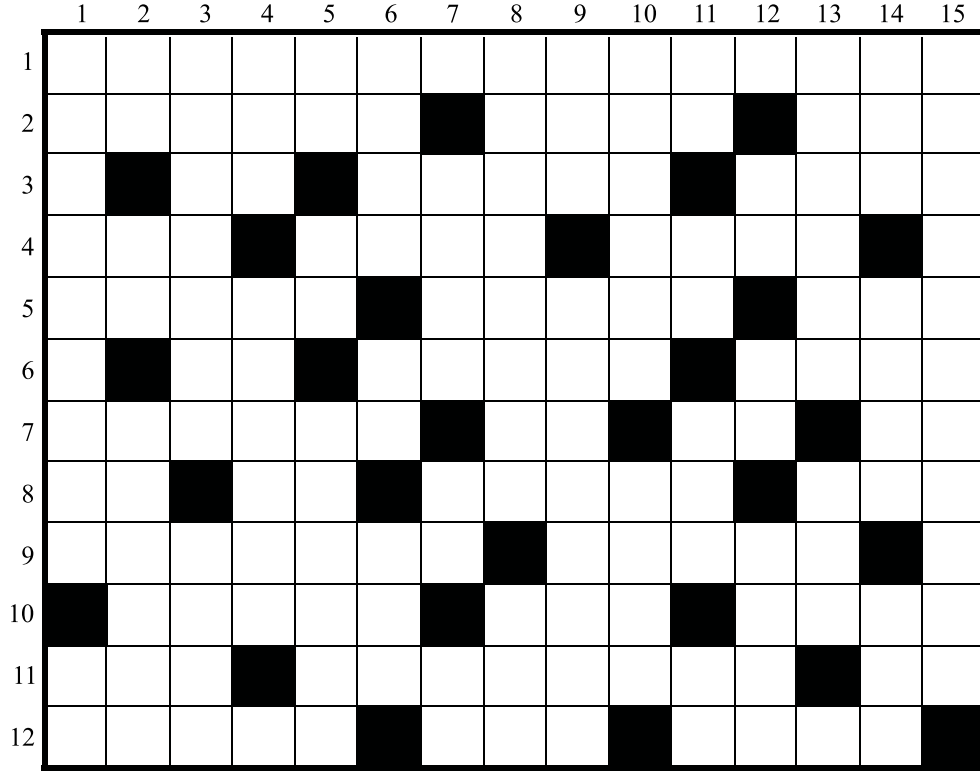
Başkan Hasan Uysal'ın 2011 yılına ilişkin beklentilerinin yanında, son günlerde meslektaşlarımızdan gelen çalışma koşulları ve ücretlerle ilgili sorunlarının paylaşıldığı, çözüm yolları arandığı ve ilk etapta ARO olarak acentalarla bir araya gelerek çözüm isteneceği belirtildi.

Çözüm için herhangi bir çaba gösterilmemesi durumunda ise oluşturulacak temsili bir heyetin daha keskin kararlar alacağı ve buna rehberlerin uyacağı uyarısında bulundu.

ARO Dergi Bulmaca

Not: Bu bulmacayı doğru çözenler arasında çekilecek kurada kazanan bir kişiye kitap armağan edilecektir. Bulmacanın çözümü önümüzdeki sayıda yayımlanacaktır.

Hazırlayan: Hikmet Uğurlu, Rehber

Soldan Sağa:

- 1- “Seramiğin Picasso’su” olarak adlandırılan, geçtiğimiz aylarda yitirdiğimiz Kütahya’nın yüzakı ünlü ustamız.
- 2- Eskiden yoksullara, öğrencilere, konuklara ücretsiz yemek sunan aşevlerine verilen ad. Klasik Türk Müziği’nde bir makam. - Karakter.
- 3- Silisyum’un simgesi. - Mümkün. - “Agop ...” (Kendine özgü renk ve kompozisyonlarıyla tanınan ressamımız).
- 4- Kâbe’de bulunan putlardan biri. - Nefret kazanmış, istenilmeyen. - Karadeniz’de yaygın kullanılan bir tekne türü.
- 5- Eskimoların kendilerine verdikleri ad. - Muallim Naci’nin 1891’de basılmış bir yapıtı. - “... Buscaglia” (Yaşamak, Sevmek, Öğrenmek, Sevgi, Kişilik gibi yapıtları dilimize çevrilmiş ünlü yazar)
- 6- Lesohto’nun plaka imi. - Atın bir yürüyüş şekli. - “... Haramiler (Masallarda adı geçen haydutlar topluluğu).
- 7- Yunan söylencebiliminde uçmayı başaran ilk kişi. - Matematikte sabit bir sayı. - “... veren candan, çok veren maldan” (Türk Atasözü). - Eski Mısır dininde, tanrının ya da insan ruhunun başlıca özelliklerinden biri. -
- 8- Irak’ta Sümer kenti. - Güzel sanat. - Amil. - “Eğlenecek ...bulamam / Gönlümdeki köşk olmasa” (Aşık Veysel).
- 9- Kuzey Amerika’nın Manhattan yöresinde 1600 ‘lerde yaşamaya başlamış, ilginç kıyafetleriyle tanınan bir Kızılderili kabilesinin adı. - Sürdürme.

- 10- Bir şeyin ne olduğu, iç yüz. - Hristiyan azizlerine verilen ad. - Kemanla viyolonsel arası büyük keman, viyola.
- 11- Dünya rezervlerinin büyük bir kısmı ülkemizde bulunan çok önemli bir maden. - Alanya'da bir mağara. - "Güzelliğin ... para etmez / Şu bendeki aşk olmasa" (Aşık Veysel).
- 12- Özsu. - Kesintilerden arta kalan. - Ülkemiz ile Gürcistan arasındaki sınır kapısı.

Yukarıdan Aşağıya:

- 1- Antik Roma'da iki kişinin uzanarak yemek yiyebildiği bir tür kanep. - Bir gösterme sıfatı.
- 2- Çare, ilaç. - Bir zaman süresi. - Eski Yunan'da Uranos ile Gaia'nın oğlu, bir süre dünyaya egemen olan tanrı.
- 3- Etrüsk ve Romalı kadınların göğüslerinden aşağıya doğru, omuzlarından asılı olup bedenlerinin yukarı kısmını gösteren jipon. - Eski Yunan'da evlilik tanrıçası.
- 4- Oylumlu. - Asya'da bir ülke.
- 5- Renyum'un simgesi. - Litvanya'nın plaka imi. - Salepgillerden çiçekleri çok güzel olan bir bitki.
- 6- Antik kentlerdeki agoralarda halkın dinlendiği, yağmur ve güneşten korunduğu yer. - İskambilde birli. - Büyük erkek kardeş, ede.
- 7- Birçok kıtadan oluşan, şarkı gibi söylenmek üzere yazılmış duygusal şiir. - Hayvanlara vurulan damga. - Manganez'in simgesi.
- 8- Kiliselerde orta sahinin koroya yakın bölümünde, sahna dik olan ve orta sahinle birlikte bir haç şekli meydana getiren uzunca sahin. - İngiltere'de çok sevilen bir bira cinsi.
- 9- Adale. - Eski dilde "arkeoloji".
- 10- Sıcak hale getirme. - İlgeç.
- 11- Argoda "esrar". - Eski Filistin'de bir kent. - Maksim Gorki'nin bir romanı. - Gözde (oyuncu, artist, şarkıcı vb).
- 12- "Elif kaşların çatır / Gamzesi sineme batar / ... elleri kalem tutar / Yazar elif elif diye" (Karaca oğlan). - Kazakistan'ın plaka imi. - Başkasının amaçlarına, isteklerine araç olan kimse.
- 13- Antik Olympos kentinde "Yanartaş" da denilen yer. - Rüzgar.
- 14- Bir etkinliğin geçici süre durdurulması. - Enerji. - Bir şeyin tümü, hepsi.
- 15- Arkeolojik buluntuların tarihlendirilmesinde kullanılan başlıca yöntemlerden biri.

Geçen Sayıdaki Bulmacanın Çözümü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	A	R	İ	F	M	Ü	F	İ	T	M	A	N	S	E	L
2	M	A	N	A	S	T	I	R		A	G	A	N	T	A
3	A	M	İ	R		Ü	S		K	R		R		İ	Z
4	T	A	S	İ	R		I	R	A	K	S	A	K		L
5	E	Z	İ	L	E	N	L	E	R		U	Y	U	M	A
6	R	A	Y		V	O	D	V	İ	L		A	D		R
7	A	N	A	P	A	R	A		Z	E	A	M	E	T	
8	S		L	O	K		M	A	M	A	H	A	T	U	N
9	U	S		P	İ	N	A	R	A		Y		A	R	A
10		T	İ		Y	A	K	U	T	L	A	R		A	S
11	Ş	E	R	B	E	T		B	İ	R		A	M	F	İ
12	U	L	A	K		O	C	A	K		A	K	R	E	P

Kazanan Talihli: Yapılan çekilişi Alaattin DİŞPENÇE kazanmıştır.
Kendisine bir adet kitap hediye edilecektir.

ARO DERGİ 2. sayının bulmacasını doğru çözenler arasında yapılan çekilişte kitap kazanan Fuat ERGÜN'e ödülünü ARO başkanı Hasan UYSAL verdi.

Biraz da Gülelim

Oktay TILKİ, Rehber

Organizasyon Dedğin

Temel parmağını camla kesmiş. Telaşla, Sağlık Bakanlığı'nın yeni organize ettiği ve çok övündüğü aile hekimliği binasına gitmiş. İçeri girince karşısına iki kapı çıkmış. Birinde "Hastalıklar", ötekinde "Yaralanmalar" yazıyormuş. "Yaralanmalar" kapısından girmiş. Yine önüne iki kapı gelmiş. Birinde "Kanamalı", diğerinde "Kanamasız" yazıyormuş. "Kanamalı" kapısından girmiş. Yine karşısına iki kapı çıkmış. Birinde "Hayati Önemi Olan", ötekinde "Hayati Önemi Olmayan" yazıları varmış. "Hayati Önemi Olmayan" yazılı kapıdan girince kendini sokakta bulmuş. Eve gelirken arkadaşları sormuşlar:

- Temel! Nasilsun, sağa iyi baktılar mu ?
- Hiç bakılmadum ama haçan organizasyon çok müthişti!

Hostes

Bir gün Afrika'da bir aslan yakalamışlar. Uçağa bindirip güzelce zincirlemişler. Aslan belirli bir süre sonra zincirlerden kurtulup kaptan pilotun yanına gitmiş;

- Kusura bakma seni yiyeceğim, karnım çok acıktı, demiş.

Pilot:

Manyak mısın beni yersen uçağı kim kullanacak, kim yere indirecek? Sen beni boşver, yardımcı pilotu ye, demiş.

Aslan düşünmüş, pilot doğru söylüyor. Gitmiş yardımcı pilota:

- Seni yiyeceğim, çok acıktım dayanamıyorum.

Yardımcı pilot:

- Sen manyak mısın, kaptan hastalansa uçağı kim kullanacak? Sen beni değil uçuş mühendisini ye, demiş. Aslan düşünmüş o da doğru söylüyor gitmiş uçuş mühendisine:

- Seni yiyeceğim çok acıktım.

Uçuş Mühendisi:

- Sen çok salaksın. Pilot, yardımcı pilot hepsi hava. Esas ben olmasam uçağın bakımı yapılamaz, teknik sorunları giderilemez. Her şeyi ben sağlıyorum, sen en iyisi git hostesi ye.

Aslan "ulan bu da doğru söylüyor deyip gitmiş hostese." Aynı şeyi ona söylemiş:

Hostes eğilip aslanın kulağına birşeyler söylemiş. Bunun üzerine aslan hemen yerine gidip kendini sıkıca bağlamış ve Amerika'ya kadar hiç kılmıdamamış.

Amerika'ya vardıklarında kaptan pilot hostese sormuş:

- Sen buna ne dedin de böyle oturdu kaldı? Biz canımızı zor kurtardık!

Hostes:

- Bunların hepsi beni beceriyorlar. Beni yersen seni becerirler, dedim.

Sarışının Fendi

Genç ve güzel sarışın, alışveriş merkezinin beyaz eşya reyonuna girer ve satıcıya sorar:

- Şu küçük televizyonu almayı düşünüyorum, fiyatı nedir?

- Kusura bakmayın hanımefendi sarışınlara satış yapmıyoruz! Genç kadın sinirlenir, evine gider, saçının rengini değiştirir ve ertesi gün mağazaya geri gelir, aynı satıcıya yaklaşır;
- Şu küçük televizyonu satın almak istiyorum, der.

- Kusura bakmayın hanımefendi sarışınlara satış yapmıyoruz! Kadın iyice sinirlenmiştir, soluğu bir kuaförde alır. Bu defa köklü bir değişiklik yapar, hatta makyajından, göz rengine. O tam bir esmer bombadır artık...

Aynı mağazaya gider, aynı satıcının yanındadır ertesi gün:

- Şu küçük sevimli beyaz renkli televizyon ne kadar?

- Kusura bakmayın hanımefendi, sarışınlara satış yapmıyoruz.

- İnanmıyorum, nasıl anladınız sarışın olduğumu, üç gündür kendimi esmere çevirmek için yapmadığım kalmadı!

- Hanımefendi 3 gündür satın almaya çalıştığınız şey mikrodalga fırın!

OBA RESTAURANT

Türk mutfağının yöresel yemeklerini,
Türk misafirperverliği ile ferah yeşil alanımızda
siz değerli misafirlerimize sunmaktayız.

Ürgüp Yolu, Uçhisar Kavşağı
Çubuk Mevkii Uçhisar, NEVŞEHİR
Tel: 0384 219 20 01 - Faks: 0384 219 30 60
YAKUP GEÇİN: 0533 399 54 42
SEHER AYGÖRDÜ: 0536 246 94 06

www.obacappadocia.com
oba@obacappadocia.com

K - G HALI

Havaalanı Yolu 7. Km
Kaan Turan İş Merkezi, ANTALYA
Tel: 0242 341 60 60
Faks: 0242 341 61 59

K - G Halıcılık - Çağaloğlu
Başmusahip Sk. No: 16 Talashan Kat: 1 İSTANBUL
Tel: 0212 526 78 39 - Faks: 0212 520 64 19

A - R Halıcılık - Bergama
İzmir Caddesi Yolçatı, İZMİR
Tel: 0232 667 20 08 - Faks: 0232 667 20 14

A - R Halıcılık - Tavas
Acıpayam - Tavas Yol Kavşağı, DENİZLİ
Tel: 0258 637 45 00 - Faks: 0258 637 44 98

A - R Halıcılık - Sınasos
Yunak Mah. Hacı Hafız Sk. No: 10/16 Ürgüp, NEVŞEHİR
Tel: 0384 341 61 41 - Faks: 0384 341 61 42